

БОРИС АПРИЛОВ
ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА
ЛИСКО ПО МОРЕ

chitanka.info

На децата ми Джина и Лора

ГЛАВА ПЪРВА

РАЗМИСЪЛ

На трийсет и първия ден, след като свърши приключението в гнездото на орела, Лиско стоеше под едно голяма дърво и мислеше. Беше чувал, че най-добре се мисли, като се гледа непрекъснато в една точка. Понеже наблизко нямаше подходяща точка, Лиско гледаше право в хралупата на дървото. Хралупата беше много дълбока и от това мислите на Лиско ставаха дълбоки, стигаха до другия край на дънера, откъдето излизаха навън и се разпръскваха. „Разбирам... трийсет дни, но трийсет и един — не!... Трийсет дни можеш да бъдеш примерен, но трийсет и един — това е невъзможно. Трийсет и един ден никой не може да бъде послушен, колкото и послушен да е той.“

„Освен това — продължаваше да разсъждава Лиско — примерен може да бъде само този, който не е видял широкия свят. Аз съм го видял. Той е много дълъг и много широк... Добре, но само това ли е широкият свят? Само това, което видях от гнездото на орела?... Смешно е да се твърди такова нещо. Ако е така, той не ще да е много широк и само дето го хвалят наляво и надясно... Следователно време е да напусна Тихата гора и да поема големия път.“

„Да поема големия път — мислеше си Лиско, — но нали обещах да кротувам и да не създавам главоболия? Животните и без това си имат грижи. Защо да ги тревожа и аз.“

Изглежда, че последната мисъл надделя. Лиско прекъсна разсъжденията си и тръгна да се разхожда. Утрото беше слънчево. Тихата гора ухаеше с всичките си аромати, които излизаха от чашките на цветята и влизаха в носа на Лиско. Той ги вдишваше и си казваше, че да се живее е наистина хубаво. Край него бързаха животните — кой на работа, кой на училище. Птиците огласяха простора с песните си, защото това им беше работата — да пеят от сутрин до вечер, да създават удоволствие. За тези птици казваха, че служат на изкуството. Лиско не знаеше какво е това „изкуство“ и защо цял живот трябва да

му се служи, но смяташе, като порасне, също да служи на изкуството и още отсега се опитваше да пропее като славеите.

Преди няколко дни той бе посетил главния славей на Тихата гора и от дума на дума му даде да разбере, че желае да служи на изкуството — да се качи на някой клон и да запее като птиците. Главният славей му каза:

— Може, но преди това се научи да се качваш и слизаш по тоновата стълба.

— Добре де, ще се науча — обеща лисичето и се отдалечи, но го досрамя да пита каква е тази „тонова стълба“. Напразно търси такава стълба из гората. Не можа да я намери.

Като повървя още малко, Лиско съзря сестричките си Хитруша и Рунтавка. Те се прескачаха. Лиско ги заобиколи отдалече. Никак не му се играеше с тях. За тях казваха, че се развиват по-бавно, но се радваха на послушанието им.

Лисичето отново потъна в размисъл. Интересно, палавникът за първи път разбра, че може да върви и да мисли. Това го изненада. Затова се спря, за да види дали няма да спрат и мислите му. Нищо подобно. Мислите му продължаваха да си текат в следния ред:

„Трудно е да си послушен. Мога да извърша сто героични постъпки, мога да изям сто ябълки и да подскоча сто пъти, но да бъда послушен — не мога. Интересно, да бъдеш послушен, на пръв поглед изглежда лесно — трябва да стоиш на едно място, да не подскачаш, да не вършиш героични дела, които никой няма да ти признае. Просто трябва да стоиш и да изпълняваш това, което искат татко и мама. А е трудно. Какво? Трудно?... Невъзможно е!... И въпреки това, възрастните казват за мене с усмивка: Всъщност Лиско е едно доста симпатично лисиче... Защо животните говорят така?“

Ето въпросите, които се вплитаха в мислите на Лиско, когато се движеше и когато спираше, за да разбере дали и мислите му спират. Ето как лисичето разбра, че мислите на живите същества не спират.

„Добре де, не спират — започна отново хлапачето, — ами... като спим? Тогава какво правят мислите? И те ли спят? Може би, но не ми се вярва. Струва ми се, че когато спим, мислите използват, че никой не ги безпокои, и започват да се забавляват. Забавляват се, като си правят представления, и е прието тези забавления да се наричат сънища.“

„Добре — каза си Лиско, — ами като умрем?... Какво става тогава с мислите ни? Продължават ли да вървят?“

Този въпрос го изплаши. Той се озърна и реши незабавно да иде при шефа на Тихата гора. Реши да го посети по две причини:

Първо — да разбере истинската истина и

Второ — Мецан да разбере, че Лиско не е глупаво лисиче, което знае да се губи, че е любознателен и иска да се добере до най-важните истини.

Палавничето подскочи и хукна към дома на Мецан. Пътеката се провираше между дървета и папрати. Лиско се чувствуваше лек и радостен и както винаги в такива случаи, неусетно запя. Откъде бликаха тези негови песни, как му хрумваха, самият Лиско не можеше да си обясни. Този път песничката, която му дойде на ум, имаше следното съдържание:

Нека, нека, нека, нека. Нека, там-та-рам!...

От цялата песничка лисичето разбираше само думата „тамтарам“. Какво означаваше другата думичка „нека“, и какво нека — на този въпрос трябваше също да си отговори. Но преди това трябваше да си обясни нещо друго: какво е това?

Върху заоблен мраморен камък беше клекнала неподвижната фигура на една жаба. Лиско спря неочаквано и започна да я разглежда.

— Паметник ли си? — запита тихо той.

— Не.

— Какво си?

— Аз съм си аз.

— Кой си ти?

— Мечтаещият жабок Скоклю от първата част на романа.

— Аха!... Какво правиш тук?

— Мечтая.

— Аха!... За какво мечтаеш?

— Някога мечтаех да скоча на Луната.

— Така ли? Защо?

— И оттам да извикам едно мощно и хубаво „кваак“.

— Аха... Интересно.

— Добре, но всички ми се подиграха и сега съм решил просто да си мечтая заради самото мечтаене. Нали си има специални мечтатели? Стоят, мечтаят, мечтаят, мечтаят и никога не се намечтават.

— Разбрах — съгласи се Лиско. — Тогава, приятно мечтаене...
Аз бързам.

— Закъде бързаш?

— Търся истината.

— И ти ли? — поклати глава Скоклю и отново замръзна в своята неподвижност.

Лиско се отдалечи, по няколко пъти се обърна да види паметника. Няма ли да се раздвижи поне за миг? Не може да бъде — помисли си той. Все някак трябва да се помръдне... Лиско спря и се обърна. Нещо може да го засърби и нали трябва да се почеше. Затова той се върна назад да разкрие загадката.

— Хей! — започна лисичето. — Чувал съм, че някои могат да стоят известно време неподвижно, но какво правиш, когато те засърби? Нима вас, мечтателите, не ви сърби никъде?

— Защо? Понякога чувстваваме такова нещо.

— Какво правите тогава?

— Почесваме се... Например, в момента аз се почесвам.

— Така ли?... А как?

— Мислено. Това се постига с редовни тренировки и напъгване на подсъзнанието.

— Аха!... — учуди се лисичето, но после реши да бъде откровено и добави: — Виж какво, аз още не съм разбрал какво значи съзнание, а ти ми говориш за подсъзнание.

— Ще дойде време, ще разбереш — важно рече жабокът Скоклю, без да нарушава позата си.

— Постоянно ми говорят за някакво си време, което идва — намуси се Лиско. — Изглежда, че времето е нещо, което идва и което обезателно се разваля. Омръзна ми все да идва и все да се разваля... Хайде, довиждане!

Както винаги, шефът на Тихата, гора бе зает. Довършваше написването на някаква реч, която трябваше да произнесе в Съвета.

— Седни и почакай — рече Мецан. — Още едно изречение и ще завърша. Мисля го от вчера и не мога да го измисля. Трябва ми нещо просто, да се отличава от изреченията, с които свършвах досегашните си речи.

— Благодаря, ще почакам — отвърна Лиско.

— Идеално! — извика Мецан. — „Благодаря ви за вниманието, господа!“ Това е изречението, така ще завърша, ще благодаря на тези, които са се измъчвали да ме слушат... Благодаря ти, Лиско.

— Няма защо — отвърна лисичето. Мецан прибра молива си и запита:

— Какво те води при мен?

Лиско наведе глава и реши да мине направо към целта:

— Един въпрос, чичко Мецан... Днес ще прекарам деня си в размишления и след туй ще взема някои решения.

— Правилно, Лиско... Неправилно щеше да бъде обратното.

— Например?

— Да вземеш някои решения, а след туй да потънеш в размишления и да съжаляваш. Ти си умно лисиче и ние с нетърпение чакаме да пораснеш.

— Какво ще правите тогава?

— Ще те включим в работата на Съвета. — Лиско изтръпна при мисълта, че като порасне, ще седи на едно място и Ще взема решения. Мецан сякаш предугади неговия страх и се усмихна: — Кажи сега.

— Искам да знам — започна лисичето — какво става е мислите на всяко живо същество, когато то умре. Мислите също ли умират?

Мецан се почеса внимателно по ухото, след това по носа, а накрая се закашля. Лиско се зарази от кашлицата и също започна да кашля, докато се засрами.

— И така — започна Мецан, — всичко зависи от мислите... Ако мислите са били важни, остават да живеят и след смъртта. Ако са незначителни, умират заедно с нас... Нещо повече - има толкова глупави и дребни мисли, които умират, преди да е умрял този, който ги е измислил... Разбираш ли ме, или да ти повторя? Ако искаш, ще ти го обясня с чертежи.

— О, не — рече Лиско, — струва ми се, че разбрах. Значи, мислите все пак остават да живеят след смъртта на този, който ги е измислил.

— И мислите, и делата — поясни Мецан. — Зависи какви са.

— Стана ми съвсем ясно — каза лисичето. — Благодаря ви за всичко.

Мецан хвърли поглед върху бюрото си и след туй се обърна към госта:

— Имаш ли някакво листче?

— Нямам.

Мецан се принуди да откъсне празното късче хартия от края на речта си и написа на него: „На заседание съм цял ден. Не се безпокойте за мен. Мецан.“

— Какво написахте? — запитва Лиско.

— „На заседание съм цял ден. Не се безпокойте за мен. Мецан...“ Оставям бележка на домашните си... Хайде, че закъснях.

Излязоха от дома на шефа. Мецан измъкна карфичка и забодя бележката на вратата. След това се сбогува и тръгна към Съвета.

ГЛАВА ВТОРА

КАК СЕ ОСТАВЯ БЕЛЕЖКА

Ветрецът поклащаше бележката, както поклаща листата на дърветата, паяжините и желъдите. Лиско стоеше пред нея, изпълнен с вълнение. В главата му се зараждаха нови мисли. Никога не си е представял, че една висяща бележка може да породи толкова много мисли. „Значи така? — питаше се той. — Освен всичко останало, в живота е уредено и това: когато някой иска да изчезне, достатъчно е само да остави една такава бележка... Всичко си е уредено в живота, само че ние, малките, не знаем и затова вършим грешки.“

— Какво се пулиш срещу мен? — неочаквано запита бележката.

— Не се пуля — отвърна лисичето, — а те гледам и си мисля..

— Какво си мислиш?

— Значи така се оставя бележка, а?... Чувал съм, но не съм виждал.

— Така се оставя — потвърди бележката. — Написваш, забождаш и тръгваш!...

— Където си искам, нали?

— Да... Пишеш, забождаш и тръгваш.

— Забождането и тръгването е лесно — рече Лиско, — но писането... Нямах си представа колко трудно пиша.

— Не ме интересува — отвърна бележката. — Моят живот е кратък. Окачват ме и щом ме прочетат, ме скъсват. Нямам време да се радвам на живота. Затова, върви си и ме остави да се любувам на природата...

Малчуганът погледна бележката с яд и каза:

— Може Да си бележка, може да си висяща и говореща, но си невъзпитана и вече не искам да се занимавам с теб!... Няма да ти кажа дори довиждане.

Той обърна гръб на бележката и тръгна по пътеката. Спря се чак при кукувицата.

— Как не ти омръзна цял живот да повтаряш една и съща песен!... Ку-ку, ку-ку... Разбрахме!...

— Лиско, какво те е прихванало?

— Лошо настроение. В тази гора на всяка крачка те обиждат.

— Така ти се струва — отвърна кукувицата. — Нещо тайно си наумил и затуй ти се струва така.

Палавникът изчезна веднага и като вървеше, непрекъснато се питаше дали тази бърбрица не бе прочела мислите му и дали няма да се раздрънка. По-късно се успокои, върна се в лисичата дупка, намери хартия и молив и отново излезе.

За първи път държеше молив в ръцете си. Огледа се, хвърли поглед на хартията, а след туй се озърна и допря изострения край на молива до хартията. Там се появи нещо като чертичка. Лиско се възхити.

— Това е написано от мен, а?... Може би съм написал нещо извънредно интересно, но нали не знам да чета, така и Ще си остане тайна. Голяма е трагедията ми — мога да пиша, а не мога да прочета написаното.

Полубува се още малко на творбата си и тръгна към дома на вълка Кафявко. Преди да отиде в Съвета, вълкът се грижеше за сутрешния си тоалет — гладеше козилата си, а тя блестеше на слънцето.

— Добро утро, чичко Кафявко.

— Добро утро, Лиско. Какво правиш?

— Нищо особено — отвърна скромно лисичето. — А вие какво правите?

— Подновявам козината си и гледам все пак нравът ми да си остане същият. Трябва да се съобразяваме с поговорките... Сигурно ще искаш някоя услуга.

Навсякъде отгатваха мислите му.

— Нещо подобно — отвърна Лиско. — С мене се случи беля. Тази сутрин, когато се събудих, изведнъж усетих, че съм забравил как се пише буквата Н. Спомням си началото, но краят ѝ се губи някъде. Ако обичате, да ми я напишете тук.

Кафявко пое молива и написа буквата Н в началото на листа.

— Точно тъй — рече Лиско, като разгледа буквата. — Сега си я спомних цялата... Благодаря ви. Довиждане.

Палавникът се отдалечи бързо, докато Кафявко зяпаше учудено след него. Щом излезе на Голямата пътека, Лиско запя новата си песен: Имам си, ура-ура, цяла буква Н!...

Таралежко миришеше едно хубаво синьо цвете. Като вдишваше дълбоко, той се превръщаше в едно голямо кълбо, а като издишваше, отново ставаше продълговатият Таралежко. Лиско издебна най-удобния момент и се приближи.

— Добро утро, чичо Таралежко!... С какво се занимавате?

— Уча се да мириша цветя, Лиско.

— Разбирам, разбирам... Това е нещо, което всеки трябва да знае. Така се придобива навик да се различават цветята от одеколона.

— Какви ги бърбиш? — учуди се Таралежко. — Нали знаеш, че в къщата на обесения не се говори за вѐже?

— Говоря за одеколон — поясни Лиско.

— Тѐй де, нещо свързано с бръсненето... Навярно знаеш какво представлява един бръснат таралеж...

— Да ви кажа правата, вече не знам с кого как да говоря - оскърби се лисичето. — Ето, сега смятам да напиша на това място буквата А, но не смея. Кой знае какво ще си помислите.

— И сега не те разбрах.

— Впрочем, защо не я напишете вие?... Да си имам една буква от вас, за спомен.

— Дай молива!

Таралежко завъртя внимателно буквата, после я украси с бодли и заяви, че това е личен негов почерк. Лисичето благодари и отново пое по пътеката, право към жилището ряпа. Гризеше я внимателно, от всички страни. Лисичето започна да следи всяко негово движение. Ряпата ставаше все по-малка, но винаги запазваше предишната си форма. Най-после Лиско не изтрая и запита:

— Защо така?

— Нов начин на ядене — обясни Сивко. — Винаги имаш чувството, че ряпата е цяла. Отначало е била една голяма ряпа, после се превръща в друга, по-малка, в още по-малка и така нататък; получаваш илюзията, че си изял десетина различни по големина репи.

— И какво от това?

— Как какво?... Едно е да изядеш само една ряпа, съвсем друго е да изядеш десет репи.

— Не е така — поклати глава Лиско.

— Защо?

— Репите се броят по опашките.

— За съжаление си прав — натъжи се Сивко и добави:

— Останалото е илюзия.

— Сивко, думата ЗЕЛЕ със З ли се пише или с Б?... Мисля, че по-рано се пишеше с Б.

— Не ми е известно такова нещо — рече Сивко. — Винаги си я пиша със З.

— Сигурен ли си?

— Напълно. Тази дума ми е най-позната.

— Тогава можеш ли да напишеш думата ЗЕЛЕ на това място?

— С удоволствие.

Заекът Сивко пишеше бавно, изглежда, че усещаше вкуса на думата и гледаше всичко да продължава колкото може повече.

— Щом напишеш първата буква, спри, да ѝ се полюбувам — помоли се Лиско.

— Готово!

— Значи това е буквата З?

— Да.

— Ще проверя тая работа при Бухльо.

Бухалът спеше в клоните на дъба. Лиско го поздрави с добро утро, но Бухльо се намръщи и каза нещо неопределено.

— Не разбрах — наостри уши лисичето. — Казахте ли нещо?

— За един бухал утрото никога не може да бъде добро

— отвърна птицата. — Друг е въпросът, ако ми кажеш „добър вечер“ и ако е нощ. За мен нощта е благодат.

— Така си е — съгласи се лисичето. — Извинете.

— Какво те води при мен?

— Можете ли да ми услужите с една буква?

— Докога?

— Трябва ми една буква А... — Тук лисичето си спомни, че вече има таралежовата буква А, бързо извади листа и я преписа. След това отново се обърна към птицата: — Нуждая се от една хубава буква С, за неопределено време.

— Хм! — вдъхна дълбоко бухалът. — Искаш буква... Хм!... И защо тъкмо буквата С?

— Трябва ми.

— Какво ще я правиш?

— Ще си играя с нея. Нали знаете, ние, децата...

— Знам. Каква я искаш, главна или обикновена?

— Има ли значение?

— Има.

— Може ли да е нещо средно? — Лиско се замисли.

— Не... Поръчваш ми буква и трябва да зная каква да я изработя. Това е буква, не е нещо друго... Едно е главна, друго е обикновена.

— Ох — въздъхна Лиско. — И при буквите ли има главни и неглавни?

— А ти как мислиш?... Чакай, какво толкоз ти е притрябвало буква и то именно С, която е особено важна?... Да не си намислил нещо лошо?

— Че какво може да се намисли с една нищо и никаква буква?

— Всичко може. Когато с буквите се злоупотребява, може да се случат какви ли не работи... По-добре е да питам жена си... Тук ми искат една буква! — извика високо бухалът.

От хралупата на дървото излезе съпругата Бухла.

— Кой ти иска? — запита сънно тя.

— Лиско... Имал голяма нужда от една хубава буква С.

— Че как така? — учуди се Бухла — Къде ще му излезе крайт, ако всеки започне да ти иска букви? Току-виж че ти взели всичките букви и за нас няма да остане нищо.

— Това му казвам и аз.

— Не може тъй — продължи Бухла, — безобразно е да се раздават букви!...

— Питай го, не му ли казах същото.

— Нищо не си му казал — развилня се Бухла. — Ти си един разсипник! Раздаваш наляво и надясно буквите ни!

Тези силни крясъци естествено възбудиха любопитството на сврака Нешка, която долетя мигновено.

— Какво става, комшийке?

— Моят хубостник раздава буквите ни!... Виж го ма, всичките ни букви иска да раздаде на чужди, а за нас да не остане нищо!...

— Че то не може така — намеси се сврака Нешка. — Такива неща трябва да се пазят за лоши дни, а не да се пилеят!...

— Това му викам! — изпадна в истерия Бухла. — На!... Вижте го моя непрокопсаник!... Вижте го всички!... Пилее, раздава!...

Започнаха да долитат много други птици. Лиско се хвана за главата, хиляди пъти съжаляваше за всичко и докато скандалът горе се развихряше, той се промъкна в папратите, откъдето запраши към другия край на гората, към стройната и красива сърна Грациоза.

Грациоза стоеше на полянката до своето сърненце Еди и му говореше нещо съвсем неразбираемо, а Еди й отговаряше на висок глас, кратко и ясно, но също така неразбираемо.

— Из Лийвърпул а порт тъв Ингълънд? — питаше майка Грациоза.

— Йей, сър!... Лийвърпул из а порт тъв Ингълънд — отговаряше сърненцето Еди.

— Не казвай сър, а лейди! — поправи го майка му. Лиско издебна затишието и рече:

— Добро утро!

Мама Грациоза се обърна и се усмихна. След това погледна рожбата си и запита:

— Еди, какво ще отговориш на Лиско?

— Гуд морнинг! — отвърна Еди и подгъна крачетата си за поклон.

Лиско също подгъна коленете си, но падна и се търкулна на тревата. Еди се спусна да му помогне, вдигна го и успя да му прошепне в ухото:

— Съсипаха ме с този английски!

— Какво те води насам, Лиско? — запита мама Грациоза.

— Дойдох да ми напишете една буква С. Вчера, като си играех, изведнъж я забравих, пък днес ми потрябва и рекох...

— Разбира се! — усмихна се мама Грациоза. — Веднага... Къде да я напиша?

— На този лист.

Сърната взе молива и се замисли, отново се усмихна, този път свенливо, и каза:

— Как да ти обясня?... Ние в къщи се занимаваме само с модерни езици и просто съм забравила нашата азбука. Мога да ти напиша буквата С, но на английски.

— Какъв е този език? — запита Лиско.

— Моля ти се, това е езикът на Шекспир!... Еди го учи, та като порасне, да чете Хамлет в оригинал.

— Дадено — отсече Лиско, — праснете буквата на този език.

— Да си взема стилото. Не мога да пиша е молив. Мама Грациоза тръгна грациозно към чантата си, а

Лиско прошепна в ухото на Еди:

— Какво представлява това нещо „Хамлет“?

— Един ловък убиец с хладно оръжие. С нетърпение чакам да прочета този криминален роман.

Мама Грациоза завъртя една красива английска буква, лисичето поблагодари и си тръгна весело по пътя. Еди го гледа със завист, докато го сепна гласът на майка му:

— Из Лийвърпул а порт ъв Ингълънд?

— Мамо, колко пъти ще ти отговарям, че Ливерпул е пристанище на Англия?

Мама Грациоза изблещи изненадано очи, тръсна крак и извика строго:

— Еди, ти излезе от добрия тон!... За наказание днес ще изядеш два десерта!

Еди заплака и веднага даде правилния отговор на английски, както го искаше майка му и световноизвестният учебник на Екерсли.

А Лиско продължаваше своя лов на букви.

ГЛАВА ТРЕТА

БЕЛЕЖКАТА

На другия ден сутринта слънцето не се показва. Висока облачна завеса покриваше небето. Тихата гора тънеше в сумрак, а зелените ѝ цветове бяха потъмнели. Без светлина, лабиринтите между дърветата приличаха на тайнствени подземия. Лиско подаде муцуната си извън лисичата дупка и се учуди, че е спал толкова дълбоко през такъв важен ден. Сестричките му Хитруша и Рунтавка вече играеха на полянката, подскачаха и бърбеха, но не толкова весело, тъй като настроението им винаги зависеше от слънцето. „Идеално време за бягство — помисли си Лиско. — Слънцето сякаш нарочно се бави. В такава тъмнина могат да се осъществят хиляди планове.“

Той намери бележката, поизглади я с лапите си и я прочете може би за стотен път. Всъщност не я прочете, но я разгледа и изпита удоволствие. На листа пишеше:

На заседание
съм
Не се безпокойте
Ще се върна
след 2 месеца
Лиско

Лиско се огледа на всички страни, повдигна се на пръсти към входа и закачи бележката с кабърче. Ветрецьт духна листчето и то се залюля.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

СВЕТЪТ - ТОВА КРАСИВО НЕЩО

Лиско се движеше бавно, тъй като избягваше пътеките, но все пак, преди слънцето да разпръсне облаците, той успя да излезе от пределите на Тихата гора. Беше се озовал при къщата на Великия детектив Костенурко. Каменният замък на Костенурко тънеше в мълчание. През откrehнатия прозорец излизаше тънка струя дим. Малкият палавник се промъкна под прозореца и започна да разглежда дима. Като го помириса, той долови неприятното ухание на тютюневи стърготини и разбра: димеше прочутата лула на детектива. Тук всичко му напомняше за опасност, която го дебне да сложи край на големия му план. Най-нежелателното нещо в началото на новото му приключение би била срещата с Костенурко. Само с един поглед детективът можеше да разкрие замислите му и да го издаде.

Въпреки това, обзе го онова, което е характерно за всички живи същества — любопитството. Какво ли правеше в момента Великият детектив? Лиско заобиколи внимателно къщата и погледна през ключовата дупка на вратата. Костенурко седеше на каменното си кресло, четеше вестника!? пушеше. До него се изпаряваше сутрешното му кафе. Десетки други вестници и списания се търкаляха по пода и писалището на легендарния самотник.

— Ти, който гледаш през ключовата дупка, отвори и влез! — заповяда резкият глас на домакина.

Лиско трепна, ушите му се изостриха от страх: ясно е, че с този демон не се излиза наглава. Като прокле хиляди пъти любопитството си, лисичето сломено отвори вратата и влезе в опушения кабинет.

Домакинът извърна леко глава и го погледна. — Лиско, здравей! — Какво те води насам?

— Мен ли?... Аз...

— Може би си дошъл да изпием по чашка кафе?

— Може би — съгласи се Лиско.

— Или пък да си поговорим за ония славни дни, когато те открих и измъкнах от гнездото на орела Каменар.

— Да, може би...

— Един от най-великите ми подвизи — добави замечтано детективът. — Умирам да се случи нещо подобно, някой да се изгуби или Да изчезне безследно... Както направи ти.

Лиско усещаше сърцето си, което туптеше в гърдите му и го блъскаше насам-натам. Докато трепереше, лисичето съзнаваше, че трябва да каже нещо.

— Да — каза то. — Но... Вие... как успяхте да разберете, че гледам през ключовата дупка?

Великият детектив смукна малко дим от лулата си и захвърли вестника. На лицето му се появи една от прословутите му загадъчни усмивки:

— Разреши ми това да си остане моя тайна.

— О, моля ви се, не желая да се меся в тайните на другите, както не желая и те да се месят в моите.

— Прав си — отсече Костенурко. — Всеки си има малки или големи тайни. Никой няма право да прониква в тях без разрешение. Това накърнява неговата лична свобода.

— Но вие прониквате без разрешение — примигна лисичето и погледна мъдреца в очите.

— Аз ли? — Костенурко се облегна удобна. — Аз се намесвам само когато трябва да предотвратя някакво престъпление или пък да го разкрия.

— И сега вече прониквате ли?

— Защо — учуди се детективът. Лиско си пое въздух.

— Четете вестници, нали?

— Чета, пуша, пия любимото си кафе — изобщо правя неща, присъщи само на прочутите детективи. Ние си имаме стил и си го спазваме. В противен случай ще заприличаме на обикновените същества.

— А аз обикновено същество ли съм?

— В известен смисъл — да.

— А какъв друг смисъл съществува?

— Слушай, Лиско, започваме сериозен разговор в самото начало на деня... Не е ли по-добре да прием кафе, а след туй да кажеш направо

за какво си дошъл?

Сега си почивам.

— Добре — съгласи се лисичето, — макар че не идвам с определена цел.

— Това ще видим после — отсече детективът и му поднесе чашка с кафе.

Лиско пое чашката, която се заклати в лапичките му. Какво му трябваше да се пъха в подобен разговор!... Той реши да кривне в друга посока и каза:

— Колко много вестници?!... Всичко ли четете!

— Обезателно.

— Тогава знаете много.

— Живея от двеста години на този свят и мога да се похваля, че съм научил много неща... Например... Питай ме какво е написал Бетовен.

— Какво е написал Бетовен?

— Петата симфония... Питай ме кой е създал теорията за относителността.

— Кой е създал теорията за относителността?

— Айнщайн... А сега ме питай от коя планина извира реката Нил.

— От коя планина извира реката Нил?

— От Килиманджаро.

Великият детектив гледаше победоносно в очите на Лиско, а горкият беглец чувствуваше как четат мислите му.

— От вестниците се научават много неща — промълви най-после палавникът. — За пръв път виждам толкова вестници на едно място. Какво пише сега в тях?

— По това време на годината вестниците пишат най-много за пътешествията. Хората обичат да пътуват. Просто тръгват и обикалят света.

— Какво значи да обикаляш света?

— Ами, как да ти кажа... Земята има форма на кълбо, нали?

— Да.

— Те тръгват по кълбото и го обикалят: с кораби, лодки, салове, автомобили, велосипеди... Някои предпочитат пеша. Тръгват и вървят.

— Като мен!

— Моля?

— Искам да кажа... тръгват и вървят, обикалят ли, обикалят.

— Всеки търси най-оригиналния начин, за да го забележат и да го пишат във вестниците.

— Хубаво ли е да те пишат във вестниците?

— Много. Събудиш се някоя сутрин, отвориш вестника и погледнеш името си в него. Седиш, гледаш — във вестника твоето име. Много е хубаво.

— Трябва да е хубаво! — съгласи се Лиско. — Седиш и си четеш името.

— А още по-хубаво е — въздъхна детективът, — ако ти напечатат снимката. Гледаш се — отвсякъде си ти, твоето лице, твоите очи... И си казваш: това съм аз.

Събеседниците замълчаха. Всеки потъна в мислите си. По едно време се чу гласът на Костенурко:

— Ти, който гледаш през ключалката, отвори вратата и влез! — После се обърна към Лиско и добави: — И така, за какво си дошъл?

— Аз ли?

— Точно ти.

— Аз съм дошъл... Чакай, за какво бях дошъл?... Аха!... Дошъл съм да ми обясните какво е това нещо свят.

— Светът — това е нещо много красиво — отвърна Костенурко. — Не можеш да си представиш по-красиво нещо. Направено е от вода и суша, като е спазена следната пропорция: две трети вода и една трета суша.

— Много са го разводнили — разочарова се лисичето. — Не можах ли да го направят от суша?

Великият детектив се усмихна по своя загадъчен начин, погледна над събеседника си и рече:

— Моретата и океаните — този горчиво-солен дар на планетата!...

След туй пое дим от лулата си и сложи крак върз крак. По старите бръчки на челото му плъзнаха хиляди дълбоки мисли, като луна изплува мъдростта. Лисичето чакаше нетърпеливо. Но Великият детектив отвърна със свойственото си мълчание.

— Няма ли да говорите? — запита Лиско. — Вие, възрастните, винаги ни измъчвате с мълчанието си, и то когато очакваме да

говорите най-много.

— Наш изпитан трик — избоботи Костенурко. — Интригуваме ви.

— Защо смятате, че трябва да има морета и океани? Освен туй, аз още нямам представа за морето.

— Там е работата, че и аз не съм го виждал лично. Изчислил съм, че ако река да отида на морето, ще ми са нужни деветстотин и четирийсет дни. Почти три години. И още толкова, да се върна. Все пак мога да ти го покажа на снимка.

Костенурко измъкна старо списание от чекмеджето и му показва няколко големи снимки от морето. Лисичето подсвирна: — Толкова много вода!...

— Много — потвърди Костенурко. — Вода, вода: от единия край на света до другия, солено-горчива вода, в която има повече живот, отколкото на сушата, има кораби, китове, акули, моряци, скарриди и пет континента, наредени по големина — Азия, Америка, Африка, Европа и Австралия. — Почти всички започват с буквата А — учуди се Лиско.

— Уви, допуснало се е такова еднообразие и не може да се поправи. Само нашият континент започва с буквата Е... Ти, който гледаш през ключалката, отвори и влез!

— Защо от време на време повтаряте тези думи?

— Професионална тайна. Лисичето гледаше към вратата.

— Искаш да си вървиш ли? — запита Костенурко.

— Защо никой не влиза?

— Професионална тайна — повтори Великият детектив.

— Не задавай повече въпроси.

— Трябва да си вървя — каза внезапно лисичето. — У дома ще се безпокоят. Вече разбрах какво е това свят.

Костенурко изпразни лулата си в пепелника. Лицето му изразяваше тъга.

— Не си разбрал — прошепна тихо той. — Не си разбрал и няма да разбереш до края на живота си. Светът, природата, човекът и животните — една непрекъсната верига от загадки. Нито науката, нито философията, нито изкуството могат да отворят завесата докрай.

— Смятам да си вървя — настоя Лиско.

— И така - подхвана Костенурко, без да се интересува какво смята да прави събеседникът му, — как да се живее? Кой начин да се

избере?... Мнозина ми възразяват, но според мен има само два начина да се живее...

— Само два?... Ами ако са заети, какво ще остане за мен?

— Само два начина — повтори невъзмутимо Великият детектив.
— Два прости начина: първо, да се живее по посока на вятъра и второ — да се живее срещу вятъра.

— Аха! — отегчи се Лиско. — Мога ли да си вървя, понеже разбрах всичко?... Нашата дупка се намира на завет, така че не ме интересува духа ли или не духа вятър.

— Това исках да ти кажа — настоя Великият детектив.

— Останалото ще научиш сам... В застой или вечно движение — това е въпросът. Лично аз съм привърженик на вечното движение.

— Да, но се движите най-малко от всички.

— Затуй съжалявам, че съм костенурка. Живеем векове, а застой. И въпреки туй, говоря ти за движението на духа, на мисълта.

Лиско си помисли колко малко са познавали Великия детектив, колко малко го познават и другите, и сигурно другите се познават малко помежду си. Помисли си го за няколко секунди, тъй като много-много не му се мислеше в този момент пред бягството.

— Що се отнася до мен — рече лисичето, — обещавам ви да се движа много. Нямате си представа колко много ще се движа и колко скоро ще научите за това.

— Всеки мисли, че всичко и навсякъде е открито — подхвана отново Великият детектив. — А според мен нищо не е открито и всеки ден трябва да се открива. Дори Париж трябва да се открива.

— И аз съм на това мнение. Мога ли да си вървя? Докато очакваше нова верига от мисли, той чу тъжния глас на Костенурко да казва: — Да.

— Да?

— Да.

— Мога да си вървя?

— Да.

— Вие ме пускате?

— Да.

— Толкова лесно?

Мълчание.

— Аз съм свободен?

Мълчание.

Лисичето не усети как изхвърча от дома на Великия детектив и как се намери сред широкото голо поле, далеч от Тихата гора. Лиско припкаше и си мислеше: „Кога най-после ще порасна?... Омръзнаха ми поученията на възрастните. Те винаги гледат да те напипат някъде и да те поучават. Кога най-после ще порасна?“

Постепенно забави крачките си, защото все повече си спомняше за тъгата на Великия детектив и му стана мъчно, че не го изслуша, както трябва, че не беше достатъчно учтив, че ей сега трябва да се върне, да оправи някак нещата. Така си мислеше той, но постепенно зачести крачките си, отново забърза през полето, вече забравяше тъгата на Костенурко и нравоученията му. Така са устроени децата: да забравят такива неща, да бягат, да бягат по своя път.

По едно време само се усмихна. Беше разбрал тайната на Великия детектив, който седи в креслото си и повтаря: „Отвори вратата и влез!“

ГЛАВА ПЕТА

МАГАРЕТО СИ ИМА ПСЕВДОНИМ, А НИЕ ДА НЕ ЗНАЕМ

Понякога дори магаретата скучаят. Понякога дори магаретата се ядосват. Особено ако слънцето се вдигне повече и заблести в очите им. Тогава магарето си казва: тъкмо тук ли намери да блести? И защо изгрива все пред очите ми?... Познатото ни от първата част на книгата магаре се стараеше да не гледа срещу слънцето, но понякога си казваше: чакай да погледна пак, да видя, наистина ли е толкова лошо да ти блестят в очите, но веднага навеждаше глава и от скука захапваше своя магарешки трън. И така, застанали един срещу друг, магарето и слънцето си разменяха враждебни погледи или пък се разговаряха, както в басните. Например:

— Не ми харесваш! — кресна магарето. — Защо трябва всеки ден да изгриваш?

— Това ми е работата — измънка като оправдание слънцето.

— Това работа ли е, да изгриваш и да залязваш?... Само изгриваш и залязваш. За друго не те бива.

Слънцето се замисли върху думите, които му бяха казани, и поруменя от срам. Домъчня му — какво по-жалко съществуване от това — цял ден да изгриваш и залязваш, да се търкаляш без цел по небето, докато всичко долу се пребива от труд.

— Какво да сторя? — оплака се то. — Не мога да променя реда на нещата. Друго нещо сте вие, магаретата — пасете си, пиете вода... Много се извинявам.

— Не се извинявай, ами се махай от очите ми! Облаците сякаш чакаха да чуят това, наизлязоха на бърза ръка от бърлогите си и покриха небето. Денят потъмня, дори заваля дъжд.

— Сега е добре — зарадва се магарето. — Нищо не блести в очите, захлади се, а този дъждец ще ме окъпе.

Облаците не се махнаха цели два дни. На третия ден магарето разтърси мокрия си гръб и каза:

— Какво стана с това слънце?... Къде е?... Премръзнах... Ама че слънце, знаеш, никакво го няма!...

Тогава облаците се разпръснаха и слънцето се показа. По тревите и дърветата плъзнаха топли лъчи.

— Добър ден! — рече слънцето.

— Това не прилича на нищо — отвърна кисело магарето. — Имаш едно-единствено задължение, но и него не изпълняваш като хората... Къде изчезна?

— Но, нали... тогава... казахте?...

— Длъжно си да се подчиняваш на реда на нещата, а не да слушаш какво ти казва този или онзи!... Разбра ли?

— Разбрах — отвърна смирено слънцето. — Вече ще си гледам работата.

То заблестя, както винаги. Гърбът на магарето се затопли.

В един подобен момент се зададе Лиско.

— Здравей! - изненада го магарето. — Какво правиш?

— Кой?

— Ти.

— Аз ли?

— Ти, ами кой?

— Аз... такова...

— Знам. Отново бягаш.

— Защо? — разтрепера се лисичето. — Имам ли вид на такъв?

— Изобщо нямаш вид... На тази възраст животните много бягат от родителите си. Затова ти казвам. Иначе какво ме интересува бягаш ли, или не бягаш. Всеки знае себе си... Някой пита ли мен как стоя все на едно място и това противно слънце все блести в очите ми.

— Тогава се премести.

— Как да се преместя?

— Обърни се на другата страна. Тогава слънцето ще блести в опашката ти.

— Да се обърна ли?

Магарето се обърна с опашката към слънцето и въздъхна облекчено.

— Идеално!... Изведнъж се оказа на опашката ми. Сега нищо не ми блести.

— Довиждане! — каза Лиско. — След обед слънцето отново ще дойде пред главата ти. Да не забравиш да се обърнеш?

— Е, това е лошото — натъжи се магарето. — Цял ден трябва да се въртя. А кога ще паса?

— Довиждане! — повтори лисичето.

— Чакай! — извика магарето. — Къде?

— Разхождам се.

— Чакай да си поговорим. Ще се пукна от скука.

— Какво да си говорим?

— Най-обикновени разговори. Да минава времето... Как си?

— Добре съм.

— Радвам се... Сигурен ли си, че си добре?

— Щом ти казвам...

— Обикновено всеки лъже, че е добре, макар и да не е толкова добре... Но ти не лъжеш, ти си лисиче, което винаги казва истината... Къде отиваш?

— Вървя.

— Защо вървиш?

— Аз ли?

— Ти.

— Вървя и си мисля.

— Какво си мислиш?

— Налегнали са ме едни мисли, например...

— Слушай, ще ми кажеш ли най-после какво правиш?... С теб човек не може да завърже един светски разговор!... Хайде, от началото!... Внимавай сега! Аз ще те питам, а ти ще ми отговаряш. Мечтая да завържа един културен разговор. — Магарето се съсредоточи и наведе галантно глава за поздрав: — Добър ден, как сте?

— Добре съм — отвърна Лиско. Той вече внимаваше да че излезе от добрия тон.

— Какво хубаво време, нали?

— Времето наистина ме изненадва. Лиско се стараеше да проведе разговора без грешка. Не искаше да започнат отново:

— Такова време не сме имали напоследък.

— Как сте в здравословно отношение?

— Не мога да се оплача. А вие?

— И аз... Какво правят баща ви и майка ви?

— Благодаря, добре са.

— Защо не наминат някой ден на гости?

— Благодаря ви, ще им предам вашата покана.

— Да се надявам ли, че във вторник ще ги видя при мен на няколко стръка свежи бодли?

— О, татко и мама ще бъдат очаровани!... Да смятам ли поканата ви за окончателна?

— Тяхното гостуване ще се превърне в празник за мен... А ти накъде си тръгнал?

— Слушай, магаре, на това място мога ли да те излъжа, или трябва да ти кажа истината?

— Зависи от доброто ти възпитание.

Лиско се двоумеше: да излъже, или да не излъже? В последния момент обаче надделя решението и този път да заобиколи въпроса.

— Видът ви е добър. Нима времето не съществува за вас?

— Наистина ли изглеждам добре?

— Изглеждате много по-добре, отколкото при последното ни виждане.

— Благодаря... Да си чул нещо ново?

— Нищо. Напоследък вестниците пишат само за пътешествия. Всеки е тръгнал на път. Кой с кола, кой с лодка или сал, а някои пътуват пеша.

— Така ли? — учуди се магарето. — И на мен ми се пътува.

— Сериозно ли? — оживи се лисичето.

— Желая да наруша монотонността на сивото ежедневие, да потегля на дълъг път... Светът е пълен с интересни неща.

— А знаете ли на мен как ми се пътува? — заяви Лиско. — Дявол да го вземе, хрумна ми една голяма идея!...

— Каква?

— Щом всички пътуват с параходи и лодки, с автомобили и салове, не може ли някой да обиколи света с магаре?

— С магаре? — каза неопределено магарето.

— Точно така!

— Какво ще рече да обиколиш света с магаре?

— Ами, как да ти кажа... Качваш се на едно магаре и тръгваш.

— Жалко.
— Защо да е жалко?
— Искаш да кажеш, че ти ще обиколиш света, а аз ще бъда само едно нищо и никакво превозно средство.

Лиско се замисли и отвърна с тъга:

— Извинявай... Не исках да те обидя... Много извинявай!
— Няма защо — рече магарето — и все пак, казаното — казано.
— Още веднъж извинявай, магаре. Довиждане.
— Чакай!
— Какво?
— Хубаво ли ще е, ако се обиколи светът с магаре?
— Оригинално ще е.
— А как ще се движим?
— Ти ще вървиш, а аз ще те яздя. Друг начин няма
— Как си на килограми?
— Аз съм едно незначително лисиче.
— Ти си едно хитро лисиче.
— Както и да е, но трябва да се разделим... Чака ме път.
— Качвай се!
— Нима тръгваме?
— Да.
— На пътешествие?
— Да... Трябва ли да се наведе?
— Малко.

Магарето се наведе, Лиско се метна на гърба му и се намести.

— Ще си направим велико пътешествие! — извика той. —
Магаре, тръгваме ли?

— Не ме наричай магаре — помоли се магарето. — Имам си такова хубаво име.

— Нима?... Какво е то?

— Наричай ме Мокси.

— Мокси?... Прекрасно име!... Звучи почти като псевдоним...
Напред, Мокси.

Магарето повдигна предния си крак и направи първата крачка от великото пътешествие.

ГЛАВА ШЕСТА, КОЯТО Е ИЗГУБЕНА ОТ АВТОРА

В нея се описва началото на пътешествието и се разказва как магарето Мокси се примирява с мисълта да бъде само превозно средство, а Лиско го убеждава, че не е превозно средство, а верен приятел, и мисля, че в тази глава имаше доста забавни приключения, особено затъването в едно блато, от което ги спасява прочутият инат на Мокси, който, щом каже, че няма да потъва повече в блатото, не потъва повече, но за съжаление авторът загуби ръкописните страници на тази глава и не можа да ги възстанови повторно, понеже някой напише ли нещо веднъж, не може да го напише втори път и загубената глава си е загубена, като остава единственото утешение, че ако някой човек или някое животно си загуби главата, престава да бъде повече човек или животно, а една книга, дори да се лиши от някоя своя глава, продължава да си бъде книга.

Това е то изгубената глава, разказана с едно изречение.

ГЛАВА СЕДМА

ПРЕДИ ДА ВЗЕМЕШ РЕШЕНИЕ — ПОМИСЛИ, ВЗЕМЕШ ЛИ — НЕ ГО ПРОМЕНЯЙ

Мокси се спущаше по неравния склон, заобикаляше храстите и с удоволствие се вмъкваше под сенките на дърветата, където забавяше крачките си, за да се наслаждава на хладината. Напредваха бавно, никъде нямаше очертан път, прекосяваха хълмове и поточета, спущаха се по планински пътеки и всеки ден се убеждаваха, че светът е още по-голям, отколкото си го представяха. Хоризонтът непрекъснато се местеше и това най-много дотегна на магарето. На едно удобно за разговор място Мокси спря и каза:

— Какво?... Още ли не сме обиколили земята?

— Малко е вероятно — отвърна Лиско. — Според мен, земното кълбо едва ли може да се обиколи толкова лесно.

— Кога най-после ще дойде краят на пътешествието?

— Не мога да ти кажа, Мокси. Сега сме в началото.

— Съжалявам, че тръгнах. Напразно си наруших спокойствието. Колко хубаво беше на моята полянка; по цял ден хрупках тръни и никой не седеше на гърба ми.

— Тежа ли ти?

— Ни най-малко, но като си помисля, че нося някого, става ми тягостно. А ти на всичко отгоре казваш, че пътешествието започва едва сега.

— Уви, всяко начало е трудно.

— Ако продължаваш да твърдиш, че това е все още началото, така ще се пукна от отчаяние.

— Големите пътешествия траят дълго, Мокси. Вземи за пример Александър Македонски. Той дължи славата си главно на това, че е изминал разстоянието до Индия и обратно. Наистина много хора са

измрели по пътя, почти всички са пукнали, но Александър Македонски затова е станал Александър Македонски, да се пишат книги за него и тъй нататък... Да не говорим за Одисеи, който е странствувал цели двайсет години. Тези хора са положили началото на туристическото движение.

Магарето се замисли върху казаното от Лиско, помръдна лявото си ухо и запита с още по-голямо отчаяние:

— Добре, но защо вървим? Имаме ли някаква цел?

— А по-добре ли е да стоим?

— Как да стоим?

— На едно място... Да речем, на полянката до Тихата гора.

— Ох, не ми споменавай за тази хубава полянка. Ще се разплача. С удоволствие бих се върнал там, да си ям, да си ям, ям... ям. Слушай, аз се връщам.

Магарето се обърна изведнъж и бързо закрачи към планината, която бяха напуснали преди няколко часа. Лиско продължаваше да стои на гърба му изненадан — не можеше да продума, а после предпочете да приложи правило номер едно, да брои. Започна да брои: едно, две, три, четири, пет... — преброи до трийсет и две, повече не можеше изобщо да брои. Магарето продължаваше да крачи към планината, но вече не тъй енергично, стъпките му ставаха колебливи, докато най-после спря. Притаил дъх, Лиско зачака. В настъпилата тишина се чу песен на птичка и ромонът на някакво поточе. Лисичето реши, че е настъпил моментът, и прошепна:

— Как си?

— Добре съм — отвърна магарето.

— Както виждам, не си много добре.

— Защо мислиш така?... Понеже АЗ съм добре или зле, АЗ трябва да кажа как съм, а не ТИ, а пък АЗ ти казвам, че съм добре, а ТИ казваш, че не съм. ТИ ли знаеш повече от мен как съм, след като АЗ съм вътре в себе си и чувствавам по-добре какво става в мен.

— Понякога, Мокси, можеш да бъдеш вътре в себе си и пак да не знаеш какво става с теб. Например преди малко ти реши да се върнеш в Тихата гора. После реши да не се върнеш. Когато някой вземе две противоположни решения в продължение на две минути, значи този някой не е много добре. Преди да вземеш решение, трябва да помислиш, вземеш ли го — трябва да го устояваш.

— Лиско, не ми говори глупости. Вярвам, си чувал за прочутия ми магарешки инат... Аз се разколебах, защото си спомних, че човекът или животното трябва да се бори с недостатъците си като инат и тъй нататък.

— Не, Мокси — продължи спокойно лисичето. — Ината си ти не можеш да победиш. Чисто и просто обхвана те страстта да пътуваш.

— Да сложим точка, Лиско. Можеш ли да ми кажеш поне каква е целта на пътуването ни? Доколкото си спомням, и Александър Македонски, и Одисей са имали някаква цел. Каква е нашата цел?

— Нашата цел, Мокси, е да хвърлим един поглед на света. Унизително е да се родиш и да живееш само на едно място, па било то и Тихата гора. Не мога да се помиря с мисълта, че ще умра, без да видя морето. Освен това там ще срещнем автора на тази книга.

— Какво като го срещнем?

— Искам да му задам няколко въпроса.

— Това е интересна цел — съгласи се магарето. — И аз искам да му задам няколко въпроса.

— Но главното е да се движим — настоя Лиско. — Казвал съм ти сто пъти, страшно, е цял живот на едно място. Без движение животът е безсмислен... Тръгваме ли?

— Разбира се. — Мокси се намръщи. — Жалко, че се върнахме. Сега трябва да извървим едно и също разстояние два пъти.

— Нищо, Мокси... Извлечи поука и не съжалявай!...

Потеглиха отново на изток. Те вървяха винаги на изток, натам, откъдето всяка сутрин изгрява слънцето. Все по-голяма ставаше равнината, все по-смътни ставаха контурите на планината.

Привечер пред тях неочаквано се изпречи една черна река. Пипнаха я и разбраха, че е твърда. Освен това реката не течеше наникъде. Магарето протегна лявото си копито за втори път напред и я пипна отново.

— Тази река е много черна и твърда — забеляза смутено то.

— Това не е река — отвърна Лиско.

— Какво е, щом не е река?

— Това е големият асфалтов път.

— Откъде знаеш?

— В гнездото на орела ми прочетоха нещо от енциклопедията... Ще тръгнем по него и ще ни отведе при брега на морето.

ГЛАВА ОСМА

АСФАЛТЪТ НА СВЕТА

Каменната ера, бронзовата ера, ерата на първата машина - всички те бележат развитието на човечеството. Сега хората живеят в света на своята най-нова ера — ерата на асфалта. Някога камъкът бе нужен на човека да убива, бронзът освен за убиване му служеше и за изковаване на съдини, парата му даде по-голяма скорост на движението. Асфалтът пък разви пързалянето с летни кьнки. Представете си какво би било едно детство без асфалтови площадки и летни кьнки. Щом осигури достатъчно асфалтови площадки за децата, човекът отдели останалото количество асфалт за направата на пътища.

За късо време всички шосета бяха покрити с тази черна дъвка. Друсането по шосетата бе ликвидирано с един замах. За да оползотворят гладките пътища, хората започнаха да си купуват автомобили. А сега погледнете първата картинка на 35 страница. В най-кратко време подобни картинки станаха обикновено явление.

По-късно човекът започна не само да пътува по асфалта, но и да живее върху него.

В тези подвижни къщички има спално помещение, салонче, кухня с баня и хладилник, както е показано на третата картинка.

За човека това не е нищо ново, тъй като циганите отдавна са познавали този вид пътуване, в което ще ви увери четвъртата картинка.

А да не говорим за цирковите артисти.

По този начин човекът неусетно заприлича на костенурката: където и да отиде, отива с дома си, а шосетата сякаш се изпълниха с хиляди пътуващи циркове.

Във въздуха се понесе сладникавото ухание на асфалта, което започна да измества аромата на полските треви и цветя.

Асфалтът се оказа мек и нежен, удобен само за гумени колелета. Той не може да понася веригите на танковете и лафетите на оръдията. На танковете и оръдията вече се забранява да се качват по асфалта, а

може би ще бъдат изхвърлени и от полетата, където мачкат посевите и цветята.

ГЛАВА ДЕВЕТА

ГОСПОДАРЯТ НА СВЕТА

По асфалта се вървеше добре. Нямаше какво да се заобикаля, нищо не ги спъваше, никъде не затъваха — просто вървиш и си мислиш нещо, каквото си щеш, дори можеш да заспиш и пак да вървиш — пътят те води, той определя посоката, той ще ти подсказе къде да спреш. Лиско седеше удобно върху гърба на Мокси и се прозяваше. Спеше му се, но се старееше да бъде буден, да не обиди магарето, което отдавна спеше, но пристъпваше ритмично и от време на време отваряше едното си око.

Така ги завари големият ръмжащ звяр. Мокси се събуди и изви глава назад. Лиско вече трепереше. Докато се усетят, големият ръмжащ звяр се зададе, профуча край тях и изчезна зад завоя.

— Уплаши ли се? — запита Лиско отгоре.

— Ти се уплаши — отвърна Мокси отдолу.

— Не — рече Лиско отгоре, — ти се уплаши и трепериш.

— И двамата треперим — отвърна Мокси отдолу.

— Какво беше? — запита Лиско отгоре.

— Искях да ти задам същия въпрос — отвърна Мокси отдолу. — Беше някакъв огромен ръмжащ звяр.

— Много огромен и много ръмжащ — съгласи се лисчето. — По-огромен, отколкото можеш да си помислиш.

— Помислих си го точно такъв... Да се връщаме ли?

— Не вярвам да си го помислил точно такъв.

— Доколкото си спомням, предложих да се връщаме.

— А пък на мен ми се стори, че вече се връщаш.

— Кой, аз ли?

— Ти.

— Моля ти се... Никога няма да се върна, докато не решим двама. Неволно магарето бе дало заден ход, без да се обръща, и бързаше ли, бързаше.

— Решавай! — рече то. — Да се връщаме ли?

— Да си помисля — отвърна треперещото лисиче. — Трябва най-напред да си помисля и да реша, но докато реша, ти както се движиш, тоест, нние ссе свижжим като сссветкавица и току виж, че сме се озовали в Тихата гора.

— Тогава мисли по-бързо.

— Не мога да треперя и да мисля.

— Опитай се да не трепериш, а да мислиш.

— По ми се удава да треперя, без да мисля... Знаеш ли колко бързо се движим назад?

— Не.

— Не можеш ли да поспреш?

— Невъзможно. Движа се, без да искам. Навярно защото треперя. Не чувствуваш ли как треперя?

— Не. Чувствувам, че аз треперя, а пък ти се движиш назад.

— Какво да правя? Кажи!

Вторият ръмжащ звяр се оказа по-голям, той ръмжеше по-силно и като го погледнеш, веднага ти прави впечатление на огромен. Да, той беше около десет пъти по-голям от първия и пътят се тресеше под него. Когато ги наближи, Мокси, без да ще, започна да бяга напред и за първи път демонстрира своя магарешки тръс. Известно време звярът се движеше до самата му опашка и Лиско не разбра как се намери върху врата на Мокси, като се хвана да ушите му; Мокси помисли, че са го уловили, и изрева, след което изрева и звярът. Големият звяр избълва дим върху тях и изчезна пред очите им. Развълнуваният Мокси започна да хвърля къчове и Лиско се строполи в канавката. Магарето спря до него с подкосени и разтреперани крака. Без да го погледне, защото се взираше към изчезналия звяр, то запита:

— Няма ли най-после да вземеш решение?

Лиско не отвърна. Не можеше да произнесе каквато и да е дума, макар че в момента искаше да каже: „Да бягаме незабавно!... Тук ще ни изядат без остатък“.

— Взе ли решение? — извика за втори път Мокси, но гласът и краката му трепереха до изнемощяване. Почувствувало, че губи сили, магарето се отпусна до своя приятел. Двамата останаха да лежат дълго, докато се успокоят всичките им треперещи крака. Но преди да се успокоят, сърцата им, за първи път тъй близо, завързаха чудесен разговор:

- Тик-тик-чик! — каза сърцето на Лиско.
- Так-так! — каза сърцето на Мокси.
- Чик-тик-чик, чик-чик? — запита сърцето на Лиско.
- Так-тук-так, тук-тук! — отвърна сърцето на Мокси.
- Тик! — не се съгласи сърцето на Лиско.
- Так-так, тук-тук-так! — настоя сърцето на Мокси.

Но след това двете сърца започнаха да си шепнат по-спокойно и си изрекоха много хубави неща, един напълно характерен разговор между сърца. Защото устните на хората и животните говорят едно, а сърцата им съвсем друго. Да видим сега какво си казаха устните на двамата герои.

Те се съвземаха бавно в настъпилата тишина. Дишаха по-спокойно и се учудваха на светлината, която продължаваше да се излива от залязващото слънце. Всяко дърво блестеше със зелените си листа, тревата дишаше нежно, оранжевите скали мълчаливо нагряваха плещите си, вееше лек привечерен ветреца, от някаква близка река прииждаше хлад и ведрина.

Лиско извърна глава и погледна приятеля си. Мокси се бе изтегнал до него, само ушите му стърчаха нагоре като антени, готови да доловят всеки подозрителен шум.

— Разви голяма бързина — рече лисичето. — Не зная как стана — отвърна магарето.

— По едно време помислих, че летим.

— Наистина летях.

— Удиви ме.

— Сега какво да правим?

— Колкото може по-скоро, назад! — предложи Лиско.

— Така те искам — зарадва се Мокси. — Но трябва да вървим по асфалта. Оттук не можем да хванем пътеката... Слушай, какви бяха според теб тези... зверове?

— Не знам, но бяха истински зверове, а се движеха по пътя.

— Аха!

— Да, Мокси, да не би това да са автомобилите, за които пише в енциклопедиите?

— Де да знаеш, никога не съм виждал автомобили.

— А такова нещо виждал ли си? — Лисичето посочи с глава.

Магарето погледна нататък.

— Виждал съм — отвърна то.

— Моля?

— Казах, че съм виждал.

— А защо не ми отговори какво е то?

— Защото ти не ме попита какво е, а ме попита дали съм виждал и аз ти отговорих, че съм виждал. Трябва да се отговаря само на въпроси, които ти задават. Иначе се получава объркване, бърбриш и се превръщаш в празен бърбривец. Има много животни и хора на които, щом им зададеш въпрос, отговарят едновременно на няколко въпроса и се получава бръцолевене. Освен това има и такива, които обичат да задават много въпроси и стават отегчителни.

— Отегчителен си ги — рече Лиско. — Питам те какво е това приближаващо се животно? Вече ме хваща страх.

— Кое? Това, дето се приближава ли? — ДА!...

— Дето вече е съвсем близо, така ли?

— Да, да, да! — А, това е човек. Лиско изтръпна.

— Какво?

— Човек.

— А?

— Това е именно човекът, за когото си слушал толкова много. Господарят на света.

— Не думай!

— Да.

— Какво — да?

— Казвам ти — да.

— Защо — да?

— Отговарям на въпроса ти.

— Какво те питах?

— Дали днес времето ще бъде хубаво?

— Не те питах това.

— А какво?

— Питах те дали това е човекът.

— И аз ти отговорих.

— Защо тогава ме занимаваш с времето?

— Иронизирам те, понеже хитруваш.

— А не сме тръгнали да се иронизираме, нали?

— Да, но ти хитруваш.

— Как?

— Ами отначало се изплаши и се учуди, че това идващо нещо е човекът, защото никога не си го представяше така, а после — нали си едно прочуто хитро лисиче, взе, че се; осъзна, и реши да не издаваш учудването си. Магаре съм, но все пак и аз съм животно — не се подигравай с мен.

— Слушай, Мокси — рече сериозно лисичето. — Прав си. Аз съм наистина едно хитро лисиче, което не желае да мине за наивно и за страхливо... Извинявай. Надявам се вече да не хитрувам на дребно... Значи това е човекът?

— Да.

— Господарят на света?

— Аха.

— Знаеш ли, малко съм разочарован.

— Защо?

— Другояче си го представях. Струва ми се, че нещо не му достига. Много е дребен, два крака му липсват и се движи бавно, като нас... Не, Мокси, човекът ме разочарова. Ония зверове биха го схрускали като нищо. Боже, колко много съм чувал за това животинче, а какво излезе?... И моят автор ли представлява нещо такова?

— Сигурно. Те, хората, са все такива типове... По един тип са създадени, като нас.

Този, за когото ставаше дума, вече се приближи съвсем. Пристъпваше бавно, запотен и приведен под тежестта на раницата, но в лицето му имаше нещо бодро и весело, изглежда, умората не се бе отразила на настроението му. Човекът спря до тях и също се отби от пътя; смъкна раницата на земята, избърса челото си с кърпа и седна на тревата. Раницата му приличаше на планина. Не толкова голяма, разбира се, колкото една планина, но пред нея той приличаше на дете. Позволете ми да се намеся и да ви я опиша по-обширно. Сигурно сте виждали такива раници — дълги, нарамиш ли ги, стигат кажи-речи до коленете и съдържат всичко, каквото може да си помислите: малка палатка, спален чувал, тенджерата, чиния, лъжица, вилица, нож, чаша, бельо, пуловер, бански гащета, принадлежности за бръснене (макар че този човек беше с брада), четири книги, от които поне една от Хемингуей, перодръжка, паспорт с визи, карта на света, пари (малко),

цигари, кибрит, яке, примус, носна кърпа, кърпа за лице, сапун, снимка на едно момиче и всичко друго, каквото може да ви хрумне.

— И вие ли обикаляте? — запита човекът, след като си запали цигара.

— Да — отвърна Лиско.

— На автостоп ли сте?

— Не. Единият носи другия.

— Добре — отвърна човекът.

На него не му направи впечатление, че единият носи другия, защото бе видял какво ли не по пътя си. Само пушеше, почиваше и се оглеждаше назад.

— От къде сте? — запита Лиско, понеже трябваше да поддържа разговор.

— От Холандия.

— Жив холандец, нали?

— Това е страна, пълна с вятърни мелници и лалета — поясни човекът.

— Знам — побърза да излъже лисичето. — Там всички хора са холандци, нали? Вятърни мелници, лалета и холандци.

— Да. Били ли сте там?

— Не — побърза да каже истината Лиско, защото си знаеше, че ако забави отговора, току виж, че е изтърсило някоя лъжа, от която трудно ще се измъкне. — Чел съм в енциклопедията — все пак излъга то, а всъщност бяха му чели от енциклопедията.

Холандецът го погледна, но не се усмихна, тъй като хората от тази нация се усмихват рядко, нито пък се учуди, понеже човекът, тръгнал да обикаля света, рядко се учудва. Например: види Айфеловата кула и си казва — значи това е Айфеловата кула; изправи се пред Ниагарския водопад и си казва — аха, Ниагарския... Много нещо бе видял и този холандски скитник, затова не се удиви от факта, че седи и разговаря с лисици и магарета.

— Слушайте, господин холандецо — започна отново Лиско, — какво значи това да пътуваш с автостоп?

— Да се движиш с автомобили на други хора, които не познаваш — отвърна холандецът. — Не си ги чул, не си ги виждал, но вдигаш ръка, автомобилът спира и те взема... Ей така!...

Холандецът се изправи и вдигна ръка, но автомобилът профуча, без да спре, и се изгуби зад завоя. Вътре имаше само един човек.

— Така ли? — запита магарето.

— Не точно.

— Защо?

— Някои не спират.

— Защо?

— Хората са различни.

— Как различни?

— На вид са еднакви, с крака и ръце, но се различават по характера.

— Както при животните — въздъхна магарето. Холандецът се поусмихна и каза:

— Имаш право... До този извод може да стигне дори едно магаре... Къде отивате?

— Към морето — отвърна Лиско. — Значи, звярът се оказа автомобил, така ли?

— Не, в автомобила имаше един звяр... Към морето, така ли?

Холандецът измъкна някакъв огромен лист и го простря на тревата. Разгледа го и съобщи:

— Имате още двеста и десет километра.

— Така ли? — запита лисичето, макар че и този път не му беше чак толкова ясно. — Само толкова?

— Защо? Не са малко... Пътешественикът се замисли. — Както: се движите, ще вървите пет дни. На шестия ще видите морето.

— А какво е това, което погледнахте и от което разбрахте след колко дни ще бъдем там? — запита магарето.

— Карта — осведоми го холандецът. — Подробна карта на България. Вие се движите с четирийсет километра на ден... Да, на шестия ще видите Черното море.

Той скочи и махна с ръка. Един автомобил спря и го взе. Холандецът се сбогува, пожела им добър път и отлетя.

ГЛАВА ДЕСЕТА

ХЪЛМЪТ НА МЕДЕНИТЕ СОКОВЕ

Мокси напредваше равномерно и спокойно по асфалта заедно с другите превозни средства. В горещината — почиваха, в хладината — вървяха. Вървяха към онова нещо, наречено МОРЕ. Разбира се, през цялото време магарето протестираше. Обикновено то мъркаше така:

1. Изобщо, защо тръгнахме?

2. Не е ли по-добре да се връщаме?

3. Как можах аз, възрастният и разсъдливият Мокси, да се повлека по ума на някакво си четиримесечно лисиче?

4. Кога най-после ще свърши този път?

Но въпреки това Мокси вървеше напред, защото след всяко разколебаване Лиско му отговаряше така:

1. Следвай целта си докрай!

2. Да се върнеш можеш винаги, защото това, което си оставил назад, ти е известно.

3. Неизвестното винаги лежи някъде напред, а това, което лежи напред — зове. Това, което лежи назад, никога не зове. Ако ОНЕЗИ се бяха върнали, нямаше да има нито Северен, нито Южен полюс, нямаше да има Магеланов проток, нито Америка, а кой знае дали щеше да има и Тихата гора.

4. Движи се!... Движи се, дори когато си принуден да стоиш на едно място.

— Това не го разбирам — учудваше се магарето. — Да стоиш на едно място и все пак да се движиш.

— Трябва да се движиш с мисълта си — отвърщаше Лиско. — Мисълта ти да бъде пъргава, да подскача, да подскача — напред, назад, наляво, надясно, — непрекъснато да се движи.

— Така ли?... Тогава моята мисъл е доста подвижна и скоклива, тъй като непрекъснато си мисля за магарешки тръни и мисълта ми подскача ли, подскача по тях от трън на трън, после ги блъска в устата ми.

— Е, това са друг род мисли, но все пак са подвижни — съгласи се Лиско.

— Да, но си оставам гладен — натъжи се магарето. — Защото човекът или магарето не може да си яде мислите и всички мислени магарешки тръни не съдържат никакви хранителни вещества.

— Понеже са нарисувани във въображението — отговаряше Лиско. — По този начин тръните се превръщат в плод, стават плод на твоето въображение... Орелът Каменар един ден ми разказа в гнездото си, че орлите ще станат миролюбиви птици и няма да пиратствуват над Тихата гора само ако се научат да се хранят с плодовете на своето въображение. Иначе, щат-не щат, трябва да нападат мирните животни... Според мен неговите мисли са мисли на нападател. Всеки нападател си изработва по една подобна философия.

— Разправяй каквото щеш — клатеше глава Мокси, — но искам да се върнем.

— Добре. Тръгвай назад!

— Да, но пътят пред нас е по-къс, отколкото пътят зад гърба ни, а на мен винаги ми се върви по-малко.

— Тогава?

— Ще вървим напред.

Тъй се приключваха споровете. Седнал върху Мокси, Лиско си мислеше за морето. Спомняше си думите на Великия детектив за него, но те не му казваха почти нищо и лисичето реши, че трябва да си го представи с фантазията си. Поне да опита. И ето че си представи потока. След туй — още един поток до него. После притури още един поток до двата потока. След туй още един и още един, после още един до тях — докато станаха трийсет и два потока. Лисичето можеше да брои само до трийсет и две. Значи, заключи Лиско, морето е голямо колкото трийсет и два потока. Но щом размисли още малко, той реши, че чак пък трийсет и два потока са много, затова намали три от тях и тъй като не можа да ги пресметне добре, установи, че морето е голямо колкото дваисет и осем потока. В края на десетия ден от потеглянето на път туристите се отделиха от шосето. Смрачаването ги завари в подножието на един хълм.

— Да повървим още малко — предложи Лиско.

— За днес нито крачка повече! — заяви Мокси. — Достатъчно вървахме и както виждаш — няма море. Според картата на холандеца

тук трябваше да има, а няма. Колкото и да зяпаш — няма... Според мен морето изобщо не съществува.

— Как да не съществува?

— Сигурно е измислено. Хората измислят всичко. Знаеш ли какви глупости измислят? Въобразят си нещо и бягай се оправяй... Тъй си мислех и аз, не може да има море. Толкова много вода не може да се събере на едно място. Кой ще я събере, откъде ще дойде? И все така ли ще си стои тук да чака нас? Ами че тя ще се изпари или нещо друго... Ето, на това място трябваше да го има, а, както виждаш, гол хълм, по който се разхожда вятърът... Освен това...

— Какво освен това?

— Страх ме е.

— От какво?

— Чувам някакъв подозрителен шум. Някакво огромно животно вие ли, вие. По-страшно от автомобилите и автобусите.

— Прав си — съгласи се Лиско. — И аз го чувам. Какво ли може да бъде?

— Съжалявам, че тръгнах — затюхка се Мокси. — И май че този път няма шега. Зад този хълм става нещо необикновено и страшно. Добре ще сторим, ако се върнем. Към милата Тиха гора, а?

— Пак ли започваш?

— А ти нямаш ли уши? Не чуваш ли какво става там?

— Само това слушам — отвърна плахо лисичето. — Този шум надминава всичко чуто досега. Какво ли ни е писано да видим?

— Нищо не ми се вижда!... Искам да се върна.

— Мокси, хайде да преспим, а утре ще решаваме. Може би този път ще се съглася да се върнем. Не мога да понеса такъв страшен шум.

— Никакво преспиване. Да бягаме.

— Добре... Хайде!

— Ти ли каза хайде?

— Аз.

— Оставаме!

— Защо?

— Защото непрекъснато ми се налагаш... Ще преспим. Утрото е по-мъдро от нощта.

— Страх ме е.

— И мен ме е страх, но инагът ми е по-голям от страха. Лиско се усмихна и се изтегна върху тревата. Мокси се строполи до него. Двамата се гушнаха и се умълчаха, вслушани в страшния рев на чудовището.

— То е зад хълма — прошепна Мокси.

— И реве ли, реве — прошепна Лиско.

— Сякаш си няма друга работа.

Лиско се притисна до приятеля си и усети познатите тръпки. Откакто бяха тръгнали, това магаре непрекъснато се страхуваше. Но времето минаваше и постепенно започнаха да се успокояват. Ревящото животно зад хълма сигурно нямаше засега свободно време да се занимава с тях. Обикновено чудовищата са твърде заети с други неща и само ако се паднеш на пътя им... Лиско се сгуши още до магарето... И защо трябва да реве непрекъснато? Някои реват, реват, па спрат, поемат си въздух и започват отново. Така не може да се реве.

— Мокси — прошепна отново лисичето.

— Какво? — прошепна магарето.

— Иди да погледнеш.

— Шеги не обичам. Иди ти!

— Аз съм едно малко, безпомощно...

— Чак сега стана малко и безпомощно.

— Мокси, какво ли правят нашите?

— Какво друго, освен да те търсят.

— Не вярвам — прошепна Лиско. — Омръзнало им е да ме търсят, още от първата част на книгата... Освен това оставих им бележка.

— Вярно — съгласи се магарето. - Затова се оставят бележките, да не пада излишно търсене.

— Лека нощ.

— Лека нощ.

Вятърът се плъзгаше по хълма и галеше тревата. По небето се клатушкаха коли, вървяха мечки, пълзяха разни раци и лаеха кучета — забравиха се хороскопи. По Млечния път се търкаляха няколко спътника. Всичко беше хубаво и дори прекрасно, само този звяр...

— Мокси.

— Кажи, Лиско.

— Чуваш ли как реве?

— Да ти кажа правата, само това чувам — как много и силно реве.

— Мокси, защо не изревеш и ти?

— Защо да изрева?

— Докажи, че и ние можем да режем... Изреви му два-три пъти на този невъзпитан звяр. Стига са ревали срещу нас. И ние можем. Може би ще го сплашим.

— Това няма да стане.

— Защо?

— По две причини. Първо — не съм сигурен, че ще изрева по-силно от него. И второ... Чакай, какво беше второто?...

— Спомни си де.

— И второ — не съм сигурен дали мога да бягам по-бързо от него. И трето.

— Нямаше трето.

— Нямаше, но то е най-важното. Трето — да ме убиеш, няма да го сторя.

— Тогава да не режем.

— Най-добре.

Въпреки страховете, членовете на експедицията спаха сладко и сънуваха най-хубавите си сънища. Насън Лиско четеше Шекспир на английски, а Мокси цяла нощ гризеше, огромен бодил, който не свършваше и не свършваше. Когато се събуди, Мокси погледна тъжно действителния свят. Той беше боядисан с прозрачен виолетов цвят, а хълмът тънеше в сочна оранжева мекота — добре заоблен, измайсторен от всички страни; един достоен за уважение хълм, по който се оттичаше зората.

Лиско също отвори очи и първата му работа бе да се послуша. От снощните резове на великана нямаше и помен. Някъде пееха птици. Над хълма висеше голямо червено слънце.

— Да вървим — предложи той и скочи на крака.

— Един момент — помоли магарето и замълча.

— Какво ти е — разтревожи се лисичето.

— Отдаден съм на мисли.

— Какво те вълнува?

— Питам се защо хората са тъй глупави понякога, като казват „пътят му е осеян с тръни“. Лошо ли е по пътя ги да има тръни?

— Сега можем ли да вървим? — предложи повторно лисичето.

— Уви! — въздъхна Мокси. — Ще продължа да вървя по моя скръбен път, където няма нито една светла звездичка, нито една радост.

Магарето се изправи и вдъхна голяма глътка въздух.

— Знаеш ли какво? — рече то.

— Кажи.

— Ухае ми на магарешки бодли.

— Мираж! - отвърна горчиво Лиско. — Обикновен мираж... Да вървим през хълма.

— Знам, че е мираж — съгласи се Мокси. — На мен винаги ми се изпречва нещо, което не се яде.

Лиско скочи върху него и тръгнаха по склона. Слънцето се издигна още малко. Вече можеше да се вижда напред. Двамата ахнаха...

Целият хълм, както си беше заоблен, обширен и красив, бе покрит с тръни. Все огромни, сочни и апетитни тръни, полуузрели, със свежи сини цветове, от които лъхтеше на нещо сладко, достойно да предизвика апетита дори на Лиско. Мокси спря, изрева и потръпна от удоволствие — трапезата е наредена, остава само да наведеш глава и да захрупаш.

— Жесток мираж! — проплака магарето. — Кажи ми, Лиско, какво зло съм сторил, та ми изпречват такова наказание?

— Може би...

— Никого не съм обиждал...

— Може би...

— Нито подигравал...

— Но, може би...

— Какво, може би?

— Може би не е мираж. Ами ако е наистина?

— Остави, братко!... Нима може да съществува тъй красива действителност?

— Все пак наведи глава и опитай!

— Не ме занасяй!

— Опитай, ти казвам!

Мокси наведе глава. Стърковете запяха между зъбите му. Той завъртя опашка и се ухили.

Лиско бе разбрал, че днес няма да направят нито крачка напред от този божествен хълм на тръните. Той скочи на земята и тъй като магарето не му обръщаше внимание, след като погледа малко, запъти се сам към билото. Искаше да разбере какво се разкрива зад възвишението.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

РАЗНИ ЖИВОТНИ — РАЗНИ ИДЕАЛИ

Разбира се, отдавна сте се досетили, че зад Хълма на медените сокове лежи морето. Лиско го видя отгоре и извика: „Оооооооооооооо!“ Едно много дълго възклицание, достойно за гледката, която се бе открила пред него. То още спеше, тихо, като котенце. Нищо повече. Нали знаете как може да си кротува и да блести морето? Гледаш го, гледаш го, пък си кажеш: — Чудно нещо е това морето! Отвсякъде е направено добре, изработено до най-малката подробност, да гали погледа и да краси света.

Така горе-долу си каза и Лиско, но после добави: Наистина много вода, повече, отколкото предполагах, много повече от двайсет и осем потока.

Той тръгна обратно по склона на хълма да съобщи на Мокси, че е дошъл краят на пътуването им. Приблужи се внимателно и започна:

— Мокси, така, както си хрупаш, можеш ли да си... да си представиш... Например, ти, Мокси, както си хрупаш... Искам да кажа, както си дъвчеш твоите любими тръни... Мокси, повдигни глава и чуй каква новина ще ти съобщя!... На теб говоря... Искам да те питам, можеш ли да си представиш... така, както си пасеш... Казвам си, дали можеш да си представиш, че най-послед... Ти, който тъй дълго питаше кога най-послед... Чуваш ли бе, Мокси?... Искам да ти кажа, че най-послед нашето пътешествие свърши... Целта е постигната!... Няма вече да вървим, защото... Можеш ли да познаеш защо?... Морето бе, Мокси, морето е пред нас!... Черното море, което се оказа синьо, е пред нас!... Очаквах да видя едно доста черно море, или поне отчасти черно, а то се оказа едно така забавно синьо и ние сме пред него... Чуваш ли?... Мокси, какво става с теб? Вдигни най-послед глава!...

Най-послед магарето вдигна глава, погледна с неவிждащ поглед и каза:

— Лиско, крайно време е да ме оставиш на спокойствие...

— Ама...

— Доколкото...

— Но...

— Доколкото разбрах, стигнали сме при морето!... Радвам се. Да ти е честито.

— Мокси...

— НО трябваше да знаеш, че дори да не бяхме стигнали до морето, аз нямаше да мръдна от Хълма на медените сокове. — Хълмът на медените сокове е моят осъществен идеал. Цял живот съм мечтал за един подобен хълм, с едни подобни тръни, където по цял ден да си хрускам и рева, но това надмина очакванията ми... Моят път свършва тук. Тук оставам и ако някога пожелаеш да ме видиш отново, тук ще ме намериш. Разбра ли?

— Разбрах.

— Чао, приятелю!

— Но няма ли да хвърлиш поне един поглед на морето?

— Не.

— Защо?... Нали тръгнахме към него, нали заедно си мечтаехме за него?

— Казах ти — искаш ли някога да видиш верния си приятел, ще го намериш на това място, на този хълм... Според мен няма какво повече да си кажем. Искаш ли да добавиш нещо?

— Не — отвърна Лиско.

— Трябва ли отново да ти казвам довиждане на италиански?

— Но все пак... аз съм доста учуден.

— Учуден ли?... От какво?

— Ами как да ти кажа... Удивлява ме фактът, че можеш да имаш такива скромни идеали. Това ли е стремежът ти в живота, да се наядеш?

— Защо да се наям? Аз няма да се наям... Аз ще ям непрекъснато. Сутрин, обед, вечер — винаги ще ям. Дори когато спя, ще ям.

— Разочарован съм, Мокси. Това не е идеал.

— Лиско, не забравяй, че аз съм магаре. Всяко животно си има своите идеали. Аз съм магаре и не мога да стана кон. Не ми се сърди, да се разделим като приятели. Моята цел е Хълмът на медените сокове, твоята — морето. Иди си при морето, налудувай се, намери си и твоя

автор, поговорете си. Колкото до връщането, ще те закарам обратно, но пак ще се върна тук. Тук ще умра, разбра ли?

— Почти — промълви лисичето. — Ще се постарая да те разбера... Чао!

Лиско се отдалечи заднишком, не откъсваше поглед от приятеля си, но Мокси не му обърна внимание, беше загубил време и сега бързаше да изхрупа колкото се може повече тръни. После лисичето се обърна с лице към билото. Когато го изкачи за втори път, отново погледна морето. Сега то имаше друг цвят, по-светъл. От тази страна Хълмът на медените сокове се раздробяваше на големи и малки скали, които се врязваха остро във водата; за да създадат няколко малки заливчета и две пясъчни плажчета. Лиско слезе по скалите и стъпи на пясъка. Една табелка привлече вниманието му. Застана пред нея и започна да я оглежда. Какво ли пишеше там? Кой ли го е написал? Сигурно е нещо важно. В този момент лисичето за сетен път завидя на всички, които знаят да четат. Нищо не можеше да стори, освен да я погледа. Повъртя се около нея, заобиколи я, подуши я, дори я близна — нищо повече... Когато някой не знае да чете — не знае и толкоз!...

— Хеей! — извика Лиско. И понеже никой не му отвърна, той извика повторно:

— Хееей!

— Какво има!? — обади се някой от някъде.

— Нищо — отговори уплашено лисичето и подскочи върху най-близката скала. Огледа се и се послуша. Бистрата вода се плакнеше между камъните. През нея се виждаха пясъчинките на дъното.

— Хеееей! — извика за трети път лисичето.

— Каквоо?

Лиско изтича до голямата скала, от която, ако потрябва, можеше да офейка на хълма, а оттам при магарето.

— Хеееееей! — извика за четвърти път той.

— Какво има? Нещо тревожно ли?

— А, нищо. Често обичам да си казвам „хей“.

— Кой си ти?

— Ами ти кой си?

— Аз съм прочутият Ленив рак.

— Ами защо не мога да те видя?

— Слез и ще ме видиш.

- Защо ТИ не дойдеш при мен?
- Защото съм много мързелив и при това те виждам добре.
- Как да те видя и аз?
- Ела при водата... Ето ме.

Лиско подскочи на ниската скала и огледа пясъчната ивица.

- Между камъните — подсказа му прочутият Ленив рак.

- Аха, видях Ви. Значи, Вие сте прочутият Ленив рак?

- Да. Ти кой си?

- Аз съм Лиско.

- Само Лиско ли ти казват?

- А, не... Казват ми още Прочутия Лиско.

- Не съм чувал за теб. С какво си прочут?

- Ако заразправам, ще Ви отнема много време.

— Тогава не започвай. Напоследък времето ни е малко. Просто не знам откъде да си взема още. Не знаеш ли някой да предлага повече свободно време.

— Не, защото и на мен ми трябва. Ако имах повече свободно време, щях да прочета какво пише на табелката.

— На тази табелка пише нещо много интересно. Да ти прочета ли?

- Може.

Прочутият Ленив рак се покатери върху сухата част на камъка и рече:

— Тази табелка е визитна картичка на морето... Виж какво пише...

- Нямам време да видя.

- А имаш ли време да чуеш?

- За това имам доста време.

- Тук пише:

ЧЕРНО МОРЕ

Едно от най-сладководните в света. Приятно за къпане. Не щипе на очите. Няма човекоядни акули.

Меридиани № 28–42 Паралели № 40–46

— Разбра ли какво пише на табелката?

Лиско не отговори. Мислеше си, че докато идеалът на Мокси е голям колкото един хълм, неговият идеал е поне трийсет и два пъти по-голям.

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

ПРОЧУТИЯТ ЛЕНИВ РАК, САФРИДЪТ, СРЕБЪРНИЯ КЕФАЛ И ТЪГАТА

Прочутият Ленив рак имаше осем крака и две огромни щипки, между които стърчаха два дълги мустака — левият мустак с три сантиметра по-къс от десния. Прочутият Ленив рак винаги разказваше някаква история за героична битка, при която му откъснали върха на тази лява антена, но злите езици говореха съвсем друго, за някаква случка, свързана с прекаленото му любопитство да си навира антените, където не трябва, и как той я промъкнал в отворените черупки на една мида, да разбере има ли бисери в нея, или няма, и как мидата си затворила черупките. Разправят още, че тази мида и до днес показвала три сантиметра от мустака на прочутия Ленив рак, държала си го за спомен...

Откъдето и да го погледнеш, прочутият Ленив рак представлява плетеница от крака, щипки и мустаци, между които трудно можеш да забележиш самия рак. Вгледаш ли се обаче, ще откриеш забележителното му тяло и изпъкналите му очи. Лиско направи така и започна да разбира къде е истинският рак и къде са крайниците му. Но не можеше да го запомни. Затвореше ли очи, той виждаше пред себе си само огромните щипки. За да му бъде по-лесно, Лиско реши да си представя само щипките. Другото от рака сякаш не бе толкова важно.

— В теб виждам само една опашка — рече прочутият Ленив рак.
— Колкото повече се вирам, виждам само опашка и нищо повече.

Лиско подгъна опашката си и каза:

— Аз пък виждам у вас само щипки.

— Това ме радва — отвърна ракът. — Ние, раците, се мерим по щипките.

— А ние, лисиците, по опашките.

— Интересно — удиви се прочутият Ленив рак — и морските лисици имат дълги опашки.

— О!... Че има ли' морски лисици? — Малкият пътешественик просто не повярва на ушите си. — Лисици, които живеят във водата?

— Разбира се. В морето има всичко, каквото има и на сушата. Има морски лисици, морски кончета, морски кучета, морски вълци, морски котки, морски игли, морски ястреби, морски гълъби, морски лястовици, морски свинчета, морски лъвове и така нататък. Дори има и морски бълхи.

— Извинете — интересува се Лиско, — а морски магарета има ли?

— Такова нещо няма.

— Някой ден ще ми покажете ли една морска лисица?

— Сигурно... Знаеш ли да плуваш?

— Знам.

— Трябва да се усъвършенствуващ... Влез във водата.

— Къде?

— Тук.

— Сега ли?

— Сега.

— Веднага ли?

— Да.

— Нннепременно ли?

— Да.

— Нннеобходимо ли е?

— Разбира се.

— Толкова ли е нннеобходимо?

— ДА!... А бе ги не можа ли да разбереш, че трябва незабавно да влезеш във водата?

— Разбрах.

— Защо не влизаш?

— Аз съм сухоземно животно... Искате ли да ви разкажа една приказка за Лешника, който паднал на един камък?

— Виж какво, хлапенце, Аз съм този, който разправя приказки, а не ти. Освен това прочут съм със своето твърдоглавие.

Че прочутият Ленив рак беше твърдоглав се разбра след четири часа увещаване, когато най-после успя да вкара лисичето във водата. Един сафрид наблюдаваше как го учи да плува и се усмихваше. Щом

мина задъхано край него, лисичето го запитва защо се усмихва, а сафридът отвърна, че се смее на едно доста интересно обстоятелство.

— Мога ли и аз да знам какво е това обстоятелство? — запитва лисичето.

Сафридът с удоволствие задоволи любопитството му:

— Смешно ми е, защото прочутият Ленив рак никога не е плувал и не може да плува. Той само пълзи по дъното, а умира от желание да учи другите.

— А как ви се струва моето плуване? — заинтересува се Лиско.

— Добре е, но правите някои грешки. Държете главата си над водата. Такава грешка допускат всички деца, когато се учат да плуват.

— Искате да я потапям?

— Когато вдишвате въздух, изкарвайте я над водата, когато издишвате, издишвайте във водата. Това ще ви улесни.

— Наистина е по-добре — съгласи се Лиско, след като опита да плува с потопена глава. — Сега напредвам по-бързо.

— Потопете и опашката!... Така... Всичко трябва да бъде във водата...

— Гмурнете се!... Добре!... Не, не затваряйте очите! Винаги гледайте под водата! Няма по-красиво нещо от морското дъно.

Долу се полюляваха водорасли. Между тях се промъкваха рибки. Стотици рачета пълзяха по пясъчната ивица, а един кефал кротко пасеше от зеленината и плавно размахваше опашка.

— Добър ден — каза Лиско.

— Здравей! — поклати глава кефалът. — Кой си ти?

— Лиско.

— Браво, Лиско!...

— А вие кой сте?

— Сребърният кефал.

— Излизам на повърхността... Въздухът ми се свърши.

— Добре — усмихна се кефалът. — Ще се видим отново, нали?

Лиско не можа да го осведоми дали ще се видят отново. Бързо изскочи горе и пое въздух. Чувствуваше се освежен и весел. Леко запъхтян, той се отправи към брега, където го чакаше неговият учител по плуване. Излезе на пясъка и се търкулна. Почувствува топлината на пясъчинките. Притвори очи срещу слънцето и усети как вижда фойерверки. От младата му козина се вдигна пара. Лисичето обърна

глава към прочутия Ленив рак и го погледна с благодарност. След това отпрати поглед към хоризонта на морето. Вече духаше бризът, водата трептеше и вълничките прииждаха към брега.

— Нима животът е тъй хубав! — удиви се Лиско. — Нима Светът е толкова красив!... А аз така и щях да си живея само в Тихата гора и нямаше да го видя...

Лиско си представи как чичо Мецан, татко Лисан и другите негови приятели ще си останат цял живот в Тихата гора, без да видят тези неща, и му стана тъжно, дори доста тъжно, ала после му стана още по-тъжно, като си помисли за Мокси. Той сигурно продължава да пасе своите магарешки тръни на петстотин метра оттук.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ЕТО ГО И МОМЧЕТО С БЛЕДОТО ЛИЦЕ

Лиско прекара нощта между скалите в постеля от суха морска трева. Привечер морето се надигна и отново зашумя - оня рев, който бе изплашил вчера пътешествениците. По едно време вълните започнаха да прииждат към леглото на лисичето. То скочи и побягна, ала скоро се върна и си зае мястото. Вълните достигаха на една педя от него и се връщаха назад. На сутринта морето стихна пак. Прочутият Ленив рак стоеше до ухото на Лиско и шепнеше:

— Събуди се, събуди се, събуди се...

Щом ракът прошепна думите за осемхиляден път, Лиско наистина се събуди, протегна се и се усмихна.

— Добро утре, прочутий Ленив рако!

— Добро утро, Лиско!... Ставай, че ми е скучно.

— Какво ще правим днес? — заинтересува се лисичето.

— Каквото си щем.

— Ти ще правиш каквото си щеш, а аз ще продължа своя път.

— Къде ще ходиш?

— Ще търся своя автор.

— Дано го откриеш. Във всеки случай, когато си във водата, пази се от Синята акула.

— Каква е тази Синя акула?

— Единствената кръвожадна акула в нашето море. Никой не знае как е попаднала тук.

— И какво прави?

— Всеки ден изяжда някого.

— Пазете се вие — отвърна безгрижно Лиско. — Аз съм сухоземно животно.

— Накъде ще тръгнеш?

— На юг... Все на юг. Моят автор живее в малка къщичка на брега.

— Защо ти е притрябвал?

— Да му задам няколко въпроса.

Изпъкналите очи на прочутия Ленив рак бяха тъжни. На Лиско му се стори, че пуснаха няколко сълзи, и въпреки това той се сбогува и потегли по брега, като запя своята трудна за запомняне песничка.

Ла-ла-ла, ла-ла-ла. Ла-ла-ла, ла-ла-ла...

Но какво е това?

И така: Какво е това?

Това е едно момче.

— Добър ден — поздрави весело лисичето. — Кой сте вие?

— Добър ден — прие поздравя момчето. — Аз съм Момчето с бледото лице.

В погледа му нямаше нищо весело и момчешко.

— Този автомобил ваш ли е? — запита Лиско.

— Да.

— А палатката?

— И тя.

— Каква е тази музика?

— От магнетофона в палатката.

— Тук ли живеете?

— Не, аз съм французин.

— Лошо ли е да си французин?

Най-после Момчето с бледото лице се усмихна.

— Не, защо?

— Питам... Казват, че е лошо да си тъжен, пък аз питам да не би случайно да е лошо да си французин.

— Ти си забавно лисиче — усмихна се за втори път Момчето с бледото лице. — И много хитро.

— Вие сте първият, който ми го казва... Освен това вие сте най-тъжният французин, когото съм срещал. И музиката, която слушате, е тъжна.

— Музиката е от Брамс. Отговаря на настроението ми.

— Чудни животни сте хората — забеляза лисичето. — Автомобили, палатки, музика по настроение и пак тъжни... Какво да кажем ние?

— Кои вие?

— Така си е думата... Вие, французите, имате голяма заслуга към човечеството, задето измислихте думата МЕРСИ. Крайно

необходима е. Ненапразно е преведена на всички езици.

— Мерси за комплимента.

— Няма защо... И така — защо напуснахте родината си?

— Защото съм скръбен.

— И напуснахте Франция?

— Там всичко ми напомня за НЕЯ.

— За Изабел?

— Откъде знаете името ѝ? — подскочи Момчето с бледото лице.

— Ами почти всички французойки се наричат Изабел.

— Може би искате да ви разкажа историята си?

— Знаете ли каква е разликата между Тихата гора и Морето?

— Не.

— В Тихата гора историите ги разказвах аз, а тук обратно...

Слушам ви.

Говорейки, Лиско се мъчеше да си спомни на кого прилича по начина да разпитва и изведнъж се досети: подражаваше на Великия детектив. Големите личности и зловещите фигури от историята винаги са се налагали... Лиско инстинктивно настръхна и си обеща да не подражава на Великия детектив. Костенурко не е зловеща фигура, но защо пък да подражава? Винаги трябва да се мисли и това, което се нарича АЗ, да се пази като зеницата на окото...

— Къде сте? — запита Момчето с бледото лице.

— Тук съм — успокои го Лиско. — Отърсих се от нещо опасно...

Разкажете всичко, да ви олекне.

Момчето с бледото лице подгъна нозе и склочи ръце над коленете си. После погледна хоризонта, разбира се, без да го вижда, и започна.

РАЗКАЗ НА МОМЧЕТО С БЛЕДОТО ЛИЦЕ

С Изабел се познаваме от деца. Живеем на една малка уличка в Париж — не мислете, че в този град има само големи улици. Заедно учихме във всичките класове на училището, заедно завършихме — тази година. Не минаваше ден, без да се видим.

Веднъж Изабел получи възпаление на гърлото, трябваше да лежи у дома си. Тогава и двамата разбрахме, че е невъзможно да преживеем дори двайсет и четири часа разделени. Нещо повече, почувствувахме, че се обичаме.

Всяка сряда и събота ходехме на кино. Щом Изабел оздравя, случи се в събота, отидохме да гледаме филма „За седемдесет дни около света“. Там, още при заглавието на филма, без да знаем как и защо, хванахме ръцете си. Държах ръката ѝ до края на филма, чак до надписа край. Когато лампите светнаха, ние се погледнахме и мисля, че се засрамахме. После влязохме в сладкарница, ядохме сладолед и се прибрахме по домовете си.

След като вечерях, повиках майка си настрана и прошепнах:

— Мамо, искам да ти съобщя нещо.

Тя ме отведе в спалнята и докато татко четеше вестника си, разказах ѝ случката в киното. Мама се усмихна:

— Е?

— Това е — наведох глава аз. — Мислиш ли, че е редно да хванеш ръката на едно момиче и да я държиш чак до надписа край?

— Разбира се — рече мама. — Нали става дума за Изабел?

— За нея.

— Тогава, нищо... Чисто и просто, държали сте си ръцете.

— Да, но вече с нетърпение чакам да стане сряда и отново да хвана ръката ѝ.

В сряда отново държахме ръцете си, после в събота за трети път хванах ръката ѝ, все до надписа край. И така една година наред. Всяка сряда и събота държахме ръцете си. Но.

— Ах, това „но“... Винаги има по едно „но“ — рече Лиско.

— Но една сряда Изабел не дойде на кино, на другия ден тя отказа да ми даде обяснение, а в събота се случи най-страшното — бяха ни разпуснали, реших да се разходя в градината и там срещнах Изабел с нашия; съученик Марсел, едно пъпчиво и противно момче.

— Не го наричайте пъпчив и противен — намеси се неочаквано Лиско. — Тук не ми харесвате.

— Да, но бяха заедно в градината.

— Държаха ли ръцете си?

— Не.

— Продължавайте.

— Няма продължение — въздъхна Момчето с бледото лице. — Тогава разбрах, че е настъпил край и на нашия филм с Изабел. За мен нямаше повече живот в Париж и Франция. Колкото може по-далеч от Изабел!... Взех колата на татко, натоварих палатката, натиснах газта и

потеглих по първия асфалт, който ми се изпречи. Реших да карам, докато се свърши бензинът. Пътувах няколко дни, пресякох няколко граници и точно тук, на това място, бензинът свърши. — Момчето с бледното лице погледна лисичето в очите: — Какво ще кажете?

— На хубаво място ви е свършил бензинът... На моя приятел бензинът взе, че му свърши при Хълма на медените сокове.

— Моля?

— Нищо.

— Няма ли да кажете нещо?... Защо ви разказах историята си?

— За да ви олекне.

— Все пак кажете нещо за подлостта на Изабел или пък...

— Или пък да ви разкажа по-кратката история на Гошко — предложи Лиско.

ЗНАЧИТЕЛНО ПО-КРАТКАТА ИСТОРИЯ НА ГОШКО,

КОЯТО ЛИСКО РАЗКАЗА НА МОМЧЕТО С БЛЕДОТО ЛИЦЕ

— И така — започна лисичето, — Гошко си имаше една много красива приятелка на име Мария.

— Не може да бъде по-красива от Изабел! — протестира тъжно Момчето с бледото лице.

— Така де — поправи се Лиско, — исках да кажа, че Гошко и Мичето ходеха също като вас на кино, само че всеки вторник и петък. Държаха и ръцете си. Това продължи няколко години... Добре, но един ден Мария не отиде на кино с Гошко, а с неговия приятел Тошко... Като разбра това, Гошко се прибра у дома, затвори се и започна да мисли. Към полунощ той се удари по главата и почти извика — Ясно!... На другия ден Гошко отиде при Мария и каза:

— Миче, виж какво, кажи ми кога няма да бъдеш на кино с Тошко, за да те заведа на екскурзия.

— Още в петък! — плесна с ръце Мария.

Двамата отидоха на екскурзия. В планината Гошко запита Мария кога е свободна от Тошко, да я заведе още по-далеч с една палатка и изобщо не може ли тя през ваканцията да поскита с него насам-натам, както подобава на сериозни хора, а не да киснат по кината. Мария му отвърна, че е време да напуснат душното кино. Сега двамата са на палатка.

— Това ли е историята? — запита Момчето с бледото лице.
— Да.
— Повече няма ли?
— Няма.
— Добре, но защо ми я разказахте?
— За да си извлечете поука.
— Не разбирам поуката...
— Ваша си работа.
— Извинете, но нищо не разбирам.
— Тъжните хора се досещат по-трудно... Хайде сега да послушаме нещо весело. Нямате ли друга музика освен Брамс?
— Имам цели пет ролки.
— Тогава пуснете първата.
Като послушаха малко весела музика, Момчето с бледото лице повдигна внезапно глава и каза:
— Сетих се!...
— Беше крайно време — забеляза Лиско.
— Да, но нямам бензин да се върна.
— А примус имате ли?
— Имам.
— Налейте бензина от примуса в резервоара на колата. Ще ви стигне до близката бензиностанция.
— Вие сте гениално лисиче!
— Омръзна ми да слушам все това... Тръгвате ли?
— Не точно сега.
— А кога?
— След като видя делфините. Имаме среща на това място — отвърна Момчето с бледото лице.
— Какви делфини?
— Моите приятели. Наближава времето да се появят.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

ВЕСЕЛИТЕ ЧЕРНИ ТОЧКИ

Малко преди да се появи вятърът, морето става синьо като море. Искам да кажа, че придоби цвят, който не може да се опише и вие ще си го представите само ако сте го виждали по-рано, лично. Едно такова синьо, неповторимо, каквото няма дори по крилете на пеперудата. То е по-тъмно от синия цвят на небето. Синият цвят на небето е размесен с много въздух и кислород, те го правят по-блед. На морския хоризонт си дават среща два сини цвята, две сини платна, които не могат да ви предложат в никой магазин на света. Хората правят опити да получат подобни бои в текстилната индустрия, но напразно — остава само бледата имитация. Мнозина велики художници, преди да умрат, също са се мъчили да получат тия цветове върху палитрите си, но отчаяно са захвърляли четките и са заявявали: „За какъв дявол съм следвал разни академии, щом не мога да постигна двете сини петна — едното отгоре, другото отдолу?“... Един особено велик художник, след няколко подобни опита, поискал да се самоубие, попречили му, тогава той зарязал изкуството и отишъл в манастир, което е равносилно на самоубийство... Само децата понякога получават тези цветове в блокчетата си, но те не съзнават какво са сторили или пък няма кой да го оцени.

Та в такъв светлосин час на хоризонта се появяват веселите черни точки.

Убийте ме, не мога да ви кажа как едни черни точки могат да бъдат весели, защото нищо черно не може да бъде весело, както смятат хората, макар че моето мнение по този въпрос е особено. Веселите черни точки отначало са едва забележими, но с приближаването си към брега нарастват и почват да скачат над водата. Ето по какъв начин те се превръщат във весели черни и подскачащи точки, а още по-късно — в делфини. Делфините кръстосват денонощно морето. Кръстосват на запад, кръстосват на изток, кръстосват на север, кръстосват на юг... Те скитат и скитат, и скитат, и скитат... И търсят, и търсят, и търсят, и

търсят — радост. А като търсят, създават радост на тия, които ги наблюдават.

Лиско следеше с любопитство приближаващите се към брега делфини; цялото стадо се разгъваше като ветрило, внезапно придобиваше клинообразна форма и накрая се източваше като стрела.

— Всеки ден! — заяви с гордост Момчето с бледото лице. — Явяват се все по това време!... При мен!... Защото сме приятели... Отпред е Водача... Виж какъв е голям и красив!... Забеляза ли как се появяват делфините?

— Не — отвърна зашеметеният от изненада Лиско. — Как се появяват?

— Също както се появява плачът.

— Не разбирам.

— Защо не разбираш?

— Никога не съм виждал делфини.

— За мен те са най-чудните същества на света! — Момчето с бледото лице беше станало неузнаваемо: никаква тъга, никакъв Брамс, нито следа от Изабел. — Боже мой, как ще се разделя с тях!...

Най-напред се приближи Водача и още в движение извика:

— Здравей, Бледо момче!...

— Здравей, Водачо!...

— Здравей!... — изкрещя след него някакво тънко гласче. Това беше подскочилото малко делфинче.

— Здравей, Мони!... Днес подскочи повече от вчера.

— Нали?... Кое е това интересно нещо до теб?

— Това е Лиско.

— Аа, това ли е Лиско?

— Здравей, Мони! — извика Лиско и погледна Момчето с бледото лице. — Кой е този Мони?

— Най-сладкото делфинче на света!

— Много е сладко — съгласи се лисичето.

— Водача е негов баща.

— Сега ми стана по-симпатично.

— То не свети със светлината на баща си — обади се Момчето с бледото лице. — Мони е неповторим.

Стадото нахлу в заливчето и водата пред палатката закипя. Всеки делфин каза поотделно „добър ден“ и Момчето с бледото лице

отговори на всички с „добър ден“, а Мони погали по гърба. Но вниманието на гостите бе насочено към Лиско. Той се запозна с тях, отговори на няколко въпроса и се държа много скромно, просто не можа да се познае, не пророни нито една излишна дума.

Разговорът между Водача и Момчето с бледото лице протече така:

Водача: — Момче, как прекара днешния ден?

Момчето: — Къпах се и се запознах с новия си приятел.

Водача: — Как е тъгата?

Момчето: — Лекувам я.

Водача: — Колко пъти помисли за Изабел?

Момчето: — Днес тръгвам обратно за Париж.

Водача: — Така ли? Защо?

Момчето: — Лиско ме научи какво да правя.

Водача: — Това е добре... Добре, че те е научил какво да правиш. Лошото е, че трябва да се разделим... Значи тази е последната ни среща?

Момчето: — Мъчно ми е, но...

Водача: — Спокойно. Трябва да се разделим. Всеки има свой пат. Ти си парижанче, а ние сме делфини. Работата на парижаните е да си седят в Париж, а нашата работа е да кръстосваме морето. Няма цял живот да ни чакаш на този бряг, я... А щом духнат студените ветрове, и тогава ли ще ни чакаш тук?

Момчето: — Да ви кажа правата, така си мислех сутринта. Трудно ще се разделя с вас, но Лиско ми подсказа какво да правя с Изабел и ще си вървя. Животът ми без нея не струва пукната пара... Какво става с кръвожадната Синя акула?

Водача: — Днес не сме я срещали. Сребърния кефал ни осведоми, че вчера изяла един тюлен.

Момчето: — Големи грижи ви създава тази акула. Съжалявам, че не можах да я срещна с харпуна си.

Водача: — И да я срещнеш, трудно ще пробиеш дебелината и кожата. Тя по-лесно ще пробие своята.

Момчето: — Ще се борите ли с нея?

Водача: — Трябва... Макар че още не знаем как. Вече дадохме много жертви. Така не бива да продължава. И всичко, защото има

страшни зъби и напада неочаквано. Не можем да проумеем кога се появява... Предупредихте ли Лиско да се пази?

— Да — взе думата Лисичето. — Но не знам защо да се пазя, като съм сухоземно животно.

— Имаш топла кръв — забеляза Водачът. — Тя обича такава кръв.

Момчето с бледото лице си замина след един час. То наля бензина от примуса в колата, качи се и докато се отдалечаваше, непрекъснато махаше за сбогом. Делфините му отговаряха с опашки, Лиско вдигаше лапата си чак до оня момент, в който колата изчезна по посока на Париж.

А сега какво да се прави? Просторите зовяха делфините. Мони помоли баща си да го оставят едно денонощие с Лиско. Водача се съгласи, но ги предупреди да не напускат Малкото заливче на Момчето с бледото лице. Като всички деца, Мони и Лиско обещаха, без да се замислят. Водача поведе приятелите си към хоризонта. От делфини те отново започнаха да се превръщат в черни весели точки, после в още по-малки черни весели точки, накрая изчезнаха, стопиха се в ония сини цветове, за които говорихме, дето не могат да бъдат получени нито в индустриалните предприятия, нито върху палитрата на художника, а само децата понякога успяват да ги постигнат е блокчетата си и то с най-обикновени боички — сините цветове на небето и морето.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ДОЛЧЕ ФАР НИЕНТЕ

— И така — рече делфинчето Мони, — вече сме сами... Какво ще правим?

— Ще плуваме.

— Можеш ли да плуваш?

— Да.

— Ами... можеш ли със затворени очи да виждаш слънцето?

— Мога... А ти можеш ли да си захапеш опашката?

— Ами ти не можеш да говориш човешки език, а пък ние, делфините, сме най-близки по мозъчните си гънки до човека. Някои наши събратя от Калифорния говорят английски език.

— А ти виждал ли си жив холандец?

— Да, ама ти не си виждал потънал кораб.

— Пък ти не си спал в гнездото на орел.

— Аз изобщо никога не съм спал.

— Как да не си спал?

— Ами така... Рибите и морските бозайници не спят.

— Какво? — Лиско беше изумен. — Лъжеш!... А как си почиваш?

— Делфините никога не почиват. Денонощно плуват. Цял живот плуваме и подскачаме.

— Не вярвам.

— Хората и другите животни проспиват една трета от живота си, а ние живеем непрекъснато, разбра ли?... В това отношение стоим над човеците.

Този странен факт развълнува лисичето. То си представи как бащата на Мони, майка му и приятелите му плуват цял живот по морето, докато умрат, без да затворят очи, без да си полегнат... Че тогава те нямат и сънища!...

— Че тогава вие нямате и сънища! — удиви се Лиско. — Знаеш ли какви хубави сънища има?

Делфинчето не знаеше. Лиско изпита внезапна тъга — Мони няма да лети никога на сън, никога няма да пълзи по въже до Луната или пък да се превръща в жирафа и с дългата си шия спокойно да достига крушите от най-високото дърво на Тихата гора. В своите сънища Лиско посещаваше най-отдалечените места на земята, омръзнеше ли му тя, тръгваше по Млечния път, отбиваше се на някоя по-красива звезда и вършеше лудории, за които никой не му се караше.

— Мони, знаеш ли, някой ден ще те науча да спиш. После ще те науча да сънуваш. Уверявам те, че е лесно. Дори бебетата сънуват.

— С удоволствие ще взема няколко урока по сън — съгласи се Мони. — Сега да поплуваме. Умориш ли се, ще те взема на гърба си.

Заливчето на Момчето с бледото лице надминаваше по красота Залива на прочутия Ленив рак. След няколко гмуркания Лиско забеляза на дъното огромни подводни скали, пясъчни лабиринти, зелени и кафяви водорасли. Слънцето проникваше през бистрата вода чак до корените на цистозириите. По склоновете на скалистите хълмове зееха мълчаливи миди; най-лошо наказаните животни — да мълчат закотвени на едно място. Има ли по-голямо наказание от това да мълчиш и да стоиш цял живот на едно и също място? По-нататък, по дъното тържествено шареха няколко рапани.

Мони запозна новия си приятел с една от тях. Рапаната побърза да подчертае, че е дошла от Японските морета, че тук живее по неволя, пренесена от странстващите кораби, по които от глупост са били полепени някои от дедите ѝ.

— Япония! — побърза да избърбори лисчето. — Една страна, в която всичко е дребно на ръст — транзисторно. Радиоприемниците са вградени в пръстени. Понеже страната е малка, а броят на хората се увеличава, японците са на път да измайсторят съвсем мънички, транзисторни човечета, които да не заемат много място, лесно да се поберат в страната си и да се изхранват леко.

— Забавни разсъждения — засмя се рапаната. — Интересно е да се разговаря с вас. Приятно ми е, че се запознахме. Както виждате, аз се движа навсякъде с къщичката си и при опасност мога да се скрия... Например ако в момента се появи Синята акула, ще изчезна. А какво ще правите вие?

— Стига! — намеси се Мони. — Оставете неприятните разговори!... Лиско, виждаш ли оная скала в морето?

— Виждам.

— Да отплуваме до нея.

Сбогуваха се с рапаната, Лиско не забрави да ѝ каже, че му прилича малко на Великия детектив, който също носи къщичката си на гръб, и заплуваха. Още при първото задъхване лисичето се качи върху гръба на Мони и пак се пусна във водата, отново плуваше и отново се качваше да си почине, и отново плуваше. Мони зорко обикаляше около него и не винаги успяваше да сдържи смеха си.

— Защо се смееш?

— Просто не разбирам как някои животни не могат да плуват — обясни делфинчето.

— А ти можеш ли да вървиш по земята?

— Не.

— Пък аз мога да вървя по земята и да плувам... Ето, сега съм в морето, а ти никога няма да ми дойдеш на гости в Тихата гора.

Лиско се изкачи на скалата и се отпусна под топлите лъчи на слънцето. Мони остана във водата. Единствена главата му се подаваше навън. Иначе как ще разговарят, а?

— Долче фар ниенте! — протегна се Лиско.

— А?

— Нищо.

— Не е ли време да ти изпея една песничка?

— Отдавна стана време — съгласи се лисичето. Делфинчето пое въздух и започна да пее една чудновата

ПЕСЕН ЗА СТАРИЯ КАПИТАН

*— Капитане, твойта шапка
падна в морската вода!...*

*— Пет пари не давам, юнга!
Туй за мен не е беда.*

*— Капитане, твоя кораб
е пробит на две места!...*

*— Пет пари не давам, юнга!
Туй за мен не е беда.*

— Катастрофа, капитане!

*Блъснала ни е скала.
— Пет пари не давам, юнга!
Пука ми... Не е беда.
— Капитане, капитане,
падна твоята лула!...
— Е, това е вече, юнга,
най-голямата беда.*

Делфинчето пееше невероятно фалшиво и въпреки това на Лиско не му се щеше да свърши, защото след това трябваше да изкаже мнението си. Но лесно ли е да се изкаже едно мнение? При това обстоятелство съществуваха три възможности:

1. Да заяви, че Мони пее много хубаво; така става между нови приятели, така си го изисква и учтивостта.

2. Да каже истината; както не става никога между нови приятели, което се изключва и от елементарната учтивост.

3. Да смънка едно „хм“, което не означава нищо, но. може да значи нещо средно — полуодобрение.

— Ще кажеш ли нещо за изпълнението ми? — запита нетърпеливо делфинчето.

— Ужасно!

— Моля!

— Никога не съм чувал по-фалшиво пеене.

— Точно така!... Лиско, мога ли да ти кажа нещо важно?

— Разбира се.

— Ти си истински приятел.

Лисичето се обърна по гръб, протегна се. Кожата му вече изсъхваше. По нея бе останала още малко влага, оная лека хладина, която прави момента приятен. Заклати опашка и рече:

— Долче фар ниенте!...

— Какво значи това? — запита Мони повторно.

— Поговорка, която означава: „Ех, че е хубаво!“

— Не е вярно — усмихна се делфинчето. — Това е латинска мъдрост, която казва: „Сладко е да не се върши нищо.“

— Така де — смути се Лиско. — Изразих се в свободен превод.

— Ти си едно хитро лисиче - усмихна се пак делфинчето.
— А ти си първият, който ми го казва — смигна Лиско.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ГЛАГОАБАЗУБАДУЗА

Много хора са ме питали вярно ли е, че съществува такова име, и аз съм отговарял, че наистина съществува, макар че е почти невъзможно да се запомни и изговори. Затова, който иска да се обръща с малкото име към тази голяма медуза, трябва да отдели известно време, да го заучи безпогрешно. Правени са опити да се наложи съкратено име, глезено обръщение, но тогава медузата или не отговаря, или се сърди. Глагоабазубадуза много прилича на името си — разпростряна, разлата на шир и дълж, не можеш да откриеш къде е началото ѝ, къде е краят ѝ. Нито пък да определиш цвета ѝ. Особено е невъзможно да определиш нейния цвят. Правени са опити, разбира се, но безуспешни. Глагоабазубадуза съчетава всичките цветове на дъгата, производните им и комбинациите им, като се започне с бялото и се завърши с черното, но между тях се изреждат най-вълшебните тонове на жълтото, розовото, синьото и червеното, украсени с точки и чертички. Този подвижен панаир плува по морето с плавните движения на ресните си и с грациозното поклащане на чадъра си. Къде плува, защо плува? — никой не знае. Можеш да я срещнеш навсякъде, да се полюбуваш на цветовете ѝ. Глагоабазубадуза не се движи сама. Около нея се носят стотици по-дребни медузи, специално подбрани, от пъстри по-пъстри, цяло съзвездие, което тече по водите — мълчаливо, бавно, сякаш времето няма никакво значение.

На Лиско тя бе представена като императрица на медузите.

— Императрице Глагоабазубадуза — обърна се към нея делфинчето, — можете ли да ни осведомите колко са вашите поданици?

— Три милиарда и сто — отвърна царицата. — Почти колкото цялото човечество.

— Три милиарда само в това море, нали?

— Да... И сто.

— Извинете — и сто.

— Защото често правят грешки. Искат да ни омаловажат.

— Медузите не мислят за нищо — продължи да обяснява делфинчето. — Нито за храна, нито за въздух. Няма и неприятели. Никой не ги мрази, никой не ги обича. Между тях не съществуват въпроси за разрешаване, просто живеят... Студена ли е водата, топла ли е, вали ли, не вали ли — няма значение. Какво е скръб, какво е радост — не знаят и не искат да знаят. Само Глагоабазубадуза може да се обиди, ако произнесеш неправилно името ѝ... Медузите се носят по течението, вълните ги тласкат по всички посоки, ако ги разрежеш, не усещат болка, но знаят какво е и удоволствие.

— Това е страшно! — поклати глава лисичето. — Най-страшното от страшните съществувания.

— Казахте ли нещо? — запита Глагоабазубадуза.

— Казах, че сте очарователна и притежавате вълнуващо име.

— Кой е този симпатичен господин? — обърна се царицата на медузите към делфинчето.

— Това е моят приятел Лиско.

— Приятно е да се разговаря с него... Компанията на изисканите кавалери ми е била винаги приятна. Поздравете го от мое име и му направете достойние, че ще се радвам, ако пътищата ни се кръстосат повторно. Тогава ще си поговорим по-обстойно за също такива умни неща.

— Ще предам поздравите ви и ще му направя достойние вашите думи — поклони се Мони. — Накъде сте тръгнали?

— Където ни изтласка това приятно течение, Мони. Желая ви хубави неща... Поздравете родителите си.

Лиско се поклони на свой ред мълчаливо и проследи как императрицата се отдели от близостта на скалата. Заобиколена от поданиците си, тя се разля като разноцветен сироп по водата. Сред стадото на медузите цареше мълчание.

— Другите не говорят ли? — интересува се той.

— Само царицата може да говори — каза делфинчето. — Поданиците ѝ мълчат и слушат, вървят след нея.

— Ужасно!... Най-страшното зрелище, което съм виждал.

— Направи ми впечатление твоята учтивост към нея.

— Не знам — отвърна Лиско. — Не знам защо. Нещо ми подсказва, че с нея мога да бъда само учтив. Може би от съжаление.

— Медузите не са нещастни — рече делфинчето.

— Но не са и щастливи.

— Е, да.

— Нито пък изпитват каквото и да е друго чувство.

— Нито глад, нито студ, нито болка — потвърди отново делфинчето. — Просто стоят във водата и често пъти не можеш да ги различиш от нея.

— Чудно! — продължаваше да скърби Лиско. — Тези безлични същества не познават щастието да се усмихваш, потребността да пролееш сълза и удоволствието да вършиш нещо... Нали?

— Точно тъй... Не познават тия неща.

— Защо живеят тогава?

— Мислил съм по този въпрос... Струва ми се, че тъй като на света трябва да има всичко, има ги и тях.

— Но защо?...

— Понякога си мисля, че медузите съществуват като пример — предположи Мони. — Да бъдат сочени като пример... За нищо друго.

— Убедителен отговор — сякаш се съгласи Лиско. — Бедните същества!...

После се гмурна след приятеля си. Вече чувствуваше по-голяма увереност сред водата, махаше по-леко крачката си, спокойно потапяше глава и използваше опашката си като кормило. Делфинчето Мони подскачаше напред. При всеки скок от гладкото му тяло се изцеждаха бисерни капки.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

ПАК ЛИ БЕ, ЛИСКО!?

Навътре в морето брегът изглежда като кафява връвчица и ти се струва, че може би съществува, може би не, добиваш чувството за пълно откъсване от света. Тук е много тихо, особено ако няма вятър и чайки. В подобни часове на спокойствие можеш да...

— Ха-ха! — извика Синята акула, която всъщност бе тъмносиня.

Непочистените ѝ след сутрешната закуска зъби блеснаха с жълтеникав оттенък.

— На гърба ми! — извика Мони.

Според лисичето всичко беше безполезно, но трябваше да се направи нещо и се остави да го поемат.

— Ха-ха! — засмя се Синята акула и зъбите ѝ изтракаха.

Мони удари с опашка водата и понесе приятеля си напред.

— Ха-ха-ха! — продължаваше да се смее акулата или по-точно тя си мислеше, че се смее.

Никой не е успял да опише смеха на акулата. Този, който е имал щастието да го чуе, е нямал възможност да го опише, понеже в стомаха на това чудовище е тясно, липсва перо и хартия и най-важното — чувства се недостиг на светлина.

— Дръж се здраво! — пицеше отдолу Мони.

Делфинчето пореше водата; зад опашката му пропукваха меки виолетови мехури. Тялото на лисичето тръпнеше. Лиско знаеше, че текат последните секунди от неговия живот. Дори не мислеше да поглежда назад. От време на време зъбите на преследвача хлопваха като врата на затварящ се шкаф.

— Безсмислено е — прошепна той в ухото на делфинчето. — Спасявай се поне ти.

— Дръж се! — настоя Мони.

— Нямам за какво да се държа.

— Притисни ме с краката си!

— Краката ми треперят.

- Захапи кожата ми!
- Челюстите ми треперят.
- Захапи ме, ти казвам!
- Ще те заболи.
- Глупости!... Знаеш ли как боли от зъбите на акулата?

Щом чу това, Лиско се разтрепера съвсем и се отпусна, но все пак успя да се съвземе. По едно време изпита чувството, че някой гали опашката му. Кой можеше да бъде този някой?... Ако някой гали опашката ми — рече си лисичето — този някой може да бъде само Синята акула, защото освен нея зад нас няма друг... Но какъв смисъл има преследвачът да гали опашката му? Никакъв. Следователно Синята акула не гали опашката му със сламка, а я опипва с уста, да разбере как е на вкус... Лиско побърза да прибере опашката си и отново изтракаха ония, жълтеникавите зъби. На това място палавникът не издържа, разтрепера се повече, отколкото трябва, после се отпусна, всичко му стана безразлично... и тупна във водата. Жълтеникавите зъби щракнаха. Лиско усети, че нещо стисна гърба му.

Наоколо се простираше все това спокойно море, а горе блестеше слънчевото небе — навсякъде тишина, пълно безразличие от страна на природата; никой не ще да знае, че акулата стиска кожата на гърба ти и те носи, за да обядва или вечеря с теб.

„Закусила е — мислеше си Лиско. — Остава ми да разбера сега за какво ще й послужи — за обяд или вечеря... Де да знам колко пъти на ден ядат акулите... Навярно някъде пише нещо по този въпрос, но къде?... Подобна литература не ми е попадала.“

Тя го носеше внимателно, едва усещаше зъбите ѝ по гърба си.

„В най-лошия случай ще живея до обед — гадаеше лисичето — пък, ако имам късмет, ще видя и залеза на слънцето.“

Ненадейно устата ѝ се отвори и Лиско се почувствува свободен. Да, никой не го държеше и можеше да си плува сам.

— Качи се на гърба ми! — заповяда хищникът. — Ще те отнеса на една скала сред морето.

— Ей сега — отвърна жертвата.

Гърбът на акулата беше по-широк и далеч по-разкошен от малкото гръбче на делфинчето. По такъв гръб можеш дори да се разхождаш — гръб-автобус; нещо като тераса с изложение към всички посоки на света. Чудовището го носеше спокойно напред. Навлизаха

още по-навътре в морето, вече не се виждаше брегът. Жертвата се оглеждаше, дали ще зърне някъде делфинчето? От Мони нямаше и следа. Какво е станало? Къде е изчезнало?

Синята акула мълчаливо цепеше водата. Нима акулите са толкова мълчаливи? Или пък само ТАЗИ е такава? Какво ще стане, ако я заговоря? Лиско си спомни колко приятно се разговаряха с орела Каменар, когато оня го носеше във въздуха.

— Вие сте Синята акула, нали? — запита наивно лисичето.

— Да. Какво желаете?

— Не желая нищо. ВИЕ желаете нещо от мен.

— И ще го получа — рече Синята акула. — Ще ви изям и то доста сладко.

— Не ми се вярва — отвърна Лиско.

— Какво? Не вярвате ли?

— Не.

— За пръв път срещам такава нахална жертва. И защо не вярвате?

— Защото и други са ме яли и както виждате, пак съм си жив... И тогава ме отнасяха на някаква скала, и тогава ме грабнаха внезапно... Да ви кажа, омръзна ми да ме отвличат и разнасят насам-натам. Става банално...

— За такъв океан не съм чувал — засмя се баща ми. — Ние сме родени в Тихия океан, най-големия на света, затова го наричат и Велик. Гордей се, че именно той е твоя родина.

Наистина се гордеех с родината си. Минаха три години. Заякнах, добих сръчност, за дръзките ми нападения започнаха да говорят със страхопочитание. Челюстите ми се превърнаха в стомана, перките ми станаха гъвкави, а на четиригодишна възраст ме признаха за абсолютен шампион по бързо плуване. С наедряването си започнах да получавам синкав оттенък и ме кръстиха Синята акула. Под това име бях известна не само сред обитателите на океана, но и сред моряците. Чувах ги как се провикват:

— Слушай бе, Джим, това не е ли Синята акула?

— Май че е тя.

— Сигурен съм, че е тя.

— Може би е тя.

— Обзалагам се на бутилка уиски, че е същата. Ти обзалагаш ли се?

— Не, защото наистина прилича на нея.

— Не може да бъде — намеси се трети моряк. — Вчера видях Синята акула, не можем да я видим и днес по простата причина, че нашият кораб е най-бързоходният в света и никоя акула не може да върви с него.

Първият моряк и третият моряк се обзаложиха на бутилка уиски, повикаха капитана и го запитаха дали това е Синята акула, а той изненадано рече: „Кълна се в бенката на носа си, че е самата тя!“

Морякът спечели бутилка уиски, а от разговора разбрах, че аз съм по-бързоходна и от най-бързоходния кораб в света. Това ме накара да се възгордея и да се прехвърля в Атлантическия океан; той е по-малък от Тихия, но по него се кръстосват най-важните параходни линии. И така, аз се прилепих към един луксозен кораб, започнах редовно да си плувам зад него от Америка до Европа и обратно. Разглезените богаташи, особено жените им, ми подхвърляха сладки неща за ядене и много деликатеси. Трябва да се знае, че акулите се бият за подобни кораби. Тази, която е най-силна, изгонва другата и се прилепва за кораба, докато бъде изместена от друга, по-силна... Посрещах пляката си високо във въздуха, извършвах огромни скокове, като се стараех да постигам съответната красота и грация. Пътниците се любуваха на ловкостта ми, правеха ми снимки и ме филмираха. Щастливо си живеех тогава до оня ден, в който срещнах баща си.

Случи се някъде към Бермудските острови. Татко ме погледна намръщено и го попитах:

— Какво търсиш тук? Нали никога нямаше да напускаш Тихия океан?

— Дойдох специално за теб — отвърна все тъй намръщено баща ми.

— Така ли?

— Научих, че се влачиш позорно след корабите и чакаш да ти подхвърлят трохи... Вярно ли е?

— Вярно е, татко — казах аз, — но знаеш ли колко са сладки тези трохи? Освен това снимат ме на филми. Вече ме познават в целия свят.

— Но не затова те родихме и отгледахме, Синя акуло — процеди иронично баща ми. — Не искаме синче-просяк. Веднага напусни корабите и ела в родния океан!...

Не ми се щеше да се върна, добре ми беше с корабите и рекох:

— Какво ще стане, ако не се подчиня?

— Лично аз няма да ти причиня нищо, но лекият и скучен живот, който водиш, ще ти отмъсти жестоко. Филмовата кариера няма да те отведе далеч... Вече не си Синята акула от миналото, мускулите ти са омекнали и ако се наложи по-тежко изпитание — загубен си, синко.

— Свободен си, татко! — отвърнах аз. — Нямаме какво да говорим повече. Оставам си тук.

Баща ми се обърна и си отиде без сбогом. И само няколко дни след това се убедих в правотата на неговите думи.

Една сутрин до моя кораб се появи Иглата — самонадеяна и също така бързоходна акула. Заявих ѝ да се маха, докато е време, понеже параходът е мой, но тя ми се изсмя. В същия миг някаква дама от палубата хвърли един бифтек — любимата ми закуска. Имай предвид, че корабните готвачи са прочути с майсторството си. Полетяхме едновременно към пляката. Случайно имах известна преднина, но Иглата се оказа по-бърза и налапа бифтека. Това ме учуди. До този момент минавах за най-бързата акула в света. Разбира се, не можех да оставя постъпката на Иглата безнаказана. Спуснах се към нея. Започнахме бой на живот и смърт. Ако не искаше да умре, едната от нас трябваше да напусне кърмата на кораба, от който ваят закуски и се насочват филмови камери. Зацракаха челюсти, зъбите ни проблясваха, готови да се впият, където трябва. След половин час отстъпих. Оттеглих се, напуснах бифтечния рай, защото все още ми се живееше, а развоят на битката показва, че ако не побягна, ще ми прегризат гърлото.

Дълго кръстосвах Атлантическия океан с кървящи рани. Плувах бавно и чаках да се оправя. Отбягвах срещи с опасни себеподобни, заобикалях дори делфините. Налапвах случайно изпречили се на пътя ми рибки, но повечето гладувах и чаках да зараснат раните. Когато оздравях, реших да се върна към стария начин на живот — далеч от корабите и камерите, готова да извоювам храната си с бой. Минаваха месеци, силите ми се възстановяваха, мускулите ми закрепваха и след още две години успях да възвърна авторитета си. Величието ми изгря

за втори път, за мен се заговори отново. Печелех битка след битка, наложих се и като шампион по бързина — беше време да поема към родния океан, да срещна баща си, да му разкажа патилата си и да поискам прошка.

Само едно нещо ме спираше. Искях да срещна повторно Иглата. Заради тази тъпа амбиция сега, вместо в Тихия океан, живея в Черно море, което е тясно за мен; засилиш се и току виж — озовал си се на другия му бряг.

Реших да издебна Иглата и зашарих по пътя на кораба ѝ. Най-после тон се появи и чух гласа на третия капитан, който извика:

— Синята акула отново зад борда!

Ах, каква гордост изпитах тогава!... Екипажът, който ме познаваше, започна да ми маха с ръце и се почувствувах поласкана.

— Сега да видим какво ще стане! — извика вторият механик.

— Къде ли е Иглата? — заинтересуваха се матросите. Вдигна се голям шум, десният борд се напълни с хора, запяха камери, прозвучаха покани за обзалагания. Всичко туй ме трогна. Но къде е Иглата?... Ето я Иглата!... До мен. В този момент хвърлиха и бифтека. Полетях като вятър, скочих по всички правила и го улових във въздуха. Вкусът му беше чудесен, но леко изменен, изглежда, бяха сменили готвача.

Иглата се помъчи да се гмурне под мен, търсеше най-нежната ми част — корема, — но аз се извърнах по гръб. Челюстта ѝ щракна, зъбите ѝ се плъзнаха по тръбната ми перка. Сега беше мой ред. Преди всичко я зашеметих с бързи маневри нагоре-надолу и щом видях разголението ѝ корем, захапах го и вдигнах тялото ѝ над водата. До слуха ми долитаха насърчителните викове и ръкоплясканията на публиката. Яростно подхвърлих Иглата нагоре, посрещнах я и я захапах под челюстта.

Цял ден ядох, подбирах най-крехките мяса от тялото на врага си и щом останаха само трудносмилаемите части, го напуснах. Оставих остатъците му да се мятат към дъното, да го глождят рибките. Не бях очаквал такава победа. Отдадена на лек и неподвижен живот, Иглата бе загубила силите си.

Нанесъл жестокото си отмъщение, отправих се към родния океан. Плувах спокойно, чувствувах се безспорен господар на моретата. По пътя си чувах гласове: „Синята идва, пазете се!“... Славата ми кръстосваше пространствата.

На третия ден от моя триумф към мен се приближи нищо и никакво корабче — дървено, незначително. Един от моряците хвърли уж нехайно някакъв къс месо. Глътнах го моментално.

И от тоя миг вече не помня и не зная какво е станало с мен. Когато отново усетих, че живея, разбрах, че плувам в Черно море, където съм единствената кръвожадна акула, нямам противник и храната просто се тика в устата ми.

— Ха-ха! — извика внезапно Синята акула, която всъщност беше тъмносиня. — Моето смешно островче!... Пристигнахме!...

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ДИСКУСИЯ

Нейното смешно островче беше наистина смешно — една проядена от вълните скала, едва подадена от морето; при вълнение тя сигурно изчезва и на нейно място остава само пяна.

— Кога смятате да ме изядете? — запита Лиско, след като акулата го постави на камъка.

— Защо се интересуваш?

— Тук ми е неудобно. Добре е да свършим тая работа веднага. Знаете ли как боцка по петите?

— Не мога да те изям по-рано от 23 юли — отвърна Синята акула.

— Така ли? Защо?

— Тогава е рожденият ми ден. Навършвам седемнайсет години и искам да го празнувам пищно, със сухоземна жертва.

— Заради вашите прищевки трябва да чакам цели три дни?

— Налага се.

— Това няма да стане. Или ще ме ядете веднага, или...

— Какво или?

— Или няма да ме изядете изобщо.

— Според теб как мислиш че ще стане тая работа?

— Ще видите... И други са отлагали вечерята и... останах жив.

— Не те разбирам.

— Нещо ми подсказва, че ако не ме излапате веднага, не ви гарантирам приятен рожден ден.

— Не можеш да избягаш — рече Синята акула. — Постоянно ще се навъртам край скалата. Ще се храня с дребни рибки до 23 юли вечерта. След тази дата скалата ще престане да ви боцка...

— Говорите ми ту на ВИ, ту на ТИ... Що за възпитание?... Малък съм и най-добре ще е, ако ми говорите само на ТИ.

— Съгласна съм.

— И все пак нещо ми подсказва, че няма да ме изядете.

— Слушай! — нервира се Синята акула. — Никой не може да ти помогне. Всички делфини са безсилни срещу мен. Разбра ли?

— Добре де — разбрах.

— Казвам ти, да го знаеш. Живей си спокойно до 23 юли. Тогава, привечер, ще те чукна с опашката си, ще те сваля във водата и ще те изям.

— Добре де — разбрах.

— Стига с това „разбрах“!

— Добре де — какво да правя?

— Ще мълчиш!

— И ще чакам вашия кеф, така ли?

— Така!

— Ще имате да вземате... Или яжте, или се пръждосвайте!

— Слушан, келеш, на кого държиш такъв тон?... Забрави ли, че пред теб е Синята акула?

— Това го разбрахме вече.

— Млъкни!... Ще изляза от кожата си!... В края на краищата и аз имам нерви!...

— Нищо нямате. Злодеите нямат нито сърце, нито нерви... Просто не разбирам защо светът не се съюзи срещу вас, да ви премахне, та да си заживеем, както трябва.

— Кой сте вие и как мислите да живеете?

— Ние сме добрите животни, на никого не мислим зло и мечтаем да живеем в непрекъсната радост. Искаме да си играем, а не да ни отвлечат и лапат по разни рождени дати!... Не съм се раждал да ви ставам вечеря! Татко и мама имат някакви намерения спрямо мен.

— Знаеш ли колко ме интересува?

— Някой ден ще ви заинтересува и ще ви стане тясно... Ама хаа!... Омръзнахте ни, разберете!

— Ха-ха-ха!

— Защо се смеете?

— Ако научат в океана, че едно хлапе ми държи подобен език!... Няма да повярват. — Затова се смея. Ще пукна от смях.

— Няма да пукнете от смях, а от злоба.

— Ха-ха-ха!

И не мислете, че като сте прочута, ще се отървете без наказание. Много авторитети си отидоха безследно.

— Ха-ха-ха!

— Смейте се доста неестествено.

— Млъкни! — изрева Синята акула.

— А вие не ме дразнете — отвърна уплашено Лиска.

— Млъкни, ти казах!

— Докога да мълча?

— До 23 юли.

— Да ти пикая на датата и на рождения ден!

— Какво?

— Такова!... Такива като вас се раждат, за да умират хиляди други.

— Млъкни, ти казвам!

Акулата удари с опашка морето и вдигна пяна.

— Сега сте наистина синя — засмя се Лиско. — Посиняхте от яд. И всичко заради туй, че не ме е страх да умра. Ако се плаших от смъртта, щяхте да бъдете властна, а ето че силата ви не важи. Вие и подобните на вас сте силни пред страхливите. На това държат славата си потисниците.

— Моля те, млъкни! — викна за не знам кой път акулата и заплака.

Обреченото на изяждане лисиче с удоволствие видя как от очите на Синята акула бликнаха сълзи. Злодеецът ревеше и огласяше простора със звуци, които никой никога не е чувал и описвал. Дългото му тяло се гърчеше и мятеше вълни върху скалата. Пленникът чувствуваше водата, тя го плискаше по крачетата, но сега му правеше впечатление само сърцераздирателният плач на страшилището. Лиско си представи как това жалко в момента същество се впуска в кръвожадни набези към беззащитните, как ръфа телата им, опиянено от кръвта, и това в продължение на седемнайсет години. Хиляди живи и симпатични същества са умирали между зъбите на Синята акула, уплашени предварително при появяването ѝ, защото от години са слушали страшните предания за непобедимостта ѝ.

— Успокойте се — рече Лиско. — Все пак нищо особено не се е случило. Пошегувах се. Ето, продължавам да си бъда ваш пленник и ще ме изядете, когато ви скимне. Двамата с вас ще отпразнуваме рождения ви ден. Първо ще ви честитя, а после ще ме глътнете.

— Знам, че е тъй — хлипаше злодеецът, — и все пак злоупотребихте с доверието ми. Постъпихте несправедливо с една бедна акула, която в момента няма възможност да ви изяде. За пръв път се чувствавам безсилна и подиграна.

— Няма вече — обеща Лиско. — Влизам в положението ви. Съзнавам грешката си. Не беше джентълменско от моя страна...

— Благодаря ти — рече Синята акула.

Тя изплака лицето си и сякаш се успокои.

— И все пак — въздъхна лисичето, — макар че сте синя, вие сте доста глупава акула.

— Защо мислите така?

— Какво толкоз държите за рождения си ден?

— Как така? — изненада се акулата. — Че това е моят рожден ден! Тогава за пръв път видях света. Празнувам го всяка година.

— Черен ден за останалите — рече Лиско, — но карай да върви.

— Моля, да не почваме пак.

— Гладен съм — заяви Лиско. — Знаете ли колко съм гладен?

— Гладен? — учуди се злодеецът.

— Гладен съм. Само вие не ядете, я!

— Трябва да ти е безразлично дали си гладен или не. И без това след три дни ще умреш.

— Омръзнало ми е да умирам и да ми дават срокове. Орелът Каменар пееше същата песен.

— Мога да ти наловя няколко рибки — предложи акулата.

— Не ям неща, които живеят и дишат. Нуждая се от растителност.

— Да ви накубя водорасли? Напоследък усилено се говори за хранителните им качества.

— А вие защо не ги ядете?

— Защото съм акула.

— Време е и акулите да преминете на водорасли. Така ще се оправи светът.

— На мен не ми е удобно да се оправи светът.

— С вас не може да се спори... Наберете ми водорасли, че ще пукна от глад. Дошъл съм да ме ядете, а не да гладувам.

— Извинявай, но така се случи... Сега ще ти набера най-крежките водорасли — витаминозни и пълни с фосфор. От това ще

станеш силен и жизнерадостен.

Акулата се гмурна по склона на скалата, обрасъл с морски треви. Скоро се появи на повърхността и изсипа пред лисичето цял куп от най-различни видове. Лиско си избра най-вкусните и започна да яде с апетит. Синята акула извърна очи с отвращение.

— Защо ти и подобните на теб ядете трева? — запита най-последно.

— За да не се ядем помежду си, така решихме в Тихата гора — отвърна Лиско.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

А ВИЕ КАКВО СИ ПОМИСЛИХТЕ ЗА ДЕЛФИНЧЕТО

Мони почувствува, че товарът от гърба му се смъкна, но не извика. Той знаеше какво се е случило: Лиско бе паднал в морето. Или пък това бе най-вероятното — Лиско се е отпуснал нарочно, защото знаеше, че нищо не може да го спаси.

След падането на Лиско делфинчето се бутна под водата и зачака решителния момент; чудовището да глътне жертвата си. Тогава Мони можеше да го ухапе по корема. Не искаше да се предадат без борба и през ум не му минаваше да бяга — ако ще се мре, да умрат заедно.

Съществувахе и друга възможност, която Мони по-късно нарече „невъзможната възможност“. Тя е интересна като хрумване и трябва да се екипира:

1. Да се издебне секундата и
2. когато Лиско влезе в глътката на акулата,
3. Мони да я ухапе за корема
  - а) колкото може по-неочаквано и
  - б) колкото може по-силно:
4. да я стресне,
5. да я задави,
6. акулата да изплюе Лиско,
7. но от задавянето да ѝ се пукне сърцето
8. (така наречения инфаркт).

Но акулата не глътна Лиско, а го метна на гърба си, после най-неочаквано между нападателя и жертвата се поведе разговор за какво ли не, дори за някакъв рожден ден.

Делфинчето плуваше незабелязано до тях и подслуша всичко. Особено ясно чу дискусията на скалата. Тук му станаха ясни няколко важни житейски неща:

1. Винаги имаш възможност да се държиш достойно, ако презреш смъртта.,

2. Физическата сила не е решаваща.

3. Не вярвай на прехвалени авторитети. В даден момент могат да зареват на глас.

4. Най-важното (не във връзка с горните мисли): Лиско няма да бъде изяден в следващите три дни.

Мони напусна скалата и се понесе по морето. Но накъде? Къде ще намери делфините, за да им разкаже всичко?... Три дни!... Какво ли можеха да предприемат за три дни?... Триста години не са достатъчни да се победи една акула! И все пак — цели три дни.

Делфинчето подскачаше над водата и надаваше призивните си звуци. Някъде в морето скиташе стадото, но иди го намери...

Вместо делфините на пътя му се изпречи Сребърния кефал. За всеки случай Мони му разказа всичко. Сребърния кефал трябваше да разкаже това на други — за късо време да се разгласи по цялото море, че на скалата стърчи пленник, който ще бъде изяден на един рожден ден вместо торта.

— Учудва ме склонността на Синята акула към сантименталност — забеляза Сребърния кефал. — Чак пък такова зачитане на рождения ден!...

— За чудене е — потвърди Мони. — Но това ще ни даде възможност да сторим нещо.

— Едва ли — продума сякаш на себе си Сребърния кефал. — Според мен Лиско е обречен.

— Което значи, че съм обречен и аз — добави решително Мони.

— Защо и ти?

— Не ще оставя приятеля си да загине сам. Синята акула ще бъде ухапана от мен на рождения си ден.

— А какво от това?

— Нищо... Злосторниците трябва да знаят, че започваме да хапем.

— Добре казано — усмихна се Сребърния кефал, — но жертвите трябва да се пестят. Баща ти и майка ти няма да те прежалят лесно.

— Аз съм виновен за станалото. Аз го увлякох в морето.

— Успокой се, Мони — поклати глава Сребърния кефал. — Когато две деца искат да поиграят, нищо не може да ги спре. Особено

ако са се сприятелили отскоро... Най-важното сега е да намерим делфините. — Той подаде глава над водата и се огледа. — За пръв път морето ми се вижда голямо... Нямате ли определено място за срещи?

— В Залива на Момчето с бледото лице. Утре.

— Това е добре. За всеки случай аз тръгвам насам, а ти — натам. Ще търсим до припадък, а утре — среща при Залива на Момчето с бледото лице. Ясно ли е?

— Напълно.

Когато се раздели с добрия Сребърен кефал, делфинчето се почувствува самотно. Над празното море падаше здрач — най-големия враг на самотниците.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

ПО СИНИТЕ ПЪТЕКИ НА СВЕТА

Червената светлина на зората обagri делфините и когато заподскачаха към слънцето, от морето сякаш изригваха късове злато. Морето изстрелваше златни торпили към слънцето и поздравяваше раждането на деня. Делфините вярваха, че всеки ден идва да донесе нови радости на живите същества. Предстояха им нови странствувания, ново опиянение от синевата. Очакваха ония сладки мигове, в които се раждат песните и поривът към красотата — да те пробожда тръпка от това, което най-умните животни — хората — наричат изкуство. Делфините усещаха, че им трябва още малко да настигнат човека, но туй малко все им липсваше. Лишени от него, те все пак чувствуваха красотата, оценяваха доброто и му служеха, ала онова липсващо нещо им пречеше да настигнат човека в полета му към строеж, създаване на удобства и водене на войни. Делфините все още смятаха, че човеците водят войни заради удоволствието, което получават от тях. Много неща знаеха делфините, но и много не знаеха. Те не знаеха, че са се издигнали на един стадий, който им осигурява вечно опиянение и радост, че онова липсващо нещо не им е нужно, че могат да минат без строежи и че войната хич не им трябва.

Водача съзерцаваше игрите на своето ято и тръпнеше от доволство. Какъв водач е той? Той е само ТОЗИ, който върви пред тях. Един ориентир. Наблюдаваше скоковете на Ловкия и одобряваше стила му да се изхвърля над повърхността. Талант!... Ето го сега, врязан в слънчевия кръг, и пада от него още по-златен, и пръските около него са златни. Вдясно е Мечтателя. Той. не владее скоковете добре, загубил е доста от пъргавината си, все още лекува сърдечната си рана. Вече не е тайна и може да се разкаже. Може да послужи и за поука.

Читателю, позволи ми да се намеся и аз, да разкажа случая с Мечтателя.

И така:

ИСТОРИЯТА НА МЕЧТАТЕЛЯ,

разказана от автора

Делфините прекосяха залива. Падаше нощ и бързаха да се озоват в открито море. В вечерния час на затишие се сменяха ветровете — заспиваше вятърът от морето и се събуждаше вятърът от сушата. Когато се сменят ветровете, обикновено се случват невероятните неща. Тогава се появяват и чудесата. Вятърът откъм сушата олюля листата на смокините и се хлъзна по водата. Именно той донесе музиката.

Тоновете бяха верни и сигурни. Прииждаха от пясъчната ивица на залива и разтворени в здрача, превърнаха всичко в смесица от тъга, копнеж и радост. Водача спря и погледна към брега. Цялото стадо притихна. Нататък не се виждаше нищо. В дъното на залива, където свършваше пясъчната подкова, извираше необяснимо зеленикаво сияние. Делфините се подчиниха на музиката и се отправиха към сиянието. Колкото повече се приближаваха, толкова по-добре се долавяше мелодията. Животните се заслушаха. Тъмнината се сгъсти и сиянието се засили, но не съвсем; то винаги си оставаше тънко и тайнствено, такова, каквото най-много подхожда на музиката. Минутите се нижеха спокойно. Кротко лежаха във водата делфините, унесени от магията на тоновете. Минаваха часове, музиката секна изведнъж, а малко след това угасна и светлината.

— Хайде — рече Водача. — Няма вече музика.

— Няма вече! — въздъхна разочаровано някой.

Делфините се оттеглиха. Никой от тях не забеляза, че един от стадото липсва. Те тогава не познаваха Летящия добре — по-късно го прекръстиха на Мечтателя — и не можаха да предвидят събитията.

Мечтателя остана цяла нощ в заливчето. На сутринта плажчето се напълни с хора и той се оттегли навътре, но не от страх, а просто да не наруши някакъв ред. Чакаше търпеливо здрача и вятъра от сушата. Привечер бризът отново му донесе музиката. Самотният делфин послуша неподвижно около час и когато опиянението му се примеси с любопитство, той се приближи още към пясъка. Тук морето беше плитко. Почувствувал дъното под себе си, Мечтателя започна да търси дълбочина, която да го изведе още към сушата. Наистина от това място музиката се чуваше по-добре, сиянието блестеше по-силно, а какво ли щеше да се разкрие при самия бряг?

Изведнъж делфинът усети, че не е сам. Извърна се и видя разлюления чадър на Глагоабазубадуза. Медузата се поклащаше царствено сред придружвачите си. Дори в тъмнината личаха цветовете на нейната маса, отразила оскъдните проблясъци на звездите.

— Музика ли слушаш? — запита Мечтателя, колкото да покаже, че е готов да разговаря.

— Какво?

— Музика ли слушаш? — повторно запита той и съжали за започнатия разговор,

— Нищо не слушам.

— Как?... Нима не чуваш? Някой свири на брега.

— Нека си свири.

— Не те ли вълнува?

— Вълнувам се само когато ме вълнуват вълните — отвърна Глагоабазубадуза.

— И не изпитваш удоволствие?

— Какво пък толкоз?

— Случайно ли си тук?

— Да.

— И няма да слушаш повече?

— Какво ми говориш?... Чакам вятъра да ме отнесе обратно. Не ми се правят движения, знаеш.

Делфинът погледна с отвращение царицата на медузите и побърза да се отдалечи. Неочаквано откри дълбоката водна ивица. Тя се промъкваше край скалите, издълбана от постоянното движение на водата. Мечтателя се плъзна по каньона и разбра, че приближава към най-удобното място, пред терасата на малка вила. Музиката извираше от стаята към терасата. От същата стая извираше и зелената светлина. Зад отворената витрина стоеше малко човече в рокличка, крехко момиче с бяла кожа. Момичето свиреше па виолончело. Делфинът никога не бе виждал по-красиво нещо в живота си, нито по-бяло, нито по-нежно. Това красиво нещо имаше зелени очи и може би от тях струеше сиянието над заливчето. На Мечтателя му се щеше да е тъп. Той стоеше неподвижно и слушаше, гледаше момичето чак до момента, в който се отвори някаква врата. Влезе жена с обгорена от слънцето кожа. Тя застана зад виолончелистката, послуша малко и накрая сложи ръка на рамото ѝ. Музиката секна.

— За днес достатъчно — каза жената.

— Мамо, ще ми позволиш ли утре да се изкъпя? — вдигна лице към нея виолончелистката.

— Не, мила. До конкурса никакво къпане.

— Но защо?

— Страхувам се да не настинеш. Трябва да се върнеш с първата награда.

— Искам да се къпя като другите!...

— Ти не принадлежиш на себе си, а на изкуството. След конкурса ще се къпеш, мила... Сега да спим.

Зелената светлина угасна.

На другия ден Мечтателя не се отдели от скалите. Момичето свиреше в стаята си, обратният вятър отнасяше звуците към сушата, но за делфина бе достатъчно, че вижда през отвореното витринно стъкло движенията на ръцете и отмятането на главата - привичен жест на момичето, за да оправя падналите напред коси. Понякога то задържаше погледа си отправен към хоризонта и отпущаше лъка.

След едно подобно съзерцание момичето излезе на терасата и се огледа. Тук то пое въздух, огледа се за втори път и заподскача по камъните; изчезваше и се появяваше зад скалите, докато се показва с целия си ръст в края на полуостровчето. Рокличката му се ветрееше, ветрееха се косите му, а очите му се смееха. Тогава виолончелистката видя делфина, изненада се и се уплаши. Мечтателя се усмихна по делфински, гмурна се и отново се появи.

— Делфине, какво правиш тук?

Той се излегна неподвижно.

— Знаеш ли как ме. уплаши?

Мечтателя поклати опашка.

— Какво търсиш до скалите?

Мечтателя плесна два пъти с опашка.

— Да не си ранен?

Мечтателя подскочи и издаде радостен звук.

— Не си ранен, делфинчо!... У, колко си голям, делфинчо!... Не се ли страхуваш от мен?

Мечтателя набра сили и подскочи още по-високо. Момичето плесна с ръце, но веднага се обърна към вилата. На терасата нямаше никой, а плажната подкова гъмжеше от хора.

— Оставих за малко виолончелото — довери му се момичето. — Излязох тайно. Трябва да свира за конкурса в Мюнхен...

Мечтателя не разбра нищо, или може би на нас ни се е сторило така. Той се преметна ловко над водата и накара момичето да се засмее с глас. Този смях напомни нещо на виолончелистката, тя постави ръка на устата си и пак се озърна към вилата.

— Довиждане! — извика тя. — Ще разберат.

Зад скалите отново се показаха крака, ръце, рокличка и коси.

Привечер вятърът от сушата напълни залива с познатите мелодии. В огромната звездна зала пак стоеше един-единствен слушател на концерта — Мечтателя. Той слушаше с поглед, отправен към зеленото сияние. В този момент при него доплува Водача.

— Концертът продължава, така ли? — запита той.

— Да.

— Харесва ли ти?

— Да.

— Какво става с теб?

— Не мога да се откъсна, Водачо.

— А ние те търсим. Стадото е в залива и те чака. Едва сега Мечтателя го погледна и му разказа всичко.

След това заяви, че за нищо на света не би напуснал това място. Водача го разбра и не го укори. Само запита:

— Докога ще продължава?

— Не знам.

— Храниш ли се?

— Не.

— Щастлив ли си?

— Да... Водачо, кажи ми какво става с мен?

— Нищо, драги... Имаш по-чувствителна душа.

— Това хубаво ли е?

— Зависи... Според мен е хубаво.

— Знаеш ли, тя свири там!

— Знам.

— Аз съм омагьосан.

— Добре — съгласи се Водача, — ще те оставя, но помии едно: делфините са си делфини, а хората — хора.

— Да, да...

— Ние не можем да проникнем в човешкия мир. — Мечтателя мълчеше. Водача продължи: — Помни, че когато свърши цялата тази история, спокойно можеш да се върнеш при нас. Никой няма да те укори, нито ще те разпитва... Разбра ли?

— Разбрах...

— Не си разбрал — усмихна се тъжно Водача. — Нищо не си разбрал, ама карай да върви... Наслушай се... После ще разбереш всичко... Довиждане.

— Прощавай, Водачо!...

На другата сутрин момичето изтича по скалите и отдалеч махна с ръка. Мечтателя трепна.

— Пак ли си тук? — извика задъхано то. — Какво правиш?... Изхитрих ги!... Пуснах магнитофонен запис с конкурсната пиеса!... Нека слушат, да мислят, че съм в стаята!...

Мечтателя не отвърна нищо, само се приближи до скалата. Виолончелистката се наведе и погали гърба му.

— Ще се къпя! — рече тя и съблече рокличката си. — Затуй избягах. Знаеш ли колко трудно намерих банския костюм?... Хайде!...

Делфинът и момичето заплуваха. Момичето се хвана за опашката му и Мечтателя се отправи към хоризонта, където се остави да го възседнат. Ездачката се придържаше здраво, когато се гмуркаха под водата, и извикваше, когато подскачаха. Черната коса на момичето се прилепваше по раменете, мократа кожа заблестяваше — единственото бяло нещо в цялото море. Бяха сами, хоризонтът ги затваряше от всички страни, момичето не знаеше в коя посока е вилата — над главите им висеше похлупак от синьо стъкло и светлина.

Мечтателя непрекъснато пляскаше с опашка и ездачката скоро разбра, че така се изразява щастието. Делфинът продължаваше да плува напред, но синият стъклен похлупак се движеше с тях, те бяха винаги в центъра му и чак като усети слънцето зад гърба си, момичето разбра, че се връщат и че пред тях ще се появи заливчето с пясъчната ивица, където лежат или плуват братовчеди и братовчедки, лели и чичовци, а само тя, горката, свири, ли свири, затворена в стаята и никой не смее да я безпокои, защото наближава денят на конкурса и на световната слава...

Мечтателя се приближи внимателно до скалите, виолончелистката се отпусна във водата и доплува до дрехата си.

Грабна я, обърна се, махна му с ръка и притича в стаята. Магнитофонът „изпълняваше“ финала на пиесата. Момичето се приближи до пулта, спря, изключи апарата и засвири. Сега изпълнението беше бодро и възторжено.

Когато по-късно майката се появи, лицето ѝ сияеше:

— Днес свириш по-добре... В последната пиеса даваш ново тълкуване на авторската мисъл... Хайде да обядваме!

Вечерта бъдещата участничка в конкурса застана, както винаги сред зелената светлина, и прегърна виолончелото, а Мечтателя се плъзна по каньона и зае постоянното си място. Концертът с единствения слушател продължаваше.

Още два дни той я вземаше от скалите и я отнасяше сред морето. Разбира се, всеки ден момичето свиреше все по-добре и по-добре. Но всяко нещо има край. Най-после дойде краят и на измамата с магнитофона. Майката влезе случайно в стаята и разбра всичко. Тя прекоси терасата, мина по камъните и започна да търси дъщеря си. Намери само рокличката. Напразно викаше, напразно я зовеше... Всички се вдигнаха на крак. Снажни спасители разпениха водата в заливчето, претършуваха дъното. Повикаха катери и лодки. От момичето нямаше н следа.

Мечтателя успя да я върне незабелязано на скалата, след като извърши десетки маневри.

Но същата вечер зеленикавата светлина не се появи.

Не се чуха и звуците на виолончелото. Момичето беше изчезнало. Мечтателя напразно бдя там до сутринта, напразно чака на скалите да понесе приятелката си към хоризонта. Никой не се появи — нито тогава, нито на другия ден.

След като чака още три дни, Мечтателя предприе нещо неочаквано: с огромни усилия на волята и мускулите той излезе на пясъчния бряг, метър по метър се изхвърли на терасата. И там, с очи, обърнати към стаята, изгуби съзнание.

Откри го бащата на момичето и веднага повика рибари. Рибарите заявиха, че случаят е невероятен и казаха още, че от делфина могат да спечелят малко пари, ако го продадат за претопяване. Но бащата на момичето не се съгласи. Според него делфинът бил жив и трябвало да го върнат в морето.

Тримата мъже отнесоха Мечтателя до водата, пуснаха го внимателно и зачакаха. Животът на делфина се пробуждаше бавно, постепенно запълваше тялото му и когато той се обърна с корема към дъното, бащата на момичето извика:

— Вижте!! Заливът е пълен с делфини!

— А! — учуди се единият рибар. — Ей, колко делфини!

— Виждам — отвърна другият рибар. — Много делфини, бе!...

Водача се промъкна безстрашно напред и погали тила на Мечтателя. Приблжиха се още мъжкарите от стадото. Те поеа полумъртвия си другар и го понесоха към дълбоките чисти води.

Бащата на момичето стоеше на брега и продължаваше да наблюдава събитието. Рибарите до него се споглеждаха.

— Сега вярвам на всичко, което се пише за тия животни — промълви бащата. — Какво ли е търсил тоя делфин във вилата ми?... Каква ли тайна се крие в това отчаяно пътешествие до терасата?

От тази случка измина почти година. Мечтателят отново плуваше с другарите си, но рядко биваше весел. И винаги, когато стадото прекосяваше залива, над който вечер плуваше зеленото сияние, той се отделяше и се провираше до скалите. Напразно се ослушваше да чуе познатата мелодия.

Тогава Водача му прошепваше:

— Разбери, мили мой Мечтателю, светът на човека е различен от нашия.

Като се забавляваха по пътя, делфините неусетно се приближаваха към Залива на Момчето с бледото лице, да се срещнат с Мони, да си го приберат и отново да се понесат по сините пътеки на морето. Разбира се, делфините се оглеждаха внимателно. Понякога морето им поднасяше изненади. Срещаха корабокрушенци, давещи се, или спрели сред морето яхти в очакване на вятър. На корабокрушенците и давещите се помагаша, изтласкваха ги на брега, а на яхтите, обхванати от безветрие, демонстрираха цели спектакли, докато се появи бризът.

Днешният ден им донесе друга изненада — цял кораб с деца. Натрупани по бордовете, децата пееха. Стадото загради кораба и Водача заповяда да започнат. Животните се наредиха в две линии. Пръв подскочи Ловкия. За вас ще бъде трудно да си представите какво правеха делфините и как забавляваха екскурзиантите.

Присъстващите на спектакъла обаче видяха всичко с очите си и прескачанията, и превъртанията във въздуха, и можете да им завидите.

На борда се намираше едно умно дете, което хвърли топката си сред играчите. Те я грабнаха и демонстрираха най-изискан волейбол чак до момента, в който трябваше да се отбият по посока на Залива на Момчето с бледото лице. Тогава Водача удари за последен път топката с глава и я изпрати обратно на палубата, точно в ръцете на умното момче.

Това си представяте, нали? А децата видяха всичко, както си беше.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

КАКВО МОЖЕ ЕДНА ЛАПИНА

Мони пристигна в Залива на Момчето с бледото лице преди определеното време. Сега делфинчето не приличаше на себе си — къде е онова весело делфинче, което познавате!... От вчера то изживяваше първата неприятност в живота си и то не обикновена, а голямата неприятност. Щом го видяха в това състояние, обитателите на залива се учудиха. Най-много се учуди лапината Па-па-па. За удобство я наричаха само Па-па, за още по-голямо удобство някои я наричаха само Па, но повечето животни предпочитаха да не споменават името ѝ изобщо, като смятаха това за още по-голямо удобство.

Лапината Па-па-па изведнъж подуши особеното настроение на Мони и побърза да напусне подводната скала, известна като нейна резиденция. Рибите наричаха скалата Плям-плям, заобикаляха я отдалеч, за нищо на света не се приближаваха, защото, започне ли да говори Па-па-па, и гръмотевиците в небето млъкваха.

— Мони, здравей! — извика Па-па-па.

— Здравей! — отвърна тихо Мони.

— Как си?

— Не особено добре.

Отговорът изненада лапината. Обикновено запитат ли някого как е, този някой ще каже „добре съм“ и само по интонацията може да се разбере дали наистина е добре.

— Искаш да кажеш, че си добре, но не особено, нали?

— Напротив, много съм зле.

— Така ли?... Защо?

— Приятелят ми е в беда.

— Какво е това „приятел“?

— Едно същество, което обичам.

— Така ли?... А ти в беда ли си?

— Аз лично не съм.

— Тогава?

— Какво тогава?

— Тогава защо си в лошо настроение?

— Защото приятелят ми е в беда — натърти делфинчето. —
Заплашва го смъртна опасност.

— А теб заплашва ли те смъртна опасност?

— Не.

— Тогава защо си в лошо настроение?

— Защото обичам приятеля си. Аз станах причина да попадне в
лапите на Синята акула.

— А ти попадал ли си в лапите на Синята акула?

— Не.

— Тогава защо си в лошо настроение?

— Слушай, Па — ядоса се Мони, — махай се от главата ми,
докато не съм излязъл от себе си!...

— Да — отвърна лапината, — но любопитството ми е по-силно
от желанието да се махна. Искам да знам какво чакаш тук и какво ще
правиш по-нататък. Докато не разбере, няма да се махна, пък ако щеш
ме убий.

— Разправяш, понеже знаеш, че няма да те убия.

— Повярвай, дори пред смъртна опасност бих останала да узная
какво чакаш тук. Ако не разбере, по-добре да умра. Защото съм такава
и всички знаят това, защото...

— Добре, добре... Чакам татко и мама. Имаме среща. Трябва да
им разкажа какво се случи с Лиско и акулата. Да го спасим.

— Защо да го спасявате?

— Защото го обичам!... Колко пъти ще ти повтарям? Махай се от
очите ми!

— Сега вече мога да си вървя — рече успокоена Па-па-па. —
Научих каквото трябва и ще си вървя... Ей сега ще разкажа всичко на
скаридите.

Лапината се отдалечи към Плям-плям. Мони си отдъхна. Три
минути след това вестта, че Синята акула е грабнала Лиско, обиколи
няколко пъти залива и се насочи към открито море. Там делфините
научиха новината, обработена по следния начин:

**ВЧЕРА СИНЯТА АКУЛА ПОГЪЛНАЛА НЯКАКВО ЛИСИЧЕ И
ОТХАПАЛА ОПАШКАТА НА МОНИ, КОИТО УСПЯЛ ДА СЕ**

СПАСИ, НО ОСТАВА ЗА ЦЯЛ ЖИВОТ БЕЗ ОПАШКА И ЩЕ НАКУЦВА, КАТО ПЛУВА.

Представете си състоянието на Водача и съпругата му след тази новина. Без да издаде звук, Водача се втурна към Залива на Момчето с бледото лице, а майката заплака незабелязано, защото беше горда майка, истинска другарка на великия делфин.

Доближил се вече до сина си, Водача се завъртя няколко пъти край него и запитва:

— Мони, имаш ли опашка?

— Защо да нямам? — учуди се делфинчето.

— Питам те — имаш ли, или нямаш?

— Ето я.

Делфинчето му показва опашката си.

— Чудна работа! Имаш... Опашката му е на мястото си — обърна се той към приближаващата се майка.

— Така ли?... А какво му липсва?

— Сега ще го питам.

Двамата направиха по един кръг около сина си и Водача запитва отново:

— Мони, липсва ли ти нещо?

— Нищо не ми липсва.

— А казаха, че нещо ти липсва — обясни делфинката. — Нямам си опашка.

— Вече си нямам приятел — рече тъжно Мони и разказа всичко — от самото начало, за Скалата и за рождения ден на Синята акула.

В това време новината, че Синята акула погълнала Мони и Лиско кръстосваше морето. Рибите се разтрепераха от страх пред неизвестността. Само поданиците от империята на Глагоабазубадуза бяха спокойни.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

ХА — ХА — ХА!...

За много неща трябва да мисля и доста подробности забравям, а ето че забравих и нещо важно — името на скалата, където е заточен Лиско. Тя се нарича Скалата, която остава под вълните, защото — пак повтарям — при тихо време нейните назъбени камъни се подават от водата и служат за свърталище на гларуси; разбушува ли се морето, тя остава под вълните и само пяната показва местонахождението ѝ.

Освен това, забравих да ви кажа нещо друго. То може да се изрази с думите: Никой нищо не знае.

В случая никой не знае какво може да хрумне на акулата в следващия час. Докато се чувствуваше сита, Синята акула се държеше прилично, говореше и за рождения си ден, ала ето че минаха двайсет и четири часа и настроението ѝ се промени. Тя започна да нервничи.

— Знаеш ли какво? — започна със заобикалки хищникът.

— Какво? — полюбопитствува Лиско.

— Нещо не се чувствам добре.

— Да не сте болна?

— Не знам.

— Как да не знаете?

— Нещо ми е такова... в стомаха.

— Сигурно гастрит — рече Лиско. — Вие злоупотребявате с храната.

— Не е гастрит.

— Така ли?

— Мисля, че съм гладна. Но да не обръщаме внимание на това.

Синята акула обиколи скалата и отново се приближи до жертвата си. Опащката ѝ подскачаше като камшик.

— Гладна съм! — заяви чистосърдечно тя. — Мисля, че съм много гладна и не знам какво да правя.

Лиско не отвърна нищо. Той отдавна усещаше, че акулата променя поведението си. Без да иска, уплашено започна да се вглежда

в устата ѝ, където проблясваха скучаещи, готови да заработят зъби. През следващия час хищникът не можеше да се упрекне в недобросъвестност. Непрекъснато се въртеше насам-натам и се стараеше да залъже глада си с дребни рибки, които само раздразваха апетита му. Нямаше и помен от вчерашната Синя акула, готова да разказва историята на живота си и да изпада в сантименталност. Тогава тя беше нахранена.

— Не знам дали ще издържа — заяви най-после тя. — И всичко, защото трябва да се навъртам тук, където не минава нещо свястно за хапване.

— Поразходете се! — предложи лисичето.

— И да избягаш, така ли?

— Как мога да избягам?

— Делфините ще те отнесат.

— Е, тогава стойте тук и гладувайте!

— Не ми се гладува!

— Какво? — Според Лиско неговият похитител се готвеше да изплюе камъчето. — Може би намекувате за нещо?

— Няма смисъл да се спазват традициите — рече повече на себе си акулата. — Според мен какво от туй, че съм се родила на 23 юли? Представи си, че се бях родила на 21 юли. Тогава рожденият ми ден щеше да бъде днес и можех да те изям.

— Е, да, но понеже не е...

— Защо? Въпрос на предпочитание.

— Не бива — трепна Лиско. — Традициите са добро нещо. Ненапразно са измислени от най-умните на този свят — хората. Казвате — не на двајсет и трети, а на двајсет и първи...

— Именно. Няма никакво значение.

— Не е така. Родили сте се на двајсет и трети, ще празнувате на двајсет и трети!... Не може, когато ви скимне. Всеки се ражда само веднъж.

— И умира само веднъж — подхвърли Синята акула.

— Стига сте говорили за умирање!

— Гладна съм! — настоя отново акулата. — Ах, защо не се извъртят тези два дни! Много съм гладна... Ще взема да те изям днес, пък каквото ще да става. Няма да те пазя цели три дни, я!

Очите на Синята акула се присвиха. Лиско потрепера пак и разбра, че ДНЕС не му се умира. Вчера бе друго. Тогава имаше настроение да бъде герой, просто не бе размислил добре. А когато някой човек или животно се усамоти на остров, без да ще, се отдава на размисли и се вглъбява в себе си, да преоцени някои неща, да вземе нови решения. Ненапразно мислителите се оттеглят на отдалечени острови. Вървиш, скиташ по острова — няма никой, погледнеш напред — море, погледнеш нагоре — небе, където се обърнеш — морска шир. И изведнъж в главата ти хрумва мисълта, дали не си сглупил, като си оставил питомното, за да гониш дивото. Щом се е убедил, че е тръгнал да гони дивото, усамотеният се връща у дома си.

Истината, до която се добра лисичето през своето дваисет и четири часово изгнание, бе особено горчива. Тук, между небето и морето, то съзна още едно най-важно нещо на този свят — че да се живее е хубаво.

Но едно нещо е да ти се живее, друго нещо е някой да не иска да живееш. Лиско се взираше в кръвожадните очи на акулата, които горяха от нетърпение да стане 23 юли.

— На 23 юли времето ще бъде много хубаво и ще си прекарате паметен рожден ден — рече лисичето.

— Няма да изтрая дотогава. Нещо в стомаха ми стърже.

— Калете волята си! Представете си, че ме няма.

— Невъзможно — изскимтя акулата. — Постоянно си представям как те ям. Говори си каквото щеш, аз си представям само това.

— Липса на въображение — забеляза Лиско. — А защо не си представите нещо красиво? Например някой красив залез.

— За мен няма нищо по-красиво от това — да ям!... Тихо!... Не шавай!... Видях един лаврак!...

— Лаврак! — извика Лиско с пълен глас: — Бягай! Синята акула изчезна и се завърна в още по-лошо настроение.

— Нямах право да ми пъдиш жертвите, разбра ли?

— Не ми се щеше да го изядете.

— Глупако, ако бях го изяла, щях да отложам смъртното ти наказание.

— Знам.

— Тогава?

— Чувствувах се длъжен да го спася.

— Това пък не го разбирам — каза Синята акула. — Необяснимо ми е желанието да си помагате... Що за удоволствие?

— Не удоволствие, а дълг... Никога няма да разберете.

— И няма нужда. Вече нищо не може да те спаси. Синята акула удари морето с опашката си. Този жест, освен че беше неприличен, говореше и за нещо друго. Лиско го разбра и се разпищя.

— Ха-ха-ха! — изсмя се Синята акула, която всъщност беше тъмносиня, а сега морава от яд.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

ДЕЛФИНИТЕ ЗАПОЧВАТ БОРБАТА

— Няма да го изяде по-рано от 23 юли! — настояваше Мони.

Членовете на Делфинския съвет замълчаха и се спогледаха, а след това се усмихнаха загадъчно. Тези усмивки на възрастните обиждаха делфинчето, но Мони имаше добро домашно възпитание и не се разсърди. В такива случаи той затваряше очи и си повтаряше няколко пъти на ум:

ВЪЗРАСТНИТЕ РЯДКО ГРЕШАТ,
ВЪЗРАСТНИТЕ РЯДКО ГРЕШАТ...

И ОБРАТНО:

ТАВРАВЕРПДАН ЕС АТАЦЕД
ДЕЛС АКШЕРГ ТАШРЪВ АД
...! АКШЕРГ

— Да му обясним ли? — наруши мълчанието Ловкия.

— Да се опитаме — съгласи се Водача. — Ако днес не разбере, когато порасне, ще си спомни думите ни... Аз ли да му обясня?

— Ти.

— Виж какво, Мони — започна Водача. — Не вярвай на акулата и на подобните ѝ. Особено ако ти кажат нещо, когато са сити. Нахраненият мисли едно, гладният — друго. Сега Синята акула е гладна и се обзалагам — ще върти, ще суче и ще гледа да изяде Лиско веднага.

— Преди рождения си ден?... Това е традиция!

— Традициите се спазват само от ситите, които са ги измислили. В момента Синята мисли само за едно — как да почне... Освен ако е налапала нещо обемисто.

— А до Скалата, която остава под вълните, няма нищо обемисто — допълни Ловкия. — Минават и големи риби, разбира се, но акулата няма време да ги подгони. Трябва да пази Лиско... Имам предчувствие, че днес твой приятел ще бъде глътнат.

— Тогава за мен няма живот! — натъжи се Мони. — Аз съм виновен за всичко... Какво гледате? Не можем ли да направим нещо?

Всички се обърнаха към Водача.

— Затуй ще помислим сега — проговори той. — Тази акула трябва да се махне от морето ни. Всеки ден даваме жертви.

— Сега му е времето да скочим! - извика Ловкия.

— Да я смачкаме! — подкрепи го Грапавия.

— А как? — запита спокойно Водача.

— Ще измислим нещо — прошепна Дългия.

— Все пак има някакъв начин — обади се Дебелия.

— Сега му е времето! — повтори Ловкия. — Ще дадем няколко жертви, но ще я смачкаме!

— Съгласен съм, че без жертви няма да минем — рече бавно Водача. — Но как да я смачкаме?... Кажете вие.

— Ако всеки изръфа по парче месо, от нея няма да остане и помен!

— Ако стои на едно място — усмихна се мрачно Водача. — Забравяте, че Синята акула е най-бързото морско животно... Кой може да я стигне?

— Тогава да стоим и да чакаме! — отвърна Ловкия.

— Не! — Водача мислеше. — Борбата е започната и връщане няма. Лиско ще бъде спасен или... отмъстен.

— Предпочитам го спасен! — извика Мони.

— Това зависи от много неща — продължаваше да си мисли Водача. — Ето го и Сребърния кефал.

Прославеният с мъдростта си Сребърен кефал пристигаше на определената среща, както беше обещал на Мони. Той бе наистина много умен, ако се сравнява с рибите, но не можеше да се сравнява с делфините. И какво ще предложи? Едно не биваше да му се отрича: от вчера насам е обсъждал всички възможности.

— Предлагай! — подкани го Водача.

Сребърния кефал отвърна скромно:

— Хрумна ми нещо, което може да се окаже много глупаво, но като няма друго, реших да ви го предложа.

— Знам какво — рече Водача. — В момента мисля за него. Глагоабазубадуза, нали?

— Точно така! Но как разбрахте?

— Мисълта ми се върти все около нея. Ако пожелае, тя може да спаси морето ни от Синята акула.

— Тази натруфена кошница! — изненада се Ловкия.

— Тази лепкава... Не мога да измисля друга дума! — присъедини се Грапавия.

— ТЯ.

— Но как?

— Тя и нейната подвижна империя.

Представете си изненадата на Делфинския съвет, а пък аз ще си представя вашата. Но Мечтателя, който вече се досещаше, прибави:

— Нейната подвижна империя, състояща се от три милиарда медузи.

Настъпи мълчание. Един по един делфините се досещаха. Един по един повдигаха глави и даваха вид, че им е ясно. А вие още се чудите, нали?

— Какво чакаме? — запита Ловкия. — Да тръгваме.

— Идеята е гениална! — подскочи Грапавия. — Да действваме!... Къде е Глагоабамуза?

— Глагоабазубадуза! — поправи го някой.

— Все не мога да запомня името й... Да я потърсим, а? Но Водача мълчеше.

— Татко, защо мълчиш?... Не разбирам нищо, не ми е ясно как една медуза може да прогони акулата, но ако има възможност, какво чакаш?

Водача мълчеше.

— Мисля, че да се мълчи при това положение е обидно за нас — не изтрая Ловкия.

— Губим време — подкрепи го Грапавия. — Тази акция изисква време.

— Татко!...

— Млъкни, Мони! По-добре е да се оттеглиш настрана.

Мони послушно се отдалечи. Водача не излизаше от загадъчното си мълчание. Ето че и други членове на съвета замлъкнаха и навеждаха глави, защото уважаваха своя водач. По изражението на очите му разбираха колко решителен момент преодолява. Най-после Водача каза:

— Слушайте, мили приятели. Сега не мога да ви изложа причините, които ме карат да отхвърлим услугата на Глагоабазубадуза. Позволете ми да запазя тайната за себе си. Колкото до решението — то е взето. Ние сме съвет и важат гласовете на мнозинството.

— Ако причините са важни, да се откажем — рече тихо Грапавия. — Без да ни ги съобщаваш.

— Съображенията си няма да издам за нищо на света. И така: да се намери императрицата на медузите!... Всеки да търси поотделно.

— Но как да ѝ обясним? — забеляза Мечтателя. Това беше важно. Как да се обясни на медузата, на това тъпо, пихтиесто и не знам какво още същество — то не е и същество, — че трябва да събере поне два милиона медузи и да им възложи една от проста по-проста задача.

— Отчайващо безчувствена маса! — плю с отвращение Ловкия.

— И все пак, да почнем! — прозвуча бодрият глас на Водача. — Да се намери Глагоабазубадуза.

— Позволете ми да се отдалеча — помоли Сребърния кефал.

— Къде отиваш?

— Отивам при Па-па-па! — отвърна рибата и се усмихна.

Всички се усмихнаха, доколкото им бе възможно. Дявол да го вземе, тази лапина трябваше да вкара в действие клюкарския си език. Даваше ѝ се възможност да свърши нещо полезно.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА О, ЛИСКО, КАКВО СИ ВЪОБРАЗЯВАШЕ ТИ?

Опашката на Синята акула се издигна над Скалата, която остава под вълните, и Лиско предпочете да скочи доброволно в морето. Акулата тръгна да заобикаля скалата, а лисичето бързо се покатери обратно и зачака втория удар. Изненаданият хищник се изблещи, след това се окопоти и отново се понесе зловещият му смях.

— Вижте какво — обади се Лиско, — забравих най-важното.

— Какво?

— Ами в суматоката не ви попитах дали знаете какво е това БАСНЯ.

— В литературата съм бос — призна злодеецът.

— Басня е литературно произведение, в което се говори нещо за хората, а се отнася до животните.

— Е?

— Какво „е“?

— Защо ме питаш такива неща?

— Интересуваше ме дали знаете.

— Хитрецо, на мен ли тия номера?

Ядосаната акула започна да дебне. В този критичен момент Лиско мразеше опашката си. Той я подви старателно под себе си, но съзнаваше, че с опашка и без опашка съпротивата му ще трае кратко. Преди всичко вторият удар нямаше да отиде във въздуха. Лиско внимаваше, всеки момент готов да скочи в морето. Синята акула обикаляше скалата и ръмжеше яростно. Злополучният скитник от Тихата гора видя опашката си под своята муцуна и я запита:

— Какво търсиш тук?

— Ами ти ми заповяда да се подгъна.

— Така ще стоиш през цялото време. Знаеш ли как те мразя?

— Недей, че ще заплача — отвърна тъжно опашката.

— Чудя се какво да правя — продължи лисичето. — Теб ли да пазя, мен ли? Ако не стоиш мирно, ще те дам на акулата.

— Моля те, недей!

— Толкоз ти казвам!... Къде се вреш под носа ми?

— Крия се.

— Гъделичкаш ме, ще кихна.

В това време опашката на преследвача биеше радостно морето, създаваше вълни и пяна, които заливаха скалата. Вълните блъскаха нещастното лисиче по корема.

— Бъди готов! — подсказа му опашката. — Падай на обратната скала! Докато тя заобиколи, връщай се на камъните и се дръж здраво!

— Не ме учи и млъкни! Защото ме разсейваш.

Вълните нарастваха, вече го блъскаха от всички страни, блъскаше го и това проклето ха-ха-ха, крачетата му не издържаха, тялото му искаше да рухне в морето и да се отпусне, пък... да става каквото ще. Горе се въртяха единствените живи свидетели на битката — гларусите, — крещяха, може би викаха за помощ... Но кой?... Никой няма!... А и да има, как ще му помогне? Птиците за пръв път наблюдаваха схватката между акула и лисиче, просто не вярваха на очите си и по-късно сигурно щяха да разправят: нищо не може да ни учуди, всичко може да се види на този свят, дори бой между акула и лисиче.

Водораслите се въртяха около крачетата на лисичето, оплитаха го и му пречеха; истински съюзници на злодееца. „И туй ако е справедливост — помисли си Лиско. — На всичко отгоре и водораслите. Помагат на силния. В такъв момент някои се присламчват към силния и несправедливия.“

При втория удар лисичето падна във водата, но не загуби съзнание. Морето му се стори приятно, макар и горчиво на вкус... Къде е опашката му?... Държи я под корема си... Какво е това? Уот из диййз?... О, това е устата на акулата... На коя акула?... На синята!... Толкова ли е голяма устата й?... Толкова...

Една вълна го метна в нея.

О, Лиско, какво си въобразяваше ти?... Че и този път ще се отървеш?

— Ха-ха-ха! — засмя се гръмко Синята акула и затвори челюстите си.

Абсолютна тъмнина! Естествената тъмнина, която настъпва при всеки край.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

ПРЕВЗЕМАНЕТО НА КРЕПОСТТА

Вие вече знаете, че е късно за спасяването на Лиско. Но те не знаеха. Делфините се надяваха, че Синята акула все пак ще уважи своя рожден ден заради мнението, което имаше за себе си. Нищо чудно — самовлюбените величия са способни на това.

Върху вълните се полюшваше с разчекната от приказки уста лапината. Делфинският съвет бе заобиколил Глагоабазубадуза. Императрицата не проумяваше нищо. А делфините не разбираха медузата разговаря ли с тях, или се любува на цветовете си. Преговорите се развиха така:

Медузата: — Защо ви трябват моите два милиона поданици?

Водача (за стотен път): — Обяснихме ви. Два милиона медузи, събрани плътно около Синята акула, могат да образуват непробиваема преграда, от която тя не може да се измъкне.

Медузата: — Как да не може?

Водача: — И това ви обясних. Два милиона медузи ще я притиснат от всички страни... Това е страшна пихтиеста маса.

Медузата: — Каква маса?

Водача (за стотен път): — Пихтиеста. В нея злодеецът не може да помръдне дори опашката си. Ще го пленим и ще го махнем.

Медузата: — Защо трябва да го махнем?

Водача (опитва се да остане спокоен): — Той ни напада и убива.

Медузата: — Че какво от това?

Водача: — Вие не можете да разберете какво е да те убиват, но ние усещаме това. Първо — боли, второ — заспиваш винаги.

Медузата: — Лошо ли е да заспиш?

Водача: — Не можете и не можете да го разберете.

Медузата: — Защо да не можем?

Водача (лекичко нервиран): — Защото не чувствувате болка!

Медузата (спокойно): — Защо не чувствуваме болка?

Водача (малко повече нервиран): — Защото сте тъпи, низши същества!

Медузата: — Хубаво ли е да сме тъпи и низши същества?

Водача: — За вас е хубаво.

Медузата: — За вас защо не е хубаво?

Водача: — Защото сме по-висши същества; чувствуваме и болка, и тъга, и радост. Разбрахте ли?

Медузата: — Добре ли е да не чувствуващ?

Водача: — Не!

Медузата: — Кое е по-добре: да си низше или висше?

Водача (лъже за стотен път): — Да си низше.

Медузата (доволно): — Значи ние сме много важни. Така ли?

Водача (нервиран): — Много!

Медузата: — И какво искате?

Водача (за сто и първи път): — Искаме да циментирате с вашите два милиона медузи...

Медузата: — Ние сме три милиарда.

Водача (за сто и първи път): — Достатъчно е да ни дадете само два милиона. Да я притиснат отвсякъде, Да я задушим и да спасим Лиско.

Медузата: — Защо да го спасявате?

Водача: — Защото ще го убият.

Медузата: — Как ще го убият?

Водача: — Ще го изядат.

Медузата: — Какво като го изядат?

Водача: — Няма да има Лиско.

Медузата: — Какво от това?

Водача: — Жалко за него. Той е добър. Близките му ще плачат.

Медузата: — Не може ли да не плачат?

Водача: — Не може.

Медузата: — Тогава да плачат.

Водача: — Ще усещат една особена болка, която вие не познавате.

Медузата: — Защо не я познаваме?

Водача: — Защото сте тъпи!

Медузата: — Добре ли е да си тъп?

Водача: — За някои е добре.

Медузата (оглежда цветовете си): — За кои е добре?

Водача (извън себе си): — За вас!... Понеже сте гадни и безчувствени пихтии, низки твари, които предизвикват погнуса...

Медузата: — Ей, толкоз хубави неща, и все ние?

Водача: — Все вие.

Медузата (любува се на цветовете си): — Обсипахте ме с комплименти... Как да ви се отблагодаря?

Водача: — Съберете два милиона и притиснете акулата.

Медузата: — Защо да я притиснем?

Водача (от яд ще заплаче): — Да я убием.

Медузата: — Добре де. Като я убием, няма ли да умре?

Водача: — Ще умре.

Медузата: — Нали казахте, че да се умре е лошо? Вие искате Лиско да не умре, а Синята да умре.

Водача: — Лиско трябва да живее, защото е добър, а ОНАЯ трябва да умре, защото е изверг!...

Медузата: — Не разбирам, ама карай да върви... Какво искате от мен?

Водача (започва да плаче и говори през сълзи): — Молим ви да заповядате на поданиците си... Вие, мадам,

най-красивата императрица, да им заповядате да се съберат в тесен кръг около Синята акула и да

стесняват

стесняват

стесняват

кръга, докато я задушат. Освен това да пускат всички люти сокове от себе си, да ослепят непобедимата акула, просто да я изгорят. Това страшно ваше оръжие трябва да се хвърли срещу кръвожадния враг.

Медузата: — Повторете още веднъж. Не ви разбрах.

Водача: — Искаме само два милиона, не повече.

Медузата: — Защо ви са?

Водача грохна и погледна отчаяно приятелите си. Ловкия се приближи до него и пожела да го замести.

Ловкия (усмихна се, колкото може по-приятно, на императрицата): — Мадам, не намирате ли, че днес времето е хубаво?

Медузата: — Може. Какво е това?

Ловкия: — Прекрасен ден.

Медузата: — Добре де, какво от това?

Ловкия: — В такъв ден мантията ви блести чудесно.

Медузата: — Тя е красива и през нощта.

Ловкия: — Съгласен съм, но през деня все пак...

Медузата: — Защо ми разправяте това?

Ловкия: — Защото съм влюбен във вас.

Медузата: — Какво значи да си влюбен?

Ловкия (яростно): — Вървете по дяволите, тъпачко!... Пожелах да направя маневра, но нищо не излезе Гадно, гнусно същество!...

За да спаси преговорите от проваляне, пред императрицата застана Мечтателя.

Мечтателя (безизразно): — Мадам, вярно ли е, че поданиците ви наброяват три милиарда?

Медузата: — Разбира се. Всяка година се преброяваме. Три милиарда и нещо.

Мечтателя: — Да, но аз не вярвам.

Медузата: — Как да не вярвате?

Мечтателя: — Че как да повярвам?... Вие се движите заобиколена само от хиляда медузи.

Медузата: — Хиляда са ми достатъчни. Това са моите камериерки.

Мечтателя: — Значи, не сте три милиарда.

Медузата: — Мислите, че лъжа ли?

Мечтателя: — Докато не видя поне три милиона от трите милиарда на едно място, няма да повярвам.

Медузата: — Ако поискам, ще ги видите.

Мечтателя: — А как ще ги повикате? Можете ли да им заповядате?

Медузата: — Само да кажа...

Мечтателя: — И ще ви послушат, така ли?

Медузата: — А вие как мислите?

Мечтателя: — Аз мисля, че няма да ви послушат.

Медузата: — Ще ме послушат!

Мечтателя: — Няма... Все още мисля, че не можете да съберете три милиона медузи около Синята акула, да я притиснат и да изхвърлят отровните си сокове

Медузата: — Мога.

Мечтателя: — Не можете!...

Медузата: — Къде да ги събера?

Мечтателя: — При Скалата, която остана под вълните. И то веднага.

Медузата: — Сега ще видите... Около Синята?

Мечтателя: — Да.

Медузата: — Близо до нея?

Мечтателя: — Просто да я прегърнат.

Медузата: — И да изпускат парливи сокове?

Мечтателя: — Да.

Медузата: — Три милиона?

Мечтателя: — Три.

Медузата: — Гледайте сега какво става!...

Водача и Ловкия се хвърлиха върху Мечтателя и започнаха да го целуват. Най-после крепостта Глагоабазубадуза бе разгромена и превзета.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТИ ШЕСТА

ЧЕСТНАТА ДУМА НА АКУЛАТА

Лиско се провря през нещо тясно и се озова в едно огромно помещение, където царуваше познатата от устата на акулата тъмнина. Тук беше по-топло, отколкото в морето, и най-важно — по-спокойно.

— Ха-ха-ха! — прозвуча смехът на Синята акула, не този път приглушен, сякаш идваше от другия свят.

Лиско се сви от страх. Това ли е смъртта, за която толкоз много се говори? Той е мъртъв, това е ясно. Остава само да си припомни как се развиха събитията: първо — от скалата в морето, второ — от морето в устата, трето — от устата в тесния тунел, четвърто — от тесния тунел в широката зала. Остава да помисли какво следва след устата и тунела. След устата обикновено следва гърлото, след гърлото... Лиско извика от ужас.

— Защо крещиш? — прозвуча гласът на акулата от другия свят.

— Къде се намирам?

— В стомаха ми.

Значи това е стомахът на акулата!... Край, връщане няма!... Все пак изядената жертва се учуди. Преди всичко тя не можа да усети болка от прословутите ѝ зъби. Доколкото разбираше или усещаше, лисичето си е здраво. Ето, опипва опашката и крачетата, главата и гърба — всичко е на мястото си. Стомахът на злодееца бе изграден удобно, дори уютно — приятно отоплен, липсваше му само осветление.

— Какво се случи? — зададе втория въпрос Лиско.

— Глътнах те — отвърна акулата. — Вълната те тласна право в стомаха ми. — Гласът се чуваше слабо, по всяка вероятност похитителят също викаше.

— И сега? Какво ще стане по-нататък?

— Нищо особено, хитрецо.

— Виж ти. нищо особено!...

— Нали щяхте да ме ядете?

— Често ми се случва в практиката — започна да обяснява похитителят. — От лакомия или друго, взема, че глътна жертвата.

— Е?

— Нищо... Така не ми е сладко.

— И като не ви е сладко?

— Изплювам и изяждам отново.

— И с мен ли ще сторите същото?

— Разбира се.

— Отново ще видя света?

— Ако можеш да разгледаш нещо за няколко секунди — да.

— Хайде де!...

— Слушай, пак хитруваш.

— Все пак кога ще стане това?

— Когато искам АЗ.

— Моля ви, изплюйте ме по-бързо, за да ви уважавам повече.

— Това си е моя работа.

Лиско замълча. В стомаха на акулата му беше добре: можеше да се излегне, да се търкулне, да подскочи или да се протегне чак до върха на опашката.

За да ви стане ясно какво представлява стомахът на едно подобно животно, трябва да ви осведомя, че Синята акула принадлежеше към раздела „китови акули“, сектор „човекоядни“. Дължината на отделен екземпляр обикновено достига 12 метра, а някои екземпляри се развиват до 18 метра. Ако вземем за средна големина 15 метра, колкото бе дълга въпросната наша познайница, можем да си представим стомаха ѝ, в който бе попаднал Лиско. Има случаи, когато при харпуниране на подобни акули в стомаха ѝ са откривали цели тюлени. В един стомах е била намерена каса уиски, марка „Джони уокър“. Можем да си представим какво пиене е паднало сред моряците на кораба. По-важното е друго. Оказало се, че уискито, отлежало в стомаха на акулата, придобило изключителни качества. Когато се върнали в Шотландия, моряците уведомили представителите на фирмата. За доказателство предали две бутилки на дегустаторите. След като опитали, дегустаторите подскочили от изненада. Тогава фирмата започнала да подхвърля каси на срещнати по морето акули. Същите акули били отбелязани с малки харпунчета. За съжаление нито една

белязана акула не е предадена до днес на производителите. В случая се правят следните предположения:

— Не! — извика Лиско и инстинктивно впи нокти в стомаха на акулата.

— Ох! — изрева тя.

— Какво? — запита Лиско.

— Боли!...

— Извинете.

— Сега ще те изплюя.

— Не! — Лиско отново се вкопчи в стомаха.

— Така не мога да те изплюя, глупако!... Пусни ме!

— Няма!

— Ох!... Олелеее!...

Синята акула се замята по водата.

— Олелее, боли!... Пусни ме!

— Няма да ви пусна!

Обхванат от нетърпими болки, злодеецът виеше и обикаляше скалата. Изкривените му очи искряха, опашката му шибаше морето и вдигаше пяна до небето. Напразно се стараяше да изплюе жертвата си.

— Много ли боли? — запита отвътре Лиско.

— Непоносимо!

— Радвам се.

— Ще те убия!

— Опитайте!

Акулата изчезна под водата и изскочи, пак изчезна, подскочи във въздуха, падна като топка, гмурна се, но не можеше да избяга от болката си. Тя беше в нея, впила в стомаха; не помагаша нито движенията, нито писъците. Тези писъци изплашиха гларусите. Птиците се чудеха какво става с господаря на моретата. За пръв път виждаха подобни безсмислени движения и такава безпомощност у звяр, пред който трепери всичко.

Най-после акулата притихна, сподави болката и продума:

— Ако... махнеш тези... нокти, ще пощадя живота ти.

— Лъжеш.

— Обещавам.

— Не вярвам.

— Заклевам се.

— Не вярвам на акули.

— Обещавам ти. Заклевам се в баща си и майка си, в бъдещето си... Давам ти възможност. Ще те изплюя на камъните и ще изчезна.

— Кажи: Ако не удържа думата си, да пукна на място.

— Ако не удържа думата си, да пукна на място.

— Ако не удържа думата си, да ми окапят очите.

— Ако не удържа думата си, да ми окапят очите — повтори акулата.

— Да ми изсъхне опашката.

— Да ми изсъхне опашката.

— Ако не удържа обещанието си, да бъде прокълната, морето да ме носи като сухо дърво и да ме изхвърли на пясъка.

— Морето да ме носи като сухо дърво и да ме изхвърли на пясъка — повтори акулата.

Ако размислите, ще разберете, че за Лиско нямаше друг изход. Остане ли в стомаха — очаква го смърт заедно със смъртта на акулата, изплюят ли го — пак смърт. Оставаше му само последната възможност — честната дума на акулата. Вероятността тя да я спази беше една срещу сто. А вие как бихте постъпили?... Така сме устроени въпреки всичко сме готови да повярваме в честната дума на злодейците. Да живее това дяволско едно срещу сто!...

Лиско измъкна ноктите си. Акулата го изплю като тапа върху скалата и понеже още чувствуваше болки в стомаха, оттегли се настрана. Дишаше дълбоко, възстановяваше спокойствието си. Когато ѝ олекна съвсем, пое още една глътка въздух и извика зловещо:

— Ха-ха-ха!...

Синята акула плесна с опашка и се понесе към Скалата, която остава под вълните.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И СЕДМА

ДОКОСВАНЕ ДО УЖАСА

Синята акула плесна с опашка и се понесе към Скалата, която остава под вълните, но се блъсна в някаква мека стена. Много мека стена, приятно ти е да удариш главата си в нея. Акулата се учуди, върна се назад и се засили, но за втори път се блъсна в меката стена, която наподобяваше рибарска мрежа.

— Нима? — извика повече на себе си тя. Какво искаше да каже с това „нима“?... Беше попадала и в мрежи, но да ги разкъса за нея бе въпрос на няколко секунди. Затова Синята акула реши да се върне назад, да се засили и... изведнъж усети, че и опашката ѝ потъва в подобна мека преграда.

Все по-плътно се притискаха към нея медузите: сто, хиляда, един милион, два милиона, три милиона... От всички размери и цветове. Кръгът се стесняваше, медузите се долепяха една до друга — огромна пихтиеста материя, разпростряна навсякъде и надолу, може би до дъното на морето.

Страшилището на океаните, шампионът по бързо плуване, седемнайсетгодишната Синя акула, непознаваща досега поражения, почувствува, че се мъчи да прави движения в басейн с лепило. Яростта ѝ все още се бавеше, тя очакваше медузите да минат и заминат. Но когато лютивият сок влезе в очите ѝ, Синята акула изрева. Властелините реват най-трагично. Парливият сок побърза да нахлуе и в устата ѝ. Поданиците на Глагоабазубадуза изпущаха ли, изпущаха смъртоносни сокове. Хищникът не можеше вече да отвори очи, не можеше да покаже зъби, а когато се опита да плесне с опашка, нямаше как да я измъкне от лепилото. Огромната ѝ сила я напущаше. Съзнаваше, че потъва в лигавата каша, че свършва с безславна смърт, причинена от тези презрени полуживи-полумъртви-полусъщества.

Гларусите отгоре наблюдаваха трагедията, но дори не смееха да изпискат от радост, че си отива оня, който може да изяде цялото море.

— Възможно ли е? — прошепна една от птиците.

— Може би сънуваме — предположи друга. — Не сънуваме.

— Медузите направиха това.

Да не говорим за изумлението на Лиско, едва сега разбрал от каква гибел се е отскубнал и както става повечето пъти в подобни случаи, започнал да трепери със закъснение. Пихтията от телата на цветната империя се поклащаше зловещо край скалата. Лиско не се обърна назад, иначе щеше да види в далечината стадото на делфините, които не можеха да се приближат и търпеливо чакаха да свърши представлението.

Както се бяха появили, така неусетно започнаха да се оттеглят „войниците“ на вожда Глагоабазубадуза. Водата се избистряше, всяка медуза поемаше своя път по безкрая, без да съзнава какво върши, без да бърза, без някой някъде да я чака.

— Какво ще кажете? — обърна се Глагоабазубадуза към Мечтателя.

— Доказахте — отвърна Мечтателя.

— Повярвахте ли?

— Повярвахме.

— Довиждане.

Глагоабазубадуза се отдалечи, заобиколена от камериерките си. Потресени от видяното, делфините още не можеха да се съвземат. Никой не говореше, членовете на Съвета си разменяха многозначителни погледи.

— Дори не помислих да ѝ благодаря — рече най-после Водача. — Тя не направи услуга, а изпълни своя амбиция.

— Покрусен съм — каза Ловкия. — Мечтателю, какво мислиш?

— След това, което видях, ще мога да проговоря едва утре.

— Важното е, че спасихме лисичето.

Делфинчето Мони подскочаше от радост, падаше по гръб, вдигаше пръски, но и то като останалите трябваше да чака разсейването на отровата.

Смъртоносният сок вече се оттегляше от Скалата, която остава под вълните. Течението го подхвана и го понесе. По-нататъшната задача на стадото бе да го придружава и да предупреждава изпречилите се на пътя му чак до изтласкването му на брега. Най-после Делфинският съвет се отправи към лисичето. Преди да наближат скалата, пред делфините бавно изплува огромното тяло на Синята

акула. В него имаше още живот. Плавници! потрепваха, по едно време се размърда и опашката. В предсмъртните си гърчове тя още не можеше да отвори очи.

— Ще живее още два дни — забеляза Ловкия.

— Струва ми се, че ще умре на рождения си ден — усмихна се Водача.

— Виж! — Ловкия посочи скалата.

— Да — засмя се вече волно Водача, — това е върховният момент.

Лиско се качваше върху гърба на Мони.

— Ще си поплуваме ли? — запита делфинчето.

— Защо не — рече Лиско.

— Вече, където пожелаем.

— Защото няма друга опасност, кали?

— Никаква. Потисникът е убит.

— Можеш ли да се гмурнеш малко?

— Разбира се. Защо?

— Да ме измиеш... Бях в стомаха на акулата.

— Не започвай с лъжите — рече Мони и се пхна под водата.

— Уверявам те — настоя лисичето, когато се появиха отново на повърхността.

— Хайде, хайде!...

Лиско разбра, че няма смисъл да убеждава някого, нито сега, нито след време, когато ще разказва историята в Тихата гора. Само гларусите над тях пискаха: „Беше... Беше...“

Но кой да им обърне внимание.

Както си плуваха, на Лиско му хрумна интересна мисъл: „Умирал съм два пъти. Навярно никога вече няма да умра и следователно съм безсмъртен“.

Според мен — опасна мисъл. Утешава ме само това, че е изказана от дете.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ОСМА

СЛЕД УЖАСА

Може би сто хиляди медузи щяха да свършат същата работа, може би нямаше нужда от три милиона. Стадото разбра това, след като разположи часовите около подвижното петно на смъртоносната отрова. То се разстилаше на десетки километри върху морето и на двеста метра до дъното.

Делфинският съвет плуваше бавно зад петното. Мълчанието се движеше с тях. Един въпрос тежеше на всички и те горяха от нетърпение да го зададат, ала все още не се решаваха. Надеждата им беше в Ловкия. Най-после той се промъкна до Водача и го зададе:

— Водачо, интересува ни защо упорито отказваше да прибегнем към помощта на медузите?

— Това щях да запитам и аз — присъедини се Мечтателя.

— Настоявате ли за отговор? — въздъхна Водача.

— Заинтригувани сме.

— Да, но по-добре да не бяхте питали.

— Защо?

— Най-добре е, ако не шумим по този въпрос.

— Но защо?...

— Това е проблемът за мира и живота на всички живи същества в морето.

— Разбрах — отвърна Мечтателя. — И аз мислех така.

— Аз пък не разбирам нищо — призна си Ловкия. — Какво общо имат с нас медузите. Отвратителни същества, които дори не съзнават, че съществуват.

— Ще ви обясня — съгласи се Водача. — Но помнете, трябва да си остане само между нас. Друг не бива да знае. От това зависи животът ни... Ако тази лигава, тримилиардна маса осъзнае силата си, ние сме загубени. Медузите всякога могат да ни заградят и да ни последва съдбата на Синята акула.

— Това е вярно! — изуми се Ловкия. — Могат да станат господари на морето.

— Ще наложат пълната си власт — рече Мечтателя.

— Но сигурен ли си, че имат такива претенции?

— Де да ги знаеш — рече Водача. — Може би ще го сторят от мания за величие, да покажат силата си... Затова се противих да поискам помощта им. Това можеше да ги подсети.

— Едва ли — рече Мечтателя. — Те са инертни и няма да се досетят.

— На това разчитаме, Мечтателю. Само членовете на съвета знаят туй. Трябва да мълчим до края на живота си.

— А Сребърния кефал?

— Той първи разбра. Сигурен съм, че ще отнесе тайната в гроба си.

Отново заплуваха безмълвно. Членовете на съвета налягаха въображението си, представяха си картината на най-лошото: Ако се досетят, никой не може да им се противопостави. Никой не е в състояние да ги унищожи. Можеш да убиваш, да мачкаш, да разкъсваш — нищо, ще идват нови, от всяко тяхно парче ще се роди нова медуза, ще настъпват бавно и спокойно, ще притискат, ще пускат убийствените си сокове, докато настъпи империята на безсмислието, тъпотата и нищото. Представете си едно море без делфини и риби, представете си едно царство от вода, медузи и безчувствие.

— И човекът е безпомощен срещу тях — забеляза Водача.

— Не ще припари в морето — допълни Ловкия.

— Ще спре и корабоплаването — каза Мечтателя. Представете си едно море-пустиня, една империя от пихтия, в която се чуват само заповедите на Глагоабазубадуза.

Едно море без син цвят, с повърхност от лепило.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЧУДНО НЕЩО Е ПРИЯТЕЛСТВОТО

Две седмици лисичето и делфинчето играха в морето и една сутрин Лиско каза:

— Виж какво, Мони...

— Знам — отвърна делфинчето. — Трябва да те заведе в Залива, където живее твоят автор.

— Да. Където живее твоят автор.

— Който е преди всичко твой.

— Добре, нашият автор... Все пак, разбери, целта на моето пътуване беше да го посетя и да му задам няколко въпроса... Можем ли да тръгваме?

— Можем.

— Отговаряш кратко. Мъчно ли ти е, че се разделяме?

— Да не искаш да пея?

— Не, искам да ти бъде мъчно, както е мъчно и на мен. Нали така се разделят приятели?

— Качи се на гърба ми.

— Преди това няма ли да се простя с делфините?

— Няма смисъл да им става мъчно и на тях... По-добре е, щом се върна да кажа: „Лиско си замина“. Тогава те ще кажат: „Без да се сбогува?“ И аз ще кажа: „Така пожелахме, да не ви стане мъчно“.

Делфинчето плуваше право към Залива на автора и мълчеше. Лиско също мълчеше. Морето беше светлосиньо, а на небето висеше чисто, бяло слънце, младо и силно, готово да прекоси целия купол и да си залезе, както му е редът. Че ще прекоси купола и ще залезе беше повече от сигурно. Милиони години е тренирало все туй изгряване и залязване, минаваше по един и същ маршрут и нито веднъж не му се случи нещо непредвидено. Лиско гледаше към слънцето и си мислеше колко краткотрайно нещо е приятелството между две деца, но колко важно е това приятелство за живота, пък и животът не е кой знае колко дълъг. Къде ще бъде утре той? Къде ще бъде Мони? Къде ще бъде

Момчето с бледото лице?... И най-важното: къде ли е сега Мокси? Продължава ли да пасе медените си сокове от тръните на хълма? Чака ли го? Готов ли е да потегли веднага към Тихата гора? Чудесно нещо е вечното приятелство, например между него и Мони; чудесно ще бъде, ако Момчето с бледото лице целува своята Изабел в сенките на Булонския лес и ако Мокси продължава да си пасе на своя чаровен хълм и щом види Лиско, да каже: „Тръгваме ли?“

Но животът на хората и животните не е нареден като движението на Слънцето. В живота на хората и животните има много случайни неща и най-важното — много приключения. Затуй е по-добре да бъдеш човек или животно, отколкото Слънце. Какво може да ни каже едно Слънце?... Нищо. Какво може да ни каже един Лиско? Много неща... Слънцето не е било нито в гнездото на орела, нито в стомаха на акулата, а лисичето е било и където е ходило, винаги е раздвижвало живота, създавало е настроение, от което все пак се ражда малко истина и малко красота.

„Важното е да се връщаш — продължи по-нататък мислите си Лиско. Където и да отиваш, да се връщаш, било в Тихата гора, било другаде. Защото, ако не се връщаш на онова малко парченце земя, което те е научило да бъдеш ТИ, все едно, че нищо не си. И защо е така, трудно може да се обясни.“

— Каза ли нещо? — запита отдолу делфинчето.

— Не, Мони. Ти знаеш, че не казах нищо, но искаш да се разговаряме. Хайде, да започваме... И на мен ми е мъчно. Не знам кой е казал, а после се е повторило милион пъти, че животът се състои от срещи и раздели. Така е. Колкото и да е изтъркано, животът се състои от срещи и раздели. Иначе не може. Представи си, че останем заедно за цяла вечност. Какво ще се случи нататък? Аз съм роден да живея на сушата, а ти да плуваш в морето.

— Така е — съгласи се Мони, — но ти разсъждаваш не като дете, а като възрастен. По-добре е сега да си говорим и мечтаем като деца. Цял живот след това ще бъбрим като възрастни.

— Мони, защо да се лъжем. Аз говоря от името на нашия автор. Не си ли забелязал, че той прави с нас каквото си ще? Един път сме деца, друг път не сме...

— Забелязал съм.

— Така е, Мони. Каквото каже авторът. Ние сме негови герои и сме подчинени само на него. Нямаме собствена физиономия, нямаме собствен живот — всичко е в негови ръце. И да искаме да бъдем заедно цял живот, той ще ни раздели.

— Така е и затуй го мразя — отвърна Мони. — Най-омразното ми нещо е този наш автор. Не се съобразява с нашите желания, нито с желанията на читателите. Просто ми се ще да стана автор и да си нареждам нещата по кеф. Лиско, лесно ли се пише?

— Мен ли питаш?

— Не, баба си!

— Защото помислих, че питаш мен.

— Пак хитруваш, но разбрах всичко.

— Какво си разбрал?

— Щом не отговаряш направо, значи си опитвал да пишеш.

— Опитвал съм — призна си лисичето.

— Какво си писал?

— Нали знаеш, отначало винаги се започва с роман.

— До коя страница си стигнал?

— Аз... още не знам да пиша и не съм стигнал до никоя страница. Измислих само началото.

— Мога ли да го чуя?

— Разбира се. Умирам да го кажа на някого, да ми направи критични забележки. Слушай. Започвам така: „Слънцето издигна огнения си диск над планината.“

— После?

— Няма после. Това е.

— За какво се разказва в романа?

— Не знам. Нали ти казвам, измислил съм само началото.

— Тогава трябва да ти кажа, че и аз съм започнал един роман.

— Така ли? Колко си написал?

— И аз съм в началото. И при мен се издига един слънчев диск, само че над морето.

Хлапетата се засмяха и им стана леко. На тях щеше да им стане още по-леко, ако знаеха, че на света са изгривали и залязвали милиони слънчеви дискове и от тези милиони наистина са изгрели няколко големи писатели, които четем всеки ден и които няма да залязат никога.

— Наближаваме — рече Мони.

— Разбрах — отвърна Лиско.

— Виждаш ли онова нещо, което излиза от сушата и влиза в морето? Нарича се кей. Това е най-малкото кейче, което съм виждал, и принадлежи на твоя автор.

— На нашия автор.

— Добре, на нашия автор. Ще подскочиш от гърба ми право на него.

— Добре.

— От кейчето към хълма води една пътека. Тя ще те закара при оная къщичка, виждаш ли я — сред дърветата. Там живее той.

— А ти ще си отидеш?

— Да.

— Няма ли да поостанеш? Ще ти го доведе да си поговорим.

— Нямам желание. Мразя го.

— Отдавна ли го мразиш?

— Отскоро... Той е лош човек.

— И като автор?

— Не го знам като автор и не ме интересува. За мен е лош човек.

Лиско се усмихна, но Мони не видя това, тъй като приятелят беше на гърба му. Вече се бяха приближили до кейчето.

— Скачай!

— Сега.

— Какво чакаш?

— Тъжно ми е.

— Скачай!

Лиско подскочи на кейчето, обърна се и погледна приятеля си. Стори му се едно много мило и сладко делфинче.

— Сега?

— Сега ще си отида — отвърна Мони.

— Знам.

— Довиждане!

— Не бързай, Мони!... Знаеш ли какво?

— Какво?

— Искаш ли всеки ден, при залез, да си мислиш една минута за мен?

— Искам.

— И аз. Всеки ден, когато залязва слънцето, ще затварям очи и ще мисля една минута за теб. Така всеки ден ще си бъдем заедно и ще си разговаряме. Уверявам те, винаги ще знам какво ми казваш.

— И аз ще знам.

— Според мен — продължи Лиско — винаги може да се знае какво си казват двама добри приятели.

— Съгласен съм — рече Мони, — но аз имам да ти разказвам много неща. Не е ли по-добре да си говорим не по една, а по пет минути?

— Идеално!... Всеки ден по пет минути. Хайде да направим репетиция.

— Хайде!

— Мони, затвори очи!

— Затворих.

— И аз ги затворих... Слушай сега. Ще започвам винаги така: „Мони, здравей!“

„Здравей, Лиско!“

„Какво правиш, Мони?“

„Стоя тук и се питам, защо си толкоз голям лъжец?... Как можеш да твърдиш, че си бил в стомаха на Синята акула?“

„Ние сме деца, Мони, и можем да бъдем навсякъде. Възрастните не могат, а ние можем.“

„Знаеш ли колко много те обичам?“

„А ти знаеш ли, че аз те обичам повече?“

„Не може да бъде, защото аз те обичам още повече.“

„Какво прави днес? Имаше ли приключения?“

„Нищо особено... По-скоро, не заслужава да бъде описано в книга.“

„И при мене е така. Как са Водача, Мечтателя, Ловкия?“

„Добре са. А вашите?“

„И те са добре... Научи ли се да се премяташ като тирбушон?“

„Усвоявам това салто... А ти научи ли се да четеш?“

„Уча се... Какво прави Сребърния кефал?“

„Не съм го виждал скоро... Спомняш ли си за Момчето с бледото лице?“

„Когато мисля за теб, спомням си и за него... Често мисля за теб.“

„И аз.“

„Сега да си кажем ли «довиждане»?“

„Довиждане, до утре, по същото време.“

Лиско отвори очи и видя как Мони плува към открито море... Колко бързо плуваше той? По гърба му падаше светлината на слънцето и тогава Лиско разбра, че слънчевата светлина блести най-добре именно върху гърбовете на делфините. Защо е така? — запита се той и не можа да си отговори... А защо плача? — запита се той и пак не можа да си отговори. Делфинчето чезнеше към хоризонта и се превръщаше в една весела точица, такава, каквато си я знаем.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТА

ЛИСКО ЗАДАВА ВЪПРОСИ

Лиско избърса сълзите си и понеже му се плачеше още, направи опит да се усмихне. Така смяташе да прекъсне плача си. Отначало се получи нещо средно между усмивка и плач, а после всичко се превърна в чиста усмивка, украсена с лека влага по клепачите. Той се обърна и погледна пътечката. Тя се извиваше по скалите към хълма, провираше се между две дървета и отиваше към къщичката. Лиско вдигна краче и направи първата стъпка, но чу глас, който извика строго:

— Лиско, какво правиш тук?

— Нищо — отвърна по навик хлапето и бързо погледна към скалите.

Зад скалите се откриваше малко пясъчно заливче, но съвсем малко, широко три-четири скока. Върху пясъка лежеше изтеглена лодка. До лодката стърчеше висок човек е очила. Ръката му държеше четка. От четката капеше боя.

— Пак ли си избягал?

— А, не... Аз...

— Ела тук!

— Къде?

— Виж какво — на мен не минават. Знаеш много добре къде.

— Е, да, но исках да зная точно къде.

Лисичето заобиколи скалата и скочи на пясъка. Сега високият човек с очилата седеше на столче и боядисваше лодката. Панталоните и ризата му бяха изпоцапани. Лиско не можеше да види лицето му, застана зад гърба му и зачака. Понеже очилатият не се обърна, Лиско каза:

— Вече съм тук.

— Първо ми кажи, защо напусна Тихата гора?

— Ами... аз...

— Обеща ли, че няма да бягаеш?

— Обещах, но този път оставих бележка.

Едва сега очилатият се обърна и беглецът видя строгото му лице, прорязано от две бръчки, издаващи жестокост. Той се изправи и каза:

— Ела!

Лиско се стараеше да върви точно три крачки зад него. Изкачиха се по стръмния бряг и изведнъж се озоваха в равен двор с дървета и беглецът вече можеше да разгледа къщичката. Стори му се малка, но щом се вмъкнаха под сянката на навеса, разбра, че тук е приятно. В двора стърчеше огромна ръждясала котва, съхнеше някаква рибарска мрежа, а над лятното огнище вреше нещо като супа. Човекът с очилата го въведе в хладна беседка с маса и столове. На масата лежеше съд с праскови. Щом видя прасковите, Лиско не пожела да отмести погледа си от тях. Очилатият седна и запали цигара.

— И казваш, че си оставил бележка?

— Да.

Прасковите бяха големи и покрити с мъх.

— И веднага след това си тръгнал на път?

— Да.

Едната от тях беше добре узряла и особено жълта отляво, а отдясно тъмнееше.

— Баща ти не знае къде си, нали?

— Да.

Лиско се мъчеше да преброи плодовете, но все бъркаше и започваше отново по две причини: първо — погледът му се задържахше все върху най-голямата и второ — не можеше да брой, както трябва.

— Знаеш ли какво си направил?

— Да.

Тези праскови трябва да се изядат бавно, да им се усети сладостта и да не се допусне задавяне.

— Знаеш ли какво си глупаче?

— Да... Извинете, тези топки на масата какво представляват?

— Кои?

— Тези, в чинията.

— Праскови...А с какво дойде тук?

— Да... Значи на това нещо казват праскови?

— Ще ми кажеш ли как пристигна тук?

— Да... Ами прасковите ядат ли се?

— Кажи ми докога ще бягаш от къщи да тревожиш всички?

— Да... Сладки ли са?

— Слушай, хлапако, само мен не можеш да изхитриш!... Знаеш ли кой съм аз?

— Има си хас!... И когато си искате, си ги ядете, така ли?

— Аз съм твоят автор.

— Ами аз какво да направя, ако искам да изям една? Авторът изви глава настрана и скри усмивката си, но не можа да я овладее и понеже имаше опасност да се издаде, закри лицето си с ръце.

— Искам да изям една от тия топки! — извика Лиско.

— Добре, изяж.

Хлапакът грабна две праскови и не знаеше от коя да почне. Поднасяше ту едната, ту другата към устата си. Авторът безмълвно върна по-малката на масата. Без да сваля поглед от нея, Лиско захапа другата.

— Искам още една!

— Добре.

Лиско изяде втората.

— Може ли да изям още една?

— Може.

Лиско изяде третата.

— А може ли още една, та да станат всичко две?

— Изяж всичките, хитрецо... Ще ти набера още.

— Има ли още?

— На дървото.

— Като свърша тези, ще ги разгледам.

Щом плодовете изчезнаха от чинията, Лиско погледна корема си, погали го и едва пое дъх.

— Знаете ли какво?... Прасковите на дървото не ме интересуват.

— Защо яде толкова?

— От приятелски чувства към Мони. Като си помислих, че го няма да си хапне и той, рекох: една ще изям за мене, една за него, една за мене, една за него... Нека си хапне и той.

— А защо не слушаше, когато ти говорех?

— Извинете, но когато съм гладен, не умея да слушам. Нямам опит.

— Не се отличавааш с особено възпитание. Какво да те правя сега?

— Не знам.

— Кажу, какво да те правя?

— Не знам.

— Чувааш ли какво те питам?

— Не съм дошъл да ме питате, а да ви питам! — извика Лиско.
— Аз ще задавам въпроси.

— Виж го ти!... — Авторът загаси цигарата си.

— Да се разберем — продължи Лиско. — Минах да видя как изглеждате и да ви задам няколко въпроса. Затуй съм тръгнал. Мокси ме чака на Хълма с медените сокове. Ще си вървим.

— Какво ще ме питаш? Всичко между нас е ясно.

— Не е толкоз ясно. Знаете ли колко мъчно ми става, когато ми подхвърлят, че приличам на Мечо Пух?

Авторът се изправи и започна да се разхожда. Приблужи се до чешмата, която капеше, и я затвори.

— Кой ти подхвърля?

— Някои от читателите.

— В известно отношение приличаш — съгласи се авторът.

— Знаете ли колко е досадно да приличаш на друг?... Кой е този мечо?

— Той е герой на един мил и уважаван от мен писател — отвърна авторът. — Може би си приличате. Все пак ти си нещо друго. Неговият Пух ни забавлява, а ти се бориш и ставаш причина да победи доброто.

— Тъжно ми е, че приличам на някой, искам този някой да прилича на мен.

— Знаеш ли колко много искаш?... Въпреки това трябва да се гордееш. В теб има нещо хубаво и добро, някой може да те обикне и хареса.

— Тогава защо ми се карате?

— Трябва да си стоиш в къщи. Децата не излизат без разрешение.

— А защо ни разделихте с Мони?

— Знаеш защо. И му го каза.

— Вие сте жесток!...

— Зададе ли си въпросите?

— Пъдите ли ме?

— Татко и мама те търсят.

— Но аз имам още въпроси... Защо накарахте Момчето с бледото лице да страда? Защо медузите са толкова отвратителни същества? Защо причинихте мъка на Мечтателя?

— Хлапенце — усмихна се авторът, — помисли и намери отговорите сам.

Лиско се почеса по челото, помълча и каза:

— Страшни сте вие, възрастните!... Говорите ни каквото си щете... Добре, а защо светлината блести най-добре върху гърбовете на делфините?

— И тук си отговори сам.

— А как попадна Синята акула в Черно море? Тя не помни нищо от момента, в който са я харпунирали.

— Предполагам, че са я харпунирали с малка стреличка, намазана със силно приспивателно средство. Акулата е заспала и са я вдигнали на кораба с мрежа. Понякога ни се струва, че са я изсипали тук с научна цел или пък това са извършили заинтересовани хора, които не могат да се примирят с факта, че туй море с обширни плажове без опасни акули ще стане любимо на туристите.

— Аха! — удиви се Лиско.

— Без „аха“!... Защото те познавам и ми е известно, че отговаряш тъй, когато нещо не ти е ясно... Татко и мама те чакат.

— Вие защо живеете тук?

— Къде?

— Далеч от хората.

— Дошъл съм на спокойствие.

— Така ли правят писателите?

— Някои.

— Много ли е модерно?

— Не е твоя работа.'

— А кое е моя работа?

— Да се върнеш в Тихата гора.

— Интересен сте. Искате ли да върша само това, което ми кажете. Нямам ли право на самостоятелност?

— Когато пораснеш — да.

— Не искам да порасна.

— Защо?

— Струва ми се, че ще е най-добре да си остана винаги малък.

— Да не чувам такива думи!...

— Май че заобиколихте въпроса. Аз искам да бъда самостоятелен.

— Искаш, но не може. Героите правят и мислят това, което им кажат авторите.

— Охоо!

— Какво?

— Не е честно.

— А честно ли е да бягаш от дома?

— Знаете къде да ударите. А бе аз хубаво съм се зарекъл да не споря с възрастни, ама...

— Така те искам.

— Е — въздъхна Лиско, — тогава обещавам и да порасна.

— Сега ми харесваш.

Авторът взе Лиско в ръцете си, вдигна го и го целуна. После го въведе в къщичката си. Показа му пишещата машина, книгите, леглото, запозна го с всички интересни предмети, които морето бе изхвърляло от години насам по брега и които авторът бе събирал, и накрая му посочи стената с портретите.

— Това са те — рече авторът.

— Значи това са те? — удиви се Лиско. — А кои са те?

— Големите.

— Тези ли са големите? Не личи, че са големи.

— Това са най-големите писатели.

Лиско подсвирна. Ставало дума за писатели.

— Значи тези са най-големите?

— За мен са тези.

— А за другите не са ли големи?

— Всеки има право да избира писателите си, Лиско. Аз обичам тия.

Авторът отново взе лисичето в прегръдките си, спусна се по пътеката и вкара лодката във водата.

— Къде отиваме? — запита Лиско.

— Към Залива на Ленивия рак... Заминаваш!

— Трябва да изчакаме — рече Лиско. Авторът пусна мотора и хвана руля:

— Какво да изчакваме?

— Да изсъхне боята.

— Пак ли хитруваш?

— Ще трябва да боядисвате отново.

— Един Лиско заслужава!

— Само вас не мога да изхитря — усмихна се лисичето и помилва с крайчеца на опашката си носа на автора.

После се сгуши в скута на очилатия жесток човек и замърка от удоволствие.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ЛИСКО, ЧАКАЙ МАЛКО!...

Лодката и авторът се отдалечаваха и ставаха все по-малки, изчезваха във въздуха, водата и времето, тъй както чезнат много лодки и автори — безследно. Лиско им махаше за сбогом, докато разбра, че вече маха само на облаците, погледна за последен път морето отблизо и тръгна към Хълма на медените сокове.

— Лиско, чакай малко!...

— Кой е? — Гласът му се стори познат. — Кой ме вика?

— Аз!

— Кой си и къде си?

Защото нямаше никой.

— Тук съм.

— Ами защо не мога да те видя?

— Ела тук и ще ме видиш.

— ТИ ела!

— Аз съм мързелив.

— Кой си ти?

— Прочутият Ленив рак.

Лиско тръгна обратно към морето. Прочутият Ленив рак лежеше върху скалата.

— Извинявай, рако!... Не знам как да ти се извиня.

— Нищо — отвърна прочутият Ленив рак. — Това е нещо обикновено. Срещнал си по-едри животни, прекарал си по-забавно, защо да не забравиш този, който ти прочете визитната картичка на морето.

— Извинявай, рако — само туй мога да ти повтарям... Знам, че нищо не ме извинява... Просто...

— Нищо, Лиско — така е.

— Прощавай!

— Нищо, нищо — така е.

— Чуваш ли какво ти казвам и разбираш ли колко виновен се чувствавам?

— Така де, нищо.

— Извинявам ти се дълбоко и искрено.

— Така е в живота — рече прочувствено прочутият Ленив рак.
— Големите неща поглъщат малките.

— Моля ти се, рако!... Късаш ми сърцето.

— Големите личности са големи — продължи прочутият Ленив рак, — защото умеят да помнят и важните, и маловажните неща.

— Остави големите личности! Късаш ми сърцето.

— Човекът или животното — настояваше обиденият — смятат, че правят нещо в живота, а правят само спомена...

— Рако!...

— ... Всички правим само спомена и тежко на този, който прави спомени само от главните неща... Лиско, потрай малко да ти кажа!... Делфините са голямо нещо, а прочутият Ленив рак, колкото и да е прочут, колкото и да е ленив, си остава малък, за нищо негоден рак...

— Милий мой — просълзи се Лиско, — спри!...

— Но и този прочут Ленив рак се докосна до живота ти, отне ти прашинка време и все пак ти каза някои неща.

— Ох, рако, защо ме мъчиш?

— Почитай големите, но уважавай и малките.

— Рако, рако!...

— Това е най-важното за личността, ако искаш да бъдеш личност. Другото е гроз... Не е красиво.

— Удоволствие ли изпитваш, като ме мъчиш?

— Другото е... унижително.

— Да, но на теб ти доставя удоволствие да забиваш стрели в сърцето ми.

— Нищо — продължи прочутият Ленив рак. — Срещнал си поедри животни, прекарал си по-забавно, отде-накъде ще си спомниш за Този, който ти прочете визитната картичка на морето.

— Това го каза вече! — извика лисичето.

— Така ли?

— Разбира се. че го каза!

— Не думай! Значи съм се повторил?... Извинявай, Лиско.

— Нищо.

— Моля ти се — извинявай!

— Нищо, нищо.

— Ужасно е да се повтаряш! Аз съм глупаво и незначително животно! Извинявай!...

— Извинен си.

— Ох, как успях да ти втръсна с тавтологии!

— Моля ти се, случва се.

— Но не бива... Изложих се и никога няма да ми простиш.

— Рако, разбирам те и ти прощавам.

— Е да — въздъхна прочутият Ленив рак. — Видя ли докъде я докарахме? Вместо ТИ да ми се извиниш и АЗ да ти простя, АЗ ти се извинявам и ТИ ми прощавааш!

— Пощади ме! — рече умолително Лиско. — Уби ме.

— Пак аз виновен! — В очите на рака блесна влага. — Добре, довиждане!...

— Никакво довиждане!

— Защо?

— Няма да мръдна от тук, докато не ми простиш искрено. Наистина те бях забравил. Устремен вече към родното място, аз те забравих. Няма да мръдна от тук.

Лисчето легна на скалата. Долу се плискаха вълнички; пяната заливаше камъните, мокреше ги и се изцеждаше обратно и пак идваше; във въздуха жужеше шепотът на морето, за който се приказва, че е вечен и понякога служи за отмерване на големи интервали от времето. Този шепот успокояваше скитника, караше го да съжалява сто пъти, че морското му приключение бе протекло бурно, че е бил зает непрекъснато да влиза и излиза в стомасите на разни сини акули, вместо да си полежи малко край водата.

— Умъдряваш, нали? — запита прочутият Ленив рак.

— Изпитвам особено чувство.

— Изпитвай, изпитвай! Изтече цял час.

— Чувствувааш ли? — запита прочутият Ленив рак.

— Чувствувам — отвърна Лиско.

— Чувствуй!

Изтече и вторият час. От дъното се надигна ароматът на водораслите. Лиско въздъхна. Ракът разтвори щипките си, прозя се и каза:

— Нали?

— Точно така.

— Чувствувааш просто как...

— Наистина... Трябваше да отделя повече време за съзерцание.

— Щом си разбрал това, да се прегърнем и да се сбогуваме.

Опитаха да се прегърнат, но не излезе нищо.

— Дребното животно не става и за прегръдки — забеляза тъжно
ракът.

— Голяма работа! — усмихна се лисичето. — Важното е, че се
разбрахме.

— Това исках да ти кажа.

— Довиждане, Ленивий рако!

— Довиждане, приятелю!

Морето зад гърба му шумеше, шумеше, шумеше; плискаше,
плискаше, плискаше; шепнеше, шепнеше, шепнеше, а след туй започна
да заглъхва, заглъхва, заглъхва... Остана само нещо такова:

Ссссссс

Времето!...

ЕПИЛОГ

Мокси лежеше до Хълма на медените сокове, обърнал гръб на тръните. Там лежеше един дебел Мокси, който нямаше нищо общо с красивото подвижно магаре отпреди месец. Когато Лиско се появи внезапно пред него, лакомникът отвори лявото си око и го затвори. По хълма се плъзгаше приятен следобеден вятър, безоблачното небе трептеше над главите им, пътят зовеше.

— Извинете — рече лисичето, — преди известно време оставих тук едно магаре на име Мокси. Знаете ли какво е станало с него?

Лакомникът отвори този път дясното си око и го затвори.

— Извинете — рече лисичето, — преди известно време оставих на това място едно магаре на име Мокси. Случайно да сте го виждали?

— Аз съм тоя.

— Моля?

— Аз съм Мокси.

— Мокси?... Не приличаш на себе си, приятелю. Никога не съм виждал такова тлъсто магаре. Защо не ядеш тръни?

— Не ми говори за ядене. Отвратен съм от тръните.

— Аз пък съм дошъл, защото някога ми обеща да ме върнеш у дома.

— Не само ще те върна, но ще се върна. Тук е отвратително. Тези тръни ме вбесяват.

— Същите сочни тръни?

— Същите. Кой е измислил това магарешко лакомство?

— Значи тръгваме? — зарадва се Лиско. — Ще се върнем в родната Тиха гора.

— Ох, мечтая за Тихата гора!...

— Потегляме ли?

— Не.

— Защо?

— Не мога да се изправа.

— Тогава?

— Ще чакаме да се оправя.

— Колко ще чакаме?

— Ами от половин час не хапвам нищо, понеже паднах от преяждане. Щом смеля храната, и тръгваме.

— Така те искам, Мокси!... Видя ли морето?

— Нищо не съм видял. Аз съм истинско магаре, което мисли само за плюскане и пренебрегва романтиката. Моля те, не разказвай за падението ми. Вече никога няма да ям повече, отколкото ми е нужно, за да живея.

— Тогава наистина си научил нещо от пътуването ни, Мокси... Поумнял си. Но защо ли се смея на теб, когато преди малко и аз проявих лакомия. Изядох всичките праскови от масата на нашия автор.

— Не говори за ядене! — проплака магарето. — Моля те, не споменавай за ядене!...

Лиско се излегна до своя автобус и изчака. Мина час, мина втори, трети, четвърти, свечери се, мръкна се, изгряха звездите, съмна се и лисичето от скука притича да види изгрева над морето. По водата плаваха розови петна. Беше тихо. В това огромно и прозрачно пространство живееха делфините, рибите, медузите, раците, мидите и водораслите. Там плуваха Водача и Ловкия, Сребърния кефал разхождаше своята мъдрост между скалите, Ленивия рак се излежаваше на плиткото, Глагоабазубадуза се любуваше на цветовете си, Мечтателя лекуваше сърдечната си рана.

Вчера, при залез слънце, Лиско успя да проведе първия си разговор с Мони.

„Здравей Мони!... Как си?“

„Мили лъжецо, още ли твърдиш, че си бил в стомаха на акулата?“

„Ние сме деца, Мони, и можем да бъдем, където си искаме...“

Морето запламтя от розова светлина и „слънчевият диск се издигна над хоризонта“. После светлината избеля и водата потръпна. Появи се бриз, появиха се и прочутите люспи, описани на всички езици по земята.

А магарето спеше ли, спеше. Лиско хвърли последен поглед на Черното море, което умееше да бъде по-синьо от много други морета е по-привлекателни имена, и спокойно се спусна по Хълма на медените

сокове. О, там наистина растяха най-сладките магарешки тръни, защото морските ветрове ги даряваха със солената си влага.

А магарето спеше ли, спеше. Лисичето отново си послужи с опашката, погъделичка го по ноздрите. Мокси кихна и заспа. Погъделичка го пак. Мокси кихна и се обърна на другата страна. Погъделичка го пак. Мокси кихна и отвори очи.

— Добро утро! — извика бодро Лиско.

— Добро утро ли?... — Лисичето за първи път виждаше замрежен магарешки поглед. — Не е ли „добър вечер“?

— Нощта мина отдавна, Мокси.

— Не думай!

Магарето се изправи и се прозя.

— Тръгваме ли? — запита учтиво Лиско.

— Ей сега... Хапвам и тръгваме!

— Оставаш си магаре! — ядоса се лисичето и потегли на запад, към Тихата гора.

Мокси погледна тръните и хукна след него.

— Лиско, защо се сърдиш?... Нямам ли право на закуска?

Лиско вървеше. Не се обръщаше и не говореше.

— Много бързаш... Ох, ще пукна от глад.

Мокси ускори крачките си. По мълчанието на Лиско магарето се мъчеше да разбере колко е ядосан. Най-после го настигна, след това го изпревари, спря се и каза:

— Скачай!

Лиско се метна на гърба му и се ухили.

— Напред! — извика той.

— Към родното място! — извика Мокси и разпери уши. Лиско запя, но се засрами и млъкна. Сети се, че от туй пътешествие се връща възмъжал и по-умен. Въздъхна и каза високо:

— Чудесно нещо е светът!

Светът наистина е чудесен, ако си изпълнен с копнеж да го видиш. Важното е да се връщаш. Където и да отидеш, мисли за връщането към онова малко парченце земя, което те е научило да бъдеш ТИ...

Нали така разсъждаваше онова малко лисиче, което постоянно бягаше от къщи и вършеше разни лудории?... Мисля, че се казваше Лиско.

Борис Априлов
ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ЛИСКО ПО МОРЕ:
Редактор Атанас Мочуров
Художник Иван Кирков
Худ. редактор Иван Кенаров
Техн. редактор Константин Пасков
Коректор Денка Мутафчиева
Дадена за набор на 1. III. 1968 г.
Излязла от печат на 30. IX. 1968 г.
Печатни коли 9,25
Формат 16X59/84
Издателски коли 7,67
Тематичен № 1400
Тираж 25080
Издателски № 558
Цена 0,94 лв.
ДПК „Странджата“, гр. Варна
Пор. № 6406/1968

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.